

KAMIITHARI ÑAANTSII ISANKINA-TAKIRI MATEO

Icharini-yitari Jesús
(Lc. 3.23-38)

¹ Iroka iwairo-payi ikaratzi icharini-takari Jesús, Saipatzii-totaari. Tima yoka Jesús iri-itaki icharini David aajatzi Abraham. ² Ikanta pairani Abraham, itzimaki itomi ipaitakiri Isaac. Ikanta Isaac tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Jacob. Ikanta Jacob tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Judá. Tima oshiki iririntzi tzimaintsiri Judá. ³ Ikanta Judá itzimakaakiro Tamar, ipaitakiri Fares, iriima pasini ipaitakiri Zara. Ikanta Fares tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Esrom. Ikanta Esrom tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Aram. ⁴ Ikanta Aram tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Aminadab. Ikanta Aminadab tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Naasón. Ikanta Naasón tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Salmón. ⁵ Ikanta Salmón itzimakaakiro Rahab, ipaitakiri Booz. Ikanta Booz itzimakaakiro Rut, ipaitakiri Obed. Ikanta Obed tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Isaí. ⁶ Ikanta Isaí tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri David. Tima yoka David iriitaki pinkathari-taintsiri.

Ikanta pinkathari David itzimakaakiro iina Urías, ipaitakiri Salomón. ⁷ Ikanta Salomón tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Roboam. Ikanta Roboam tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Abías.

Ikanta Abías tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Asa. ⁸ Ikanta Asa tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Josafat. Ikanta Josafat tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Joram. Ikanta Joram tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Uzías. ⁹ Ikanta Uzías tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Jotam. Ikanta Jotam tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Acaz. Ikanta Acaz tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Ezequías. ¹⁰ Ikanta Ezequías tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Manasés. Ikanta Manasés tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Amón. Ikanta Amón tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Josías. ¹¹ Ikanta Josías tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Jeconías. Tima ti aparoni ikanta Jeconías oshiki iririntzi tzimain-tsiri. Aripaiti inosikai-tanakiri yaitanakiri maaroni anta Kompi-jaariki.

¹² Ikanta ipiyajaara inosikan-taita-karira Kompi-jaariki. Ari itzimajiri itomi Jeconías, ipaitakiri Salatiel. Ikanta Salatiel tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Zorobabel. ¹³ Ikanta Zorobabel tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Abiud. Ikanta Abiud tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Eliaquim. Ikanta Eliaquim tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Azor. ¹⁴ Ikanta Azor tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Sadoc. Ikanta Sadoc tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Aquim. Ikanta Aquim tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Eliud. ¹⁵ Ikanta Eliud tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Eleazar. Ikanta Eleazar tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Matán. Ikanta Matán tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri Jacob. ¹⁶ Ikanta Jacob tzimanaki itomi irirori, ipaitakiri José. Iriitaki José oimithori María. Tima iroka María

irootaki tzimakiriri Jesús, irijatzi ipaitai-tziri Saipatzii-totaari.

¹⁷ Iriitaki yokapayi iwaisatzititakari yitanakaro Abraham irojatzi David, ikarajiitzi 14. Ipoñaanaro David irojatzi inosikantaitana-kariri Kompi-jaariki, ikarajiitzi 14. Ikanta ipiyajara inosikantaita-kariri Kompi-jaariki, irojatzi itziman-takari Saipatzii-totaari, ikarajiitzi 14.

Itziman-takari Jesús

(Lc. 2.1-7)

¹⁸ Iroka okanta itziman-takari pairani Jesús, Saipatzii-totaari. Tzimatsi iinathori José opaíta María, irootaki ikasiyakari iinantyaaro. Titzimaita iñiuro itsipa-tyaaro. Iro kantacha, motyaataki María ikantakaakaro Tasorinkantsi.

¹⁹ Tima tampatzika-siri inatzii José irirori, inintawitaka iwashaantiro María imananiini, ti ininti iwasinonkairo inkimakoi-takiro itzimasi-waitaka iintsiti. ²⁰ Ikanta ikinkisiryaa-waita José tsitiniriki, iñaakakari Imaninkariti Pawa imisiri-kii, ikantakiri: “José, icharini pinkatharini David. ¿Paitama pikinkisiryaa-tantari piwashaantiro María? Payiro, tima Tasorinkantsi kantakaarori omotyaa-tantakari.

²¹ Aririka intzimaki iinchaaniki, pimpaitiri “Iwawisaa-kotajai Pawa”. Tima iriitaki wawisaa-kotairini ishininka-payi ikaaripirota. Tima iroka wairontsi “Iwawisaa-kotajai Pawa”, irootaki ikantziri iñaaniki iriroriiti “Jesús”.

²² Tima omatanta-yitakari iroka-payi, ari omonkaratari okaratzi isankina-takaakiri Pawa pairani Kamantan-tzinkari, ikantaki:

²³ Ari otzimanitaki kooya kaari ñiirini sirampari, intzimi otomi,

Impaitaitiri Emanuel, irootaki paitakaan-tairini inkantaitiri: “Itsipatai Pawa.”

²⁴ Ikanta isaakitanaji José, imatakiro okaratzi ikantakiriri Imaninkariti Pawa, iinantakaro María. ²⁵ Titzimaita imaantyaaro irojatzit iziman-takari itakari otzimakiri otomi. Ipaitaitakiri JESÚS.

2

Ipokaki yotantikiri ñiiri Jesús

¹ Tima tzimaki Jesús nampitsiki Tantapankoniki, iipatsitiki Judá-iti tsika ipinkathariwintantzi Herodes. Ari yariijiitaka yotantikiripayi Aapatyaawiniki ikinapaakiro isitowa-piintzi ooryaatsiri. ² Isampitan-tapaaki, ikantzi: “¿Tsika isaikika iwinkathariti Judá-iti owakira tzimaintsiri? Tima anta nonampiki tsika nopoñaaka, noñaaki impokiro noyotan-takari tzimaki. Irootaki nopokan-tanakari nompinkathatiri.”

³ Ikanta ikimaki pinkathari Herodes antaro okantzimo-siryaa-nakari, ari ikimi-tzita-nakari maaroni Aapatyaawini-satzi. ⁴ Ikaimakaan-

takiri Herodes maaroni ijiwariti Ompiratasorintsi-taari, aajatzi maaroni Yomitaan-taniri, isampitakiri, ikantziri: “¿Tsikama intzimika Saipatzii-totaari?” ⁵ Ari ikantajii-tanaki irirori: “Ari intzimiri anta Tantapankoniki iipatsitiki Judá-iti, tima ari okantzi isankinari Kamantan-tzinkari, ikantaki:

⁶ Irooma awiroka Tantapankoni saikatsiri iipatsitiki Judá-iti,

Tikatsi thainkimini, inkantaitimi: “Ti piriipiroti awirokaiti, anaimi pasini pinkathari-wintziriri ashininka Judá-iti.’

Tima aritaki impoñii-yaari pinkathari-pirori anta.

Iriitaki jiwatajirini Israel-iiti nasitari naaka.”

⁷ Tima imananikiini ikaimakaan-takiri Herodes pokaintsiri yotankiri-payi, isampitakiri, ikantziri: “¿Tsika-paitika piñaakiri impokiro piyotan-takari tzimaki pinkathari?”

⁸ Ari ikamantakiri tsika-paiti iñaakiri. Ikantzi Herodes: “Kamiithataki, pimatiro pijati Tantapankoniki paminiri tsika isaiki iinchaaniki. Aririka piñaakiri aajatzi pinkinapaji aka pinkaman-tanjina, nojatiita naaka nompinkathatiri.” ⁹ Ikanta ikimaki yotankiri-payi ikantakiri pinkathari, awisajii-tanaki. Aajatzi iñaanajiri impokiro iñaakiri chapinki inampiki. Ikanta yariitzi-matapaaka, iñaatziiri yaatzinka-paaki tsika isaikaki iinchaaniki.

¹⁰ Ikanta iñaakiri yaatzinka-paaki impokiro, antaro ikimo-siri-jiitanaki. ¹¹ Ari ikyaajii-tapaaki pankotsiki, iñaapaa-kitziiri iinchaaniki aajatzi María, iriniro. Otyirowa-jiita-paaka, ipinkathatapaakiri. Ipoñaaw wayiitapaakiro okaratzi yamakiniriri, ipapaakiri ooro, kasankari, aajatzi kipishaari. Oshiki owinaro iroka-payi. *

¹² Ikanta imaajii-tapaaki, ari imisimpyai-takiri, ikantai-tziri: “Airo pikinasi-tanjiri Herodes.”

* **2:11** kipishaari = Mirra

Irootaki ikinanta-naari pasiniki awotsi ipiyanta-naari inampiki.

Isiyantakari Apitantoniki

¹³ Aritaki piyajiitaja yotanikiri-payi. Yapiitajiro Imaninkariti Pawa iñaanatairi José imisiriki, ikantziri: “¡José! Pisiyakairi iinchaa-niki aajatzi iriniro, pijati nampitsiki Apitantoniki. Ari pisaikiri anta irojatzi nonkantan-tajyaamiri: ‘Pimpiyaji.’ Tima awotsikitaki Herodes inintzi iwiiri iinchaa-niki.” ¹⁴ Ikanta isaakitanaki José, ikamantakiro María, tima tsitiniki isiyaka Apitantoniki yaanakiri iinchaa-niki. ¹⁵ Ari isaikakiri anta, irojatzi ikamantaari Herodes. Ari omonkaratari isankina-takiri pairani Kamantan-tzinkari, ikantaki: Isaikawitaka notomi nampitsiki Apitantoni, tima nonkaimajiri impiyaji.

Yapirotaitakiri iwaitakiri iintsipayi

¹⁶ Ikanta iyotaki Herodes yamatawi-takiri yotanikiri-payi, otyaanakari imasirinka. Ari ityaankaki apirotirini iwiiri intsi-payi, ikantakiri: “Pijati Tantapankoniki aajatzi maaroni nampitsi okaratzi otsipa-nampitari, piwiiri maaroni iinchaa-niki owakira tzimain-tsiri, aajatzi ikaratzi tzimain-tsiri apiti isarintsiti.” Tima ikamantakiri chapinki yotaniriki-payi tsika-paiti iñaanta-kariri impokiro. ¹⁷ Ari omonkaratari ikamantan-takiri pairani Kamantan-tzinkari Jeremías, ikantaki:

¹⁸ Ikimaitaki Tonkaironiitoniki antaro irajjiitachari.

Irootaki osaro-payi kaminkaroni Raquel irako-
tariri intsiti-payi.

Tima tikatsi mataironi yoimosirinka-jyaaro, tima
ithonka iwamai-tzitai-takiro iinchaaniti-
payi. †

*Ipiyantajari José iipatsitiki Israel-iiti
ipoñaajaro Apitantoniki*

¹⁹ Okanta apaata, kamaji irirori Herodes. Iro-
jatzi isaikaki José Apitantoniki. Ari yapiita-
jiro Imaninkariti Pawa iñaanatairi imisiriki.

²⁰ Ikantajiri: “¡José! Kantacha pimpiyi iipatsitiki
Israel-iiti, paanajiri pintsiti aajatzi iriniro. Tima
kamaji nintawi-tachari iwiiri.” ²¹ Ikanta isaak-
itanaki José, jataji iipatsitiki Israel-iiti, yaana-
jiri iinchaaniki aajatzi iina.

²² Iro kantacha, ikimaki José ikantaitzi: “Iriitaki pinkathari-
taatsi Arquelao inampiitiki Judá-iti, yimpoyii-
taari Herodes, iririni.” Oshiki itharowanaki, ti
ininti isaikapaji anta. Ari yapiitai-tziri iñaanai-
tajiri imisiriki, ikantai-tziri: “Paamaiyaari Ar-
quelao.” Irootaki ikinanta-najari Tapowiniki.

²³ Ari inampita-pajaro nampitsiki Kasiyaka-
wini. Tima ari omonkaratari ikantakiri pairani
Kamantan-tzinkari-payi, ikantaki:

Ikasiyakaitaitakiriri impaitaitiri.

3

Kiwaatantatsiri Juan

(Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9,15-17; Jn. 1.19-28)

¹ Okanta pairani anta iipatsitiki Judá-iti, ari
ipokaki Juan Kiwaatantatsiri, ikamantantzi.

† **2:18** Iroka Raquel irootaki iinani Israel.

² Iroka ikantan-tapaaki: “Piwashaantairo pikaaripiro-siri-waitaki, tima irootaintsi impinkathari-wintantaji aka Inkiti-satzi.” ³ Tima irootaki ikinkitha-takotaki pairani Kamantan-tzinkari Isaías, ikantzi:

Tzimatsi kaimapain-tsini otzisi-masiki, inkantan-tapaaki:

Piwamiithatainiri Awinkathariti tsika inkina-paaki.

Pinkimita-kaantiro itampatzikai-tziro awotsi.

⁴ Irootaki ithaaritari pairani Juan, intyii-tziro iwitzi ikyaakoitari, iwathata-kitari misinantsi-masi. Iwari kintori, iriri iyaaki pitsi. * ⁵ Oshiki pokaintsiri pairani iñiiri Juan, Aapatyaawini-satzi, aajatzi poñaanain-chari pasiniki inampipayi Judá-iti, ipokanaki ikaratzi nampi-thapyaa-tarori Pariña. ⁶ Ikinkitha-takoyi-takiro ikaaripiro-siri-waitzi, irootaki ikiwaatantakariri Juan yokapayi anta Pariñaaki.

⁷ Ikanta iñaawakiri Juan ipokajitaki Nasitantaniri aajatzi Sadoc-iti, inintzi inkiwaatiri iyotaitan-tyaariri kitisiritaji, ikantawakiri: “Ti pinkamiitha-siri-jiiti awiroka, pikimita-sitakari maranki. ¿Piña-jaantzi airo iwasankitaitajimi?” ⁸ Omapiro-rika piwashaantajiro pikaaripiro-siri-waitzi, pinkamiitha-siritaji, pisiyako-tajyaaro pankirintsi kithota-tsiri. ⁹ Airo pikanta-siri-waitzi: ‘Naaka icharini nowaisatzitini Abraham.’ Pinkimi nonkantimi: ‘Airo pikantakaa-piro-waitasita pinkimi-takaantyya awiroka inintapirotani Pawa, kantatsi yatziri-takairo iroka

* **3:4** ikyaakoitari = camello

mapi, irootaki impoyii-tajyaarini incharini-yitajyaari awaisatzitini Abraham.’¹⁰ Airorika pisiyaaro pankirintsi kithoki-tatsiri, ichikakai-tatyiiyaro shiicha pankirintsi-ponkitziki kaari kithoki-tatsini, yaitakiro intaitiro.

¹¹ Aririka iwashaantajiro ikaaripiro-siriwita atziri, aritaki nonkiwaatantaiyaari nijaa. Iro kantacha, awotsikitaki matzirori ipinkatharitsitzi, nopinkatha-tzitaikari naaka, ti onkanti inkimita-kaantina impiratani nonthopaaantyaaniriri ikyaantari iütziki. Tima iriitaki kimitakaan-tyaaroni inkiwaatantaityaarami Tasorinkantsi, yoiti-siri-tantyaairimi paamari.¹² Tima yairikakiro irirori itikaiki-minto, irootaintsi inkaratiro intikai-kiwaiti. Iwakoyitairo kamiithari okithoki pankirintsi, intaimaitajyaaro otakii-riki.” †

Ikiwaataka Jesús

(Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22)

¹³ Ipoña ipokaki Jesús anta Pariñaaki, ipoñaakaro Tapowiniki. Ipokasi-takiri Juan inkiwaatiri.¹⁴ Ti inintawityaa Juan inkiwaatiri Jesús, ikantawakiri: “¿Paitama pipokasi-tantanari naaka nonkiwaatimi? Awiroka kiwaatinani naaka.”¹⁵ Yakanaki Jesús, ikantzi: “Noninta-piro-tatzii pinkiwaatina. Irootaki inintakaa-kinari Pawa.” Ari inintanaki

† **3:12** Tima aririka awiikitiro awankiri, atikakitakiro, antayimai-tyaaro otakii-riki. Irootaki aaki okithoki, atikakitakiro kamiitha, awakoyi-takiro. Ari inkimitaa-jyaari aajatzi pokaintsiri, iinasiyi-tajyaari atziri, inisironka-yitajyaari inkarati kimisanta-najirini, iriima kaari washaantironi ikaaripiro-siritzi, intaan-tajyaari paamari kaari tsiwaka-nitatsini.

Juan, ikantziri: “Aritaki nonkiwaatakimi.”
¹⁶ Yaanakiri, ikiwaatakiri. Isitowanajiira nijaaki
 Jesús, kimiwaitaka asitaryaa-nakyaami inkiti,
 ifiitatzi ipokasi-takiri Tasorinkantsi ikinapaaki
 inkitiki ikimita-paakari siro. ¹⁷ Ikimaitatzi
 inkitiki ikantai-tanaki: “Nitakokitani inatzi
 yoka notomi, oshiki nokimo-siri-wintakiri.”

4

Inkaaripiro-siri-takai-tirimi Jesús

(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)

¹ Ikantakaa-nakari Jesús Tasorinkantsi
 jatanaki otzisi-masiki, ari inintawi-takari
 Kamaari inkaaripiro-siri-takairimi. ² Oshiki
 kitaitiri isaikawaitaki, tikatsi iwajyaari,
 ayimatakiri itashi. Tima onkaratzi 40
 kitaitiri isaikawaitaki anta. ³ Ikanta Kamaari,
 ipokasi-takiri Jesús inkaaripiro-siri-takairimi.
 Ikantapaakiri: “Omapiro-tatyaa-rika Itomitami
 Pawa, pimpyiro owaritinsi iroka mapi,
 piyaaro.” * ⁴ Ari yakanaki Jesús, ikantanakiri:
 “Tzimatsi sankinarinsi kantatsiri:
 Ti apatziro owañaantzi okaratzi iwaitari,
 tima irootaki owaña-pirotan-tatsiri
 ankimisantajirori okaratzi ikantairi
 Pawa.”

⁵ Ikanta Kamaari yaanakiri nampitsiki tasorintsi-
 tatsiri, yatiita-kaapaakiri jinoki otawantoki
 tasorintsi-panko. † ⁶ Ikantawi-tapajari:
 “Omapiro-rika Itomitami Pawa, pimitayi

* **4:3** owaritinsi = pan † **4:5** nampitsi tasorintsi-tatsiri =
 Aapatyaawini

osaawikinta. Pinkinkithasiritiro isankinai-takiri pairani okantzi:

Ari intyaan-takimiri Pawa Imaninkariti yaamaako-wintyaami.

Iriitaki thomaimini airo pantziwa-tantaro mapi piitziki.”

⁷ Ari yakanajiri Jesús, ikantziri: “Okantzi aajatzi isankinai-takiri pairani:

Ti onkamiithati piñaan-tyaari Piwinkathariti Pawa.”

⁸ Yapiiwi-takari Kamaari yaanajiri Jesús tonkaariki otzisiki. Iñaakakiri maaroni nampitsi ipinkathari-yitzi atziri, tima kamiitha okanta owaniinka-yitaka. ⁹ Ikantapajiri:

“Piñiuro okaratzi tzimatsiri anta. Aririka pintyirowa-sitakyaana pimpinkathatina, aritaki nompakimiro maaroni.” ¹⁰ Ari yakanajiri Jesús,

ikantziri: “¡Pijati intaina! Kamaari pinatzii awiroka. Tima isankinaitaki pairani, kantatsiri: Ampinkatha-tajiri Awinkathariti, apatziro ankimisantajiri irirori.” ‡

¹¹ Ari yintainainiwita-paintari Kamaari. Pokajii-tapaaki Imaninkariti Pawa, yaminapaa-kiniri intziri Jesús.

Yitanakari yantayi-tziri Jesús

(*Mr. 1.14-20; Lc. 4.14-15; 5.1-11; 6.17-19*)

¹² Ari ikimakiri Jesús yasitakoi-takiri Juan. Irootaki ipiyanta-naari irirori Tapowiniki.

¹³ Ti isaikapaji Kasiyakaa-winiki, ikinanaji Capernaum-ki, ari isaikapajiri. Tima inkaarithapyaaki osaiki Capernaum, inampiitiki iwaisatzitini Zabulón-iti aajatzi Neftalí-iti. ¹⁴ Ari

‡ **4:10** Kamaari = Satanás

omonkaratari okaratzi ikinkitha-takiri pairani
Kamantan-tzinkari Isaías, ikantaki:

¹⁵ Osaiki inkaari-thapyaaki inampitsiti Zabulón-
iti aajatzi Neftalí-iti,

Intatzikirona Pariñaaki,
Saikatsiri Tapowiniki, tsika impiyota-jyaari
pasini-satziiti.

¹⁶ Ikaratzi kimiwita-kariri inkinaki-tyiimi
otsitini-kitzi,

Ari ñaayitajirori iroopirori ootamintotsi.

Otsiman-kakowi-takari yaampari ñaawakai-
nkari inkinaimi sarinkawiniki.

Okimiwai-taaro isaikajimi okitainkatzi.

¹⁷ Aripaiti yitanakaro Jesús ikinkitha-takairi
atziri-payi, ikantziri: “Piwashaantairo
pikaaripiro-siri-waitzi, tima irootaintsi
impinkathari-wintantaji aka Inkiti-satzi.”

Yamiñanakiri Jesús simaatzinkaripayi

¹⁸ Ikanta isiri-thapya-tanakaro inkaari anta
Tapowiniki, irojatzi ñaanta-pajariri Simón,
ipaitai-tziri aajatzi Pedro, itsipatari iririntzi
ipaita Andrés, ikithajiitzi. Tima simaatzinkari
inajiitzi. ¹⁹ Ikantapaakiri: “Piyaatina, osiyawai-
tajaaro iroñaaka iriimi atziri nosimaa-takaa-
jiityaami.” ²⁰ Tima ti ishintanaki, yookanakiro
iithari iyaatanakiri. ²¹ Iro yawisanintanakimi,
ñaapaa-tziiri Jacobo aajatzi Juan, iririntzi.
Ari isaikajiitzi irirori iwitoki iwawithai-tziro
iithari-minto itsipatakari iriri paitachari Zebe-
deo. Yamiñanakiri aajatzi irirori, ²² yookanakiri
iriri iwitoki, iyaatanakiri Jesús.

Iyomitaantaki Jesús maaroni nampitsiki

23 Ithonka-kiro yaniitakiro Jesús anta Tapowiniki, iyomitaantaki maaroni nampitsiki tsika yapatota-piintaita, ikamantan-takiro Kamiithari Ñaantsi tsika okantakota ipinkathari-wintantaji Pawa. Yisitako-takaa-yitaji ikaratzi mantsiya-yitatsiri nampitsiki. 24 Tima ithonka ikima-kotai-tanakiri Jesús anta. Ikimajiitaki aajatzi Tonkaironisatzi, yamayitakiri ishininka ikaratzi mantsiya-tatsiri, yisitako-takaa-yitawakiri. Yamakiri ikaratzi aayitziri kantasi-waita-chari mantsiyarintsi, katsiwai-tatsiri, kamanawai-tatsiri, kisoporoki-waita-tsiri. Yamakiri aajatzi ikyantasiritari piyari. Tima inthonkiri iwawisakota-wakiri Jesús. 25 Tima iyaataa-jiitakiri oshiki Tapowini-satzi, Apipakowinisatzi, Aapatyaawini-satzi, poñaayi-tanain-chari pasiniki inampiki-payi Judá-iti, aajatzi intatzikiro Pariñaaki.

5

Ikinkithatzi Jesús tonkaariki

(Lc. 6.20-23)

1 Ikanta iñaakiri Jesús oshiki apatowintakariri, tonkaanaki otzisiki, ari isaikapaaki anta. Pokapaaki iyomitaani-payi, ipiyotzi-mintapaakari. 2 Ari iyomitaa-yitakiri, ikantziri:

Ikantakota kimosiritaatsini

3 “Kimosiri inkantajyaa sipita-siriri, tima iriitaki ñaajironi ipinkathari-wintantaji Inkitsatzi.

4 Kimosiri inkantajyaa iraaninta-waita-chari, tima iriitaki yoimosirinkai-tajiri.

⁵ Kimosiri inkantajyaa tsinampa-siriri, tima iriitaki saikaatsini kamiitha kipatsiki ikasiya-kaita-kiriri.

⁶ Kimosiri inkantajyaa amina-mina-tzirori inkamiitha-siriti, tima aritaki iñaajiro inintziri.
*

⁷ Kimosiri inkantajyaa nisironka-tantatsiri, tima aritaki inisironkai-tairi irirori.

⁸ Kimosiri inkantajyaa kitisiriri, tima iriitaki ñaajirini Pawa.

⁹ Kimosiri inkantajyaa oitsimaryaana-taniri, tima iriitaki inkantaitiri: “itomiyaayi Pawa in-ajiitzi.”

¹⁰ Kimosiri inkantajyaa inkimaatsita-kayityaari ikamiitha-siritzi, tima iriitaki ñaajironi ipinkathari-wintantaji Inkiti-satzi.

¹¹ Kimosiri pinkantajyaa imaninta-waitaitimi, inkimaatsi-takai-tyaami, inthaiya-kowaitaityaami okantakaan-tziro pikimisantaana.

¹² Tharowinta pinkanta-yityaa, tima Pawa pinatajimini inkitiki. Pinkinkithasiritiro tsika ikantai-takiri pairani ikimaatsi-takaitari itanakarori Kamantan-tzinkari-payi.”

Osiyarori tziwi

¹³ “Pisiyakaro awiroka-payi tziwi. Aririka inkonowaitiro tziwi tsika ompaityaa, airo ap-atanaaro inkatyokan-taityaaro. Ontzimatyii imanintaitiro, yookaitakiro osaawiki yaatzika-waitaitiro.”

Kimitariri ootamintotsi

* **5:6** amina-mina-tzirori inkamiitha-siriti = iriitaki osiyariri ayimaniintziri imiri aajatzi itashi ikowa-pirotaji inkamiitha-siritai.

14 “Aririka osaiki nampitsi tonkaariki, okoñaatzi maaroni aririka ootyaa tsitini-paiti, ti omaña nampitsi. Tima kitainka-takotaniri pinatzii, awiroka yomitaa-najirini maaroni atziri, airo pimanimo-tziri okaratzi piyotanajiri. 15 Ari okimitari aajatzi, aririka oishiri ootamintotsi, ti antatakotiri. Tima owakotziri jinoki inkitainka-takotan-tyaari ikaratzi saikatsiri pankotsiki. 16 Ari pinkanta-najyaari awiroka, pisaika-yitanaji kamiitha iñaantyaamiri pishininka-payi okamiithatzi okaratzi pantayi-tanajiri. Irootaki impinkathatanta-jyaariri irirori Asitairi Inkiti-satzi.”

Ikinkitha-takotziro Jesús Ikantakaan-taitsiri

17 “Airo pikinkithasiri-tasita nopokatzi nowashaanta-kayimiro Ikantakaan-taitsiri, airo nowashaanta-kayimiro aajatzi ikinkitha-takotakiri pairani Kamantan-tzinkari. Apatziro nopoki nomonkara-takaa-yitajyaaro okaratzi ikinkitha-takoi-takiri pairani. 18 Omapiro onthonkajyaa kipatsi aajatzi inkiti, airotzimaita awisasita Ikantakaan-taitsiri irojatzi omonkara-tanta-kyaari maaroni. † 19 Airorika pithotyiro Ikantakaan-taitsiri, airorika pikaman-tajiri pishininka inkiman-tajyaarori irirori, airo panintaajaro ipinkathari-wintantaji Inkiti-satzi. Iriima matakirori ithotyiro iyomitaan-tajiro, iriitaki iriipiro-taatsini tsika impinkathari-wintantaji Inkiti-satzi. 20 ¿Pisiyakaan-tzima kamiitha-siri ikanta Yomitaan-taniri aajatzi

† 5:18 Ikantakaan-taitsiri = jota, tilde = yanini-payi sankinarintsi

Nasitantaniri? Airorika panaajiri awiroka pinkamiitha-siritaji, airo piñaajiro ipinkathari-wintantaji Inkiti-satzi.”

Ikinkitha-takotziro Jesús kisaantsi
(Lc. 12.57-59)

²¹ “Piyojii-tziro awiroka okaratzi ikantai-takiriri pairani awaisatzitini, ikantai-tziri:

Airo piwamaantzi. Aririka piwamaantaki, ari-taki iwasankitai-takimi awirori.

²² Iroka nokantzi naaka: Airo pikishiri pishininka, iwasankitai-tzimi = kari. Airo pikanta-waitziri: ‘Ti piyowaiti awiroka.’ Aritaki iwasankitai-takimi pinkatharintsiki. Ti onkamiithati pinkisa-niinta-waitiri pishininka piitamasontzi-waitiri, patsipitaro = kari pintaajyaa sarinkawiniki. ‡ ²³ Tima

paapiintziri pipira pasitakaari Pawa pimpomitiniri, iro kantacha aririka pinkinkithasiritapaakiro tzimatsi kisanitzimiri pishininka, ²⁴ pookanakiri pipira pasitakaariri, pijatasitiri kisakimiri. Pinkantairi: ‘Ashininká,

thami aakamiithata-wakaajyaa.’ Aririka paapatyaa-wakaajyaa, pimpiyi pomitairontsiki, pimpomi-tapajiniri Pawa pasitakaariri pipira. ²⁵ Tzimatsi-rika kishimini, piñaatyiri yaanakimi pinkatharintsiki, pintharo-wakoti awotsiki, pinkantiri: ‘Airo pikisawaita, thami aakamiithata-wakaajyaa.’ Tima

aririka yariita-kaakyaami pinkatharintsiki, inkantakiri inspiratani: ‘Paanakiri yoka.’ Aritaki yaitanakimi yasitakoitimi. ²⁶ Airorika

‡ 5:22 pishininka = pirintzi, pitsiro

pipinata-sitari ikaratzi ikowako-takimiri, airo yoimisitowa-kaantajimi. Omapiro.”

Ikinkitha-takotziro Jesús mayimpi-taantsi

²⁷ “Piyotziro awirokaiti ikantakaan-taitakiri pairani, ikantaitzi:

Airo pimayimpitzi.

²⁸ Iroka nokantzi naaka: Aririka piñiuro kooya, ompoña ayimawaitimi piniwi-siri-tyaaro, pimayimpi-siri-takiro. ²⁹ Iroka nosiyakaan-

timiro. Iroorika pokipiro kaaripirota-kayimiri, piwashaantajiro, pinkimi-takaan-tiro pinkitho-ryaatyiiromi, piroki. Tima ti pininti patsipitajyaaro sarinkawini onkanta-kaantiro poki, tima irootaki kamiitha-tatsi pisaika-pityaakitaji.

³⁰ Iroorika pakopiro kaaripirota-kayimiri, piwashaantajiro, pinkimitaan-tairo pinchika-tyiiromi pako, pookiro. Tima ti pininti patsipitajyaaro sarinkawini okantakaan-tziro pako, tima irootaki kamiitha-tatsi pisaikaponthokitai.

Ikinkitha-takotziro Jesús ookawakaantsi

³¹ “Ikantaitaki aajatzi pairani:

Aririka yookawa-kaityaa, ontzimatyii impaitiri tsika osankina-takota yooka-wakaan-tyaari.

³² Iroka nokantzi naaka. Kaaripiro-siritaki ikaratzi ookasitarori iina, irooma iñiuro-rika omayimpitaki kantacha yookiro. Aririka aaw-itajyaa iroori pasini oimi, omayimpi-tzimo-takiri itawitari oimintari. Ari inkanta-jyaari aajironi, mayimpitaki irirori.”

Ikinkitha-takotziri Jesús pairyaa-siwai-tariri Pawa

³³ “Piyojii-tziro ikantai-takiriri pairani awaisatzitini:

Airo pipairyaa-siwaitari Pawa.

Tima aririka ontzimi pinkasiya-kairiri Pawa, ontzimatyii pimonkara-tiniri.

³⁴ Iroka nokantzi naaka: Ti onkamiithati pimpairyaa-siwai-tyaari Pawa pimatán-tyaarori pikanta-yitziri. Airo pipairyaa-siwaitaro inkiti, tima ari isaikiri Pawa anta. ³⁵ Airo pipairyaa-waitziro kipatsi, tima iriitaki asitaro Pawa, irootaki ikatziya-chinti-tanta-piintari. Airo pipairyaa-siwaitaro Aapatyaawini, tima aritaki ipinkathari-wintantaji Pinkathari-pirori. ³⁶ Airo pipairyaa-siwaitaro piito, pinkanti: ‘Airorika nomatziro nokantziri, inthatzinkai-tinaro noito.’ Tima ti awiroka matironi pishooka-kairo pipai, ipoñaa pinkisaisitakaajiro. ³⁷ Airo pamatawitantzi. Omapiro-rika pantiro pikanta-yitziri, pinkanti: ‘Jii, nomatiro.’ Airorika pantziro, pinkanti: ‘Airo nomatziro.’ Tima ti onkamiithati pishikiyiro piñaani.”

*Okantakota kisanintaantsi
(Lc. 6.27-36)*

³⁸ “Piyojii-tziro awiroka ikantai-takiri pairani: Aririka pinkitho-ryiitiri irooki pasini atziri, okamiithatzi inkisako-wintai-tyaari, inkitho-ryiitai-timiro poki awiroka.

Aririka pinkiryaa-kotiri pasini atziri, okamiithatzi inkisako-wintai-tyaari ikiryakoitimi awiroka.

39 Iroka nokantzi naaka. Ti onkamiithati pimpiya-tyaari kisaniiintzimiri. Aririka impasaitimi kashita-poroni, pisinitiniri imonti-porotimi impasatimi. ⁴⁰ Aririka yaitimi pinkatharintsiki ininti yaapithaitimiro pithaari, pisinitiniri yaanakiro aajatzi piwiwiryakota-piintari. ⁴¹ Aririka impirai-tyaami paanakiro owaararontsi pookiro niyaanki awotsi, paanakiro owaararontsi panaakairo tsika ikantai-takimi pookiromi. § ⁴² Aririka inkantaitimi: 'Pimpina,' okamiithatzi pimpiri. Aririka inkantaitimi: 'Pimpawakina, ari noipyaaajimi,' okamiithatzi pimpiri airo pithañaa-pithatari.

Okantakota itakoitari kisaniiintantatsiri

⁴³ Piyojii-tziro awiroka ikantaitaki pairani: Pintakota-jyaari pishininka. Iriima ikaratzi kishimiri, pinkishiri irirori.

⁴⁴ Iroka nokantzi naaka: 'Pintako-tyaari kishimiri. Pamana-kotairi maaroni inisironkanta-jyaariri Pawa. Airo pipiyatari kisaniiintzimiri, paakamiitha-tairi.' ⁴⁵ Irootaki ikowa-kayi-takiriri itomiyi-taari Asitairi Inkitisatzi. Tima iriitaki owitsika-kiriri ooryaatsiri kitaityaa-kotziriri maaroni atziri: kamiitha-siriri, aajatzi kaari-piro-siriri. Irijatzi owitsika-kirori inkani, iwaryiiniri maaroni atziri: tampatzika-siriri aajatzi kowiinka-siriri.

⁴⁶ Apatziro-rika pitakotari ikaratzi otakotamiri awiroka, ¿pisiyakaantzi aritaki impinataimi Pawa? Tima airo, irootaki yanta-piintakiri

§ 5:41 niyaanki awotsi = 1 milla; panaakairo ikantawi-takamira = 2 milla.

sintsiwintziriri atziri impinatiri iriitaki yasitakaiyaari iwinkathariti wirakocha. ⁴⁷ Apatziro-rika piwitha-tapaa-kyaari pishininka, ¿aminaasi-waitaantsi iroka? Tima irootaki imata-piintakiri pasini-satzi atziri. ⁴⁸ Pinkamiitha-siriyitaji awiroka, pisiyako-tajyaari Asitairi Pawa, omapiro ikamiitha-siritaki irirori.”

6

Ikinkitha-takotziri Jesús opasitan-tachari

¹ “Piwashaantajiro piwapyii-motari atziri-payi pikamiithasiri-taimi. Aikiro-rika pijatakaa-tyiuro, tikatsi impinata-jimiri Asitairi Inkiti-satzi.

² Aririka pimpasi-tantyyaa, airo pikanta-kanta-waitzi: ‘Nopositantaka naaka.’ Apatziro ikanta-kanta-waitzi owapyiimo-tantaniri tsika yapatota-piintaita aajatzi tsika ikinaita-piintzi, irootaki impinka-thaitan-tyaariri irirori. Tzimaki pinkatha-matsi-takiriri irirori. ³ Aririka pimpasi-tyaari awiroka asinonkai-nkari, airo pikanta-kanta-waitzi, * ⁴ omanani-kiini onkantyyaa pipasitan-takari. Apatziro iyotzi Pawa, tima iriitaki pinatajimini.”

Iyomitaantziro Jesús amanaantsi

(Lc. 11.2-4)

⁵ “Aririka pamaniri Pawa, airo pisiyakotari kantasiwairintzi. Tima inkatziya-piinta irirori yapatota-piintaita aajatzi niyaankiniki nampitsi iñaantyyaariri ishininka-payi. Tzimaki pinkathamatsi-takiriri irirori. Omapiro. ⁶ Irooma

* **6:3** Pisiyakaantiro ti oyotimi pampati tsika opaita antziri pakopiro

awiroka aririka pamani, pasitakotyaa piwankoki pinkowa-kotiri Asitairi tsipata-kamiri. Iriitaki ñiimini apaniroini, aritaki inisironka-takyaami, iriitaki pinatajimini.

⁷ Aririka pamani, airo papii-pii-tziro okaratzi pikantakiri. Apatziro yapii-pii-tziro pasini-satzi atziri. Iñaajaantzi yapii-yapii-tziro ikantakiri aritaki inkimakiri Pawa. ⁸ Paamawintyaa pisiyakotari = kari awiroka. Tima tikira pinkowa-kotiriita Asitairi kowityii-motamiri, iyotzita-waitakaro irirori okaratzi kowityii-motamiri. ⁹ Iroka pinkanti pamana-piinti awiroka:

Asitanari, nampitarori inkitiki,
Tasorintsi onatzii piwairo awiroka.

¹⁰ Pimpinkathari-wintajina naaka.

Pantakainaro aka kipatsiki okaratzi pinintakainari awiroka,
Pinkimi-takaan-tajinari inkiti-wiri, pantakairi irirori maaroni pininta-kairiri awiroka.

¹¹ Pimpa-piintina kowityii-motanari noyaari. †

¹² Pimpyaako-tajinaro nokaaripiro-siri-waitaki,
Tima nomatakiro naaka, nopyaako-tajiri ikaratzi owaaripiro-siri-tanari.

¹³ Airo pisinitana iñaantai-tyaana, inintaiti yanta-kayi-tinaro kaari-pirori.

Tima pasi piwajiro pimpinkathari-wintantaji awiroka.

Ari pikanta-jitatziiro otzimimo-tzimi pisintsinka, aajatzi piwaniinkaro. Aritaki okantari.

¹⁴ Aririka paripiro-tajyaari ikaratzi kishimiri, aritaki yaripiro-taimi awiroka Asitairi Inkiti-satzi.

† 6:11 noyaari = pan

¹⁵ Irooma airorika paripiro-tari ikaratzi kishimiri, tima airo yaripiro-taami awiroka Asitairi.”

Ikinkitha-takotziro Jesús tziwintaantsi

¹⁶ “Aririka pintziwintyaa pisirita-kotyaari Pawa, airo pikanta-kanta-waitzi: ‘Notziwintatyaari Pawa.’ Paamaiyaa pisiyari = kari awiroka kantasiwaitsinkari. Itziwinta-piintawita irirori mantsiya ikantayita, irootaki iyoitan-tariri itziwintatyaa. Tzimaki pinkatha-matsi-takiriri irirori. Omapiro. ¹⁷ Irooma awiroka aririka pintziwin-tyaari Pawa, pinkiwa-porotyaa, pinkisityaa kamiitha, ¹⁸ airo iyotantaitami pitziwintatyaa. Apatziro iyotimi Asitairi Inkitsatzi, tima iriitaki pinatajimini.”

Ikinkitha-takotziro Jesús inkiti-sato owaararontsi
(Lc. 12.32-34)

¹⁹ “Airo pashaaranta-siwaita aka kipatsiki, oshiki opirikitanaki, ompowanaki, tima tzimatsi oshiki kosintzi aka. ²⁰ iro kamiitha-tatsi pantayitairo pisaikan-tajyaari kamiitha inkitiki. Irootaki kimitajyaaroni pashaarantaa-tyiyyaami inkitiki tsika ti opiriniki-tapaji, opowani-tapaji aajatzi, tima ti intzimapaji kosintzi anta. ²¹ Tima tsika-rika piwaa-rantaka, aritaki pisirita-piintajyaaro.”

Ikinkitha-takotziro Jesús ootamintotsi
(Lc. 11.33-36)

²² “Irootaki oki osiyariri ootamintotsi awathaki. Kamiitha-rika okanta poki, piñaantaro kamiitha, okimiwai-takaro

pinkoñiityaa-kotatyiimi. ‡ 23 Tirika ampantyaaro poki, airo piñaantaro kamiitha, okimiwai-takaro pintsitini-kitako-tatyiimi.” §

Ikinkitha-takotziro Jesús owaararontsi
(Lc. 16.13)

24 “Tikatsi matironi yantawai-tiniri apiti opiratan-tachari. Tima aparoni ininta-piroti imonkara-tiniri ompira-tantachari, iriima pasini inkisaniinta-nakiri. Ari okantari aajatzi: Tikatsi matironi yantiniri Pawa inintziri irirori, aririka inkinkithasiri-takotai-tyaaro awaararontsi onkimiwai-tanakyaaro iroomi ompiratyaarini.”

Ikinkitha-takotziro Jesús kantzimo-siri-taantsi
(Lc. 12.22-31)

25 “Pinkimi nonkanti: Airo okantzimo-siri-waitami pinkanti: ‘¿Paitama noyaari, opaitama niriri, opaitama nonkitha-tyaari?’ Tima tzimatsi ankinkithasirita-piintajiri, irootaki kowapiro-tachari, anairo okaratzi awayita-piintari, aajatzi akithaayita-piintari. 26 Thami ankinkisiryaa-takotiri tsimiri-payi. Ti impankitiro iyaari, ti iwitsiki iwanko iwantyaarori iwankiri. Iro kantacha, Pawa opapiintziriri okaratzi iwayitari. ¿Tima intako-piro-tyaami awirokaiti Pawa? 27 Aikiro-rika pijatakaa-tyiuro

‡ 6:22 Siyaka-winta-chari okitsi kamiithari, iriitaki atziri pi-mantaniri (kaari masitha-tatsiri), iriitaki ñaajironi inkimatha-tairo okaratzi yantakairiri Pawa, tima isaikanaatzi okitainkatzi
§ 6:23 Siyaka-winta-chari airorika apantaro oki, iriitaki atziri masithari kaari kimatha-tironi okaratzi yanta-kayiriri Pawa, tima isaikatzi otsitini-kitzi

onkantzimo-siri-waityaami ¿arima pinkantakiro piwawi-niinta-wairo pisarintsiti? ²⁸ Thami

ankinkithasiri-takotiro incha-tyaaki-payi, ti añiuro antawaiti, ti ontyaawintyaa onkitha-tyaari. Titzimaita onkantzimo-siri-waityaaro,

onkanti: ‘¿Opaitama nonkitha-tyaari?’ *

²⁹ Owaniinka kamiitha, anairi iwaniinkata Salomón, pinkathari-tatsiri pairani. ³⁰ Tima

iriitaki Pawa owaniinka-tzirori. Okantawita kapichiini añaa-witaro owaniinkata-painta, iro osamani tikatsi apantyaaroni aririka onkama-tyaa-tanaki, inchikai-takiro, intayii-

takiro. ¿Airoma ikimpoyaa-wintzimi awiroka Pawa? Aritaki, airo pikiso-siritzi. ³¹ Aritapaaki

okantzimo-siri-waitami, pikantzi: ‘¿Paitama noyaari, opaitama niriri, opaitama nonkitha-tyaari?’ ³² Apatziro okantzimo-siri-waitari

pasini-satzi-payi. Irooma awirokaiti, iyotako-tzimiro Asitairi Inkiti-satzi opaita-rika kowityii-

motamiri. ³³ Tima irootaki kowapiro-tachari impinkathari-wintajimi Pawa, iwamiitha-siri-taimi aajatzi, aritaki impayita-jimiro okaratzi kowityii-motamiri.

³⁴ Aritaki okantari, airo okantzimo-siri-waitami opaita-rika awishimo-timini onkitaitita-manaji, aritaki piñaakiro. Tima maaroni kitaitiriki-payi piña-piintakiro okaratzi kantzimo-siri-yitamiri.”

7

* 6:28 incha-tyaaki-payi = lirio

*Ikinkithata-kotziro Jesús mishakowintaantsi
(Lc. 6.37-38,41-42)*

¹ “Ti onkamiithati pimishakowintanti, paamaiyaa imishakowintai-tzimi = kari awiroka.

² Aririka pinkanta-kotiri pishininka, aritaki inkanta-kota-nakimi awiroka. Ontzimatyii paamaiyaa, otzimi-kari pantzi-motantani, imapiro-i-tajimi = kari apaata impiyatai-tyaami.

³ Tima osiyawaitakaro aririka ontyaa-kitimi antaro incha-pitoki pokiki, ¿kantachama paminiri pasini tyaakita-chari kapichiini irokiki?

⁴ ¿Kantachama pinkantiri: ‘Pimpoki naajimiro otyaa-kita-kimiri?’ Otyaaki-taikimi awiroka antaro incha-pitoki. ⁵ Tima pisiyakari awiroka kantasiwaitsinkari. Ontzimatyii pitawakyaaro awiroka paawairo antaro incho otzikaa-kimiri pokiki, paminaji kamiitha paanta-jyaaniriri otyaakita-chari kapichiini.

⁶ Ti impaitiri otsitzi okaratzi tasin-tsita-tsiri yasitari Pawa. Ti impaitiri aajatzi chancho okaratzi poriryaa-yitatsiri pinapirota-chari, ti iyoti inithaa-wainiti oshiki yoipatsi-waitiro yaatzika-waitakiro. Ti impaiti-tyiiri inintawitari, oshiki inkatsimati, aritaki yatsikantaki.” *

* **7:6** Ikantai-tziri aka: “tasarin-tsita-tsiri yasitari Pawa” aajatzi “poriryaa-yitatsiri pinapirota-chari”, irootaki siyaka-wintacha Kamiithari Ñaantsi tasin-tsita-tsiri. Tima irootaki iñaani Pawa osiyariri ikaratzi poriryaa-yitatsiri pinapirota-chari. Iriima otsitzi aajatzi chancho, iriitaki siyaka-winta-chari ikaratzi kaari nintironi inkimisantiro Kamiithari Ñaantsi, oshiki ikisaniitakiri kamantanzirori. Tirika inintiro inkimisanti, airo yanta-waitaitsiri inkimisanti

Ikinkithata-kotziri Jesús amana-pirotziriri Pawa

(Lc. 11.9-13; 6.31)

⁷ “Pikamiti, pamina-minatai aajatzi, aritaki impaita-jimiro pinintziri. Pisiyakaantiro aririka pariityaa pankotsiki, pinkanta-paakiri asitarori: ‘Pasitaryiinaro piwanko.’ Aritaki yasitaryaa-kimiro iwanko. ⁸ Tima aritaki impaitajiri kamitan-tatsiri. Inkarati amina-minataironi, aritaki iñaakai-tairi. Aririka inkantanti: ‘Pasitaryiinaro.’ Aritaki yasitaryaaaitakiniri. ⁹ Aririka inkamitimi pitomi, inkantimi: ‘Apaá, pimpina noyaari.’ ¿Arima pimpakiri mapi? † ¹⁰ Aririka inkantimi: ‘Pimpina sima.’ ¿Arima pimpakiri maranki iyaari? ¹¹ Tima piyotziro pitakotari awiroka pitomi-payi, kaari-piro-siri pinawita. Iriitaki mapirotzirori Asitairi Inkiti-satzi, itakotari maaroni amanayitairiri. ¹² Aririka pininti intakoi-tajyaami, pitawakyaaro awiroka pintakotantyyaa. Tima irootaki kanta-kota-chari Ikantakaan-taitani, irojatzi ikantakiri pairani Kamantan-tzinkari-payi.”

Ikinkithata-koitziro awotsi-manchaki

(Lc. 13.24)

¹³ “Aririka pininti pinkyyaa-pankotairi Pawa, pisiya-kayiro pimpampi-thata-tyiromi awotsi-manchaki. Tima tzimatsi pasini awotsipirori, kaari pomirintsita-chani inkinantaityaaro. Tima oshiki pampithata-kirori, iriitaki asinonkaa-chani sarinka-winiki. ¹⁴ Irooma awotsi-manchaki, ti ishikiti kinantyaaroni,

† 7:9 noyaari = pan

iriitaki ariitaa-chani anta tsika irasi iwiro yañaaji.”

Ikinkithata-kotziri Jesús osiyawitariri kaman-tantatsiri

(Lc. 6.43-44)

¹⁵ “Paamawinta-jiityaa awirokaiti yamatawitzimi = kari osiyawitariri Kamantan-tzinkari, isiyapaa-kyaari ipiraitari ti ikatsima-waiti. Iro kantacha kaari-piro-siriri inatzii, isiyakari owantaniri. † ¹⁶ Ontzimatyii ayotiiri kamiitha-rika okaratzi yantayitziri, irootaki ayotantyaari kamiitha-siriri inatzii. ¿Añiroma chochoki iraitsiri onkitho-kitan-tyaaro owaato kitoochii? Tima ti. ¿Kantachama onkitho-kitan-tyaaro pasini chochoki-payi iroori? Tima airo. § ¹⁷ Iroorika inchato saankanata-tsiri oshooki, okitho-kitzi kamiitha. Irooma inchato karipirori, ti ampantyaaro okithoti. ¹⁸ Tima maaroni inchato saankanata-tsiri oshooki, ti onkaaripiroti okithoki. Ari okantari aajatzi inchato sampiya-sita-tsiri osi, ti onkamiithati okithoki. ¹⁹ Tima intowaitatyiiro inchato kaari kithokita-tsini kamiitha, yaitziro intayitiro. ²⁰ Aritaki piyojiita-wakiri awiroka-payi amatawiriri aririka piñaayitakiro okaratzi yantayitiri.”

Ikinkithata-kotziri Jesús oyotako-pirotairiri

(Lc. 13.25-27)

²¹ “Tzimawitacha oshiki kantanari: ‘Nowinkathariti pinatzii awiroka, nopinkathatzimi.’ Airotzimaita ikyaaji inkitiki tsika

† **7:15** ipiraitari ti ikatsima-waiti = oisha = oveja; owantaniri = lobo § **7:16** chochoki iraitsiri = uva; chochoki-payi = higo

ipinkathari-wintantai Pawa. Apatziro inkyaaji ikaratzi antanajirori inintziri Asitanari Inkitsatzi. ²² Apaata aririka namina-kotajiri maaroni yantayitakiri, tzimayitatsi kantayita-jinani: 'Nowinkathariti, nopairyaa-kimiro piwairo nokinkithata-kotzimi. Nopairyaa-kimiro nisita-kota-kayiri isakasiritantari piyari. Ari nokimitajiriri aajatzi noshininka-payi, oshiki notasonkawinta-yitaki nopairyiiniri piwairo.' ²³ Nonkantzimaityaari naaka: 'Ti noyotimi. Pijati intyaatsikaini, omapiro pikaaripiro-siritaki.'

*Ikinkithata-koitziri apiti owitsika-tsiri iwanko
(Lc. 6.46-49)*

²⁴ "Pinkimi. Aririka pinkinkithasiritiro maaroni nokanta-kimiro, aririka pinkimisantanajiro maaroni, ari okamiithatzi. Irootaki piyota-nityaari. Pisiyaari witsika-tsiri iwanko okiraawiro-pathatzi kipatsi. ²⁵ Oparyaa-witaka antaroiti inkani, amaraaniwitaka. Antaro otampyaa-witaka, ookanta-witapaakaro pankotsi, ti aawyyiro. Tima owatzika-pirotayaa kamiitha okiraawiro-pathataki kipatsi. ²⁶ Ari okimitari aajatzi airorika pikinkithasiritziro okaratzi nokanta-yitakimiro, airorika pinkimisantanajiro, airo piyotanita. Pisiya-kotakari witsika-tsiri iwanko impaniki-pathatzi. ²⁷ Okanta oparyaa-paaki inkani, amaranita-paaki. Ari otampyaata-paaki, ookanta-paakaro pankotsi, tyaanaki. Ti ñiitajiro."

28 Irootaki iyomitaa-kiriri Jesús ikaratzi apatowinta-kariri. Okiryaantzi ikantajiita atziri-payi ikimiri. 29 Tima ti omaña isintsinka iyomitaantzi, yanairi iyomitaantzi Yomitaantaniri-payi.

8

Yisita-kota-kaitziri omatziri pathaa-rontsi

(Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

1 Ikanta yoirinkajaro Jesús ikinkithatakira tonkaariki, iyaatajiri oshiki atziri. 2 Ari ipokasitakiri omatziri pathaa-rontsi, ityirowa-sitapaakari, ikantapaakiri: “Pinkatharí, pinintzirika, aritaki onkantaki pisita-kota-kaajina.” 3 Irootaki yakotan-tanakari Jesús, itzinkakiri kapichiini, ikantziri: “Nonintzi, pisita-kotaji.” Isitanaki ipathaa-waiwita. 4 Ikantawita-waari Jesús pathaa-waiwita-chari: “Airo pikamanta-kotana. Apatziro piwanakiro pijatasitiri Ompira-tasorintsitaari, pimatantyaarori Ikantakaantani pairani Moisés, paanakiniri Pawa pasitakaariri pipira, irootaki iyotantai-tyaari isita-kotajimi.”

Yisita-kota-kaajiri Jesús impiratani wirakocha jiwatziriri owayiri-payi

(Lc. 7.1-10)

5 Ikanta yawisanaki Jesús, arijiitaka nampit-siki Capernaum. Ari ipokaki ijiwari iwayir-iti wirakocha iñiiri Jesús, 6 ikantapaakiri: “Nowinkatharítí, tzimatsi naaka nompiratani nowankoki, omapiro imantsiyataki, kisoporokitaki.” 7 Ari yakanakiri ikantziri: “Aritaki

nojataki nowawisaakotajiri.”⁸ Ikantanaki irirori: “Oshiki nopinkathatakimi awiroka, tima tikatsi miraawintyaanani naaka, airo okantzi pinkyaa-wankotina. Apatziro nonintzi pinkanta-kaantiri yisita-kotai, aritaki omatakyaa pinkantiri. *⁹ Tzimatsi ompiratanari naaka, tzi-matsi aajatzi owayiri-payi nompiratari naaka. Aririka nonkantiri: ‘Pijati,’ aritaki ijataki. Aririka nonkanti pasini: ‘Pimpoki,’ aritaki impokaki. Aririka nonkantiri nompiratani: ‘Pantiro iroka,’ imatziro yantziro.”¹⁰ Okiryaantzi ikantanaka Jesús ikimakiri ikantaki ijiwariti owayiri. Ikantanakiri ikaratzi oyaatakiriri: “Iritaki matakirori yoka ikimisantzi, tima aka inampiitiki Israel-iiti tikira noñii aparoni siyaarini. Omapiro.¹¹ Pinkimi, aririka impinkathari-wintantai Inkiti-satzi, aritaki intzimaki oshiki pasini-satzi poñaachani pasiniki nampitsi, yanintaajyaa isaikakaajiri awaisatzitini Abraham, Isaac aajatzi Jacob.”¹² Airotzimaita itzima-pirotaji ashininka saikaatsini anta. Iritaki inintawitaitari impinkathari-wintairi maa-roni anta, tima oshiki ipiyathataka, irootaki yookanta-jyaariri otsitini-kitaki. Ari irawaitajyaari, yatsikai-kiwaitajyaa inkimaatsitajyaa.”¹³ Ipithoka-sita-naari ijiwariti owayiri, ikantziri: “Pimpiyi piwankoki. Pimatakiro pikimisantzi awiroka, irootaki yisita-kotan-tajyaari pimpi-ratani.” Apatha-kiro yisita-kotanaki impiratani iwankoki.

* **8:8** Yoka ijiwari iwayiriti wirakocha, kaari Judá-iti, pasini-satzi atziri inatzii. Pairani ti inkyaa-wankotiri Judá-iti pasini-satzi kaari ishininkatyyaa.

*Yisita-kota-kaajiro Jesús irayiro Pedro
(Mr. 1.29-34; Lc. 4.38-41)*

¹⁴ Ikanta ikinanaki Jesús iwankoki Pedro. iñaapaa-tziiro irayiro onaryaaka, omatatziiro okatsirinkawaitsi. ¹⁵ Itzinka-paakiro kapichiini irakoki, isita-kotanaki. Piriintanaka, aminayita-wakiniri ompaita opawakiriri.

Isitakotakaaki Jesús oshiki mantsiyayitatsiri

¹⁶ Okanta otsitiniityaanaki, yamaita-paakiniri oshiki yaayiri piyari. Yisita-kota-kaayitairi ikisatha-yitakiri iwiyariti. Yisita-kota-kaaki aajatzi ikaratzi mantsiyayita-tsiri. ¹⁷ Ari omonkaratari ikamantantakiri pairani Kamantan-tzinkari Isaías, ikantaki: Iriitaki aanakiro amantsiyari, Irijatzi aanakiro okaratzi akimaatsi-yitari.

*Nintawitachari iyaatiri Jesús
(Lc. 9.57-62)*

¹⁸ Ikanta iñaakiri Jesús ishiki-pirota-paaki atziri apato-tawintariri, ikantanakiri iyomitaani: “Thami amontyaaji intatzikironta.” ¹⁹ Ikantawita-waari Yomitaan-taniri: “Yomitaanarí, nonintzi noyaata-nakimi tsika pinkinayiti awiroka.” ²⁰ Yakanaki Jesús, ikantziri: “Tzimatsi imoro kowincha imaanta-piintari, aajatzi ikimita tsimiri-payi tzimatsi imayiro. Iriima yoka Itomi Atziri ti ontzimi iwanko imaanta-piintyaari irirori.” ²¹ Ari ikantanaki iyomitaani: “Yomitaanarí, nonintawitaka naaka noyaata-nakimi, airotzimaita iroñaaka, nonintatzii noñiuro nonkitata-najiri asitanari, aripaiti noyaatimi.” ²² Ikantanaki

Jesús: “Piyaatina. Tima inkarati kamasirita-tsiri, aritaki inkitatairi irirori kaminkari-payi.”

Imairintziro Jesús tampyaa

(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)

²³ Ari ititanaka Jesús pitotsiki, itsipatakari iyomitaani-payi. ²⁴ Ikanta imontyaa-kotanaka, maanaki Jesús pitotsiki. Iro iwiraako-witaka niyankyaaki, omapokakiri iyomitaani-payi antaro tampyaa, otitapaaka nijaa pitotsiki otamaakata-nakira inkaari. ²⁵ Ijata-sitaitakiri Jesús, iwakiryii-paakiri, ikantai-tziri: “¡Yomitaanarí, ampiinkatyii! ¡Piwawisaa-kotajina!” ²⁶ Ikantanakiri irirori: “¿Paitama pitharowantari? ¿Tikirama pikimisanta-pirotzi?” Piriintanaka, imairintakiro tampyaa aajatzi otamakaani inkaari, awisanaki, mairyaatanaji kamiitha. ²⁷ Okiryaantzi ikantawinta-nakari Jesús, antaro ipinkathata-nakiri, ikanta-wakaa-jiita: “¿paitama atzirita-tsiri yoka? Imairintziro tampyaa, aajatzi inkaari.”

Gadara-satzi yaakiri piyari

(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)

²⁸ Ariijiitaka intatzikiro, aatakota-paaki nampitsiki ipaitai-tziri Gadara. Ari isiya-sitawakari apiti atziri yaakiri piyari ipoñaakaro kitataari-masiki. Katsima ikantakaakari piyari, oshiki itharowakaitari, ti onkanti inkinaiti anta. ²⁹ Ikaimaa-pirotatzii ikantzi: “¡Jesús, Itomi Pawá! ¿Piwasankita-tyiinama tikirata omonkaratyaata? ¿Tsikama nokanta-kimika awiroka?” ³⁰ Ari isimoka-waijiitzi oshiki

chancho anta. ³¹ Ñaawaitanaki iwiyariti, ikantzi: “Aririka pisita-kota-kaajiri naaka, pintyaantina ipiyotaka chancho.” ³² Ikantzi Jesús: “¡Pijati piyarí!” Jatanaki piyari-payi chanchoki, isaikantapaakiri, irootaki isiyanta-nakari impiritaki, mitaajiita-paaka maaroni inkaariki, apirotaka ipiinkaki. ³³ Ikanta iñaakiro aamaako-wintariri chancho okaratzi kantain-chari, siyanaka nampitsiki, ikamanta-paakiri maaroni atziri okaratzi iñaakiri. ³⁴ Irootaki iyatanta-nakariri atziri-payi, iñaapaakiri Jesús, ikantapaakiri: “Ti noninti pisaiki nonampiki, pamini tsika pinkini.”

9

Yisita-kota-kaajiri Jesús kisoporokiri (Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)

¹ Ikanta ititanaaro Jesús pitotsiki, imontyaaja inampiki. ² Ari yamaita-kiniri kisoporokiri, yanatakoi-takiri inaryaa-mintoki. Iyosirita-wakiri Jesús ikaratzi anata-kota-kiriri oshiki yawintaa-paakari, iñaanata-wakiri mantsiyari, ikantziri: “Pinkimo-siriwintyaa ashininká, tima impyaakoi-takimiro pikaaripiro-siri-witaka.” ³ Kimawaki Yomitaan-taniri-payi, ikanta-siritanaki: “Ithainka-tasorintsitatzii yoka.” ⁴ Yotaki Jesús tsika ikanta-siritzi, isampita-nakiri, ikantziri: “¿Opaita pikaaripiro-siritantari?” ⁵ ¿Tima onkamiithati nonkanti: ‘Ipyaakoi-tajimiro pikaaripiro-siri-witaka?’ ¿Irooma pinintzi nonkantiri: ‘Pinkatziyi, pijatai?’ ⁶ Iroñaaka piyotiri Itomi Atziri otzimi-motziri isintsinka aka kipatsiki, aritaki impyaakotairi

kaaripiro-siri-witachari.” Ipithoka-sita-nakari kisoporokiri, ikantziri: “Pinkatziyi, paanajiro pinaryaa-minto, pijatai piwankoki.” ⁷ Ari ikatziyanaja mantsiya-witachari, jataji iwankoki. ⁸ Tima iñaakiri maaroni piyotain-chari, okiryantzi ikantajiitanaka iñaawajiri ijataji. Ikantajiitanaki: “Imapirota-tziiro Pawa, iriitaki matakirori otzimi-motan-tariri itasorinka yoka atziri.”

Yamiñaitanakiri Mateo
(Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)

⁹ Ikanta yawisanaki Jesús, irojatzi iñaanta-paariri Mateo, iriitaki yoka sintsiwintan-tatsiri yamaitiniri kiriiki. Ikantapajiri: “Piyaatina.” Ari ikatziyanaka Mateo iyaatanakiri. ¹⁰ Ariitaka iwankoki Mateo iwakaiyaari Jesús, ari itsipatariri iyomitaani-payi. Tima oshiki sintsiwintan-tatsiri yamaitiri kiriiki jatanaintsiri, ijatzitaka aajatzi oshiki antayitzirori kaari-pirori. Ari ikaratzi itsipajiitakari Jesús. ¹¹ Ikanta iñaakiri Nasitantaniri, ikaimakiri iyomitaani Jesús, isampitakiri, ikantziri: “¿Paitama itsipatan-tariri Jesús sintsiwintan-tatsiri yamaitiniri kiriiki aajatzi antayitzirori kaari-pirori? Ti onkamiithati.” ¹² Ikimaki irirori Jesús, ikantzi: “Aririka imantsiyati atziri ipoka-sitziri aawintan-tzinkari, iriima atziri kaari mantsiyatatsi tikatsi ininti irirori. ¹³ Ontzimatyii pinkinkithasiritiro Ikantakaantani Pawa, kantatsiri: Ti apatziro nonintzi pamayitajina patsipitakaani.

Iro nokowa-pirotajiri pinisironkatairi
pishininka.

Tima ti nompoka-sitiri ikimita-kaantai-tziri
kamiitha-siriri inawita, nopoka-sita-tziiri kaari-
piro-siriri nonkaima-siritajiri iwashaantairo
kaari-pirori.”

Ikinkithata-kotziro Jesús itziwintaita

(Mr. 2.18-22; Lc. 5.33-39)

¹⁴ Ari ipokajitaki iyomitaani Juan, isampita-
paakiri Jesús, ikantziri: “¿Ipaitama kaari
itziwintanta piyomitaani? Tima nontziwinta-
piintyaa naaka, ari ikimi-tzitari iyomitaani
Nasitantaniri.” ¹⁵ Ari yakanakiri Jesús,
ikantanakiri: “Aririka ajati aawakaan-
tsiki, ¿arima awasirita-paakyaa? Aryaajaini
apaata, aririka yaitakiri iimintaitari, aripaiti
intziwintaityaa. ¹⁶ Tima aparoni paisatori
ikithaataitari, aririkami iwapatankai-tantyaaro
owakirari manthakintsi, aritaki osaraa-
pirotanaki aririka ampithata-nakyaa owakirari
manthakintsi. ¹⁷ Ari okimitari aajatzi, ti inkanta-
pirotyaa paisatori misinantsi-naki iwantai-tyaari
airyaari iraitsiri. Aririka iwantai-tyaari, aritaki
isanaryaanaki, aparata-siwaitakyaa iraitsiri
aajatzi misinantsi-naki. Iriitaki kamiithatatsi
owakirari misinantsi-naki iwantai-tyaari, apitiro
inithaa-wakaa airo oyaaripirota-wakaa.”

Irisinto Jairo aajatzi kooya mantsiyatatsiri

(Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)

¹⁸ Ikinkithawai-minthaitzi Jesús, ariitapaaka
ijiwariti Judá-iti, ityirowa-paaka impinkathata-
paakiri, ikantziri: “Kamaki nosinto, irootaki

nopokantari pijati nowankoki pantanta-jyaaro kapichiini pako, añajjiita.” ¹⁹ Ari ijatanaki Jesús, aajatzi iyomitaani-payi, iyaatanakiri. ²⁰ Ari opokapaaki kooya mantsiyata-tsiri, tima oshiki osarintsi asinonkaawaitaka, tzima-kotaki 12 osarintsi, okina-sita-paakiri itaapiiki Jesús, antakiro kapichiini opatziki iithaari. ²¹ Okanta-siritzi: “Aririka notzinkitakiri kapichiini iithaari, aritaki nisita-kotaji.” ²² Ari ipithoka-sita-nakaro Jesús, ikantziro: “Kimosiri pinkanta-najyaa noshininka, irootaki isitakotaa-jimiri pawintaajana.” Apathakiro isitanaki omantsiyari kooya. ²³ Ikanta yariita-paaka Jesús iwankoki ijiwariti Judá-iti, iñapaa-tziiri showiriwintziro kamaintsiri, oshiki atziri akiwai-nkatain-chari irajjiita. ²⁴ Ikantapaakiri: “Pishikajiiti, ti onkami piraakojitakari, omakoryaatzi.” Tima thainkaitakiri Jesús. ²⁵ Imisitowa-paakiri maaroni, kyaapaaki Jesús, yairika-wakota-paakiro, piriintanaja iintsi. ²⁶ Tira imanakoitanakiri Jesús, ikimakoitakiri maaroni anta.

Yisita-kota-kaajiri Jesús apiti mawityaakiri

²⁷ Ikanta yawisanaki Jesús, iyaatanakiri apiti mawityaakiri, ikantzi ikaimi: “¡Ikasiyakitani pinkatharini David, pinisironkatajyaana!” ²⁸ Irojatzi yariitan-tapaakari pankotsiki. Ipokapaaki okaakiini mawityaakiri, ari isampitakiri Jesús, ikantziro: “¿Tima pawintaakana awiroka aritaki nomatakiro pinintziri?” Ikantajiitzi irirori: “Jii, ari pimatakiro Nowinkathariti.” ²⁹ Akotanaki

Jesús, itzinkakiri kapichiini irokiki, ikantziri: “Isita-kota-kaajimi pawintaana.” ³⁰ Apatha-kiro yaminanaji kamiitha. Isintsi-thawita-waari, ikantziri: “Airo pikamanta-kotana nisita-kota-kaajimi.” ³¹ Iro kantacha jaitijiitanaki yokapayi ikamantantanaki, ithonka ikimakoi-tanakiri Jesús anta.

Iñaawaita-kaajiri Jesús kisowaantiri

³² Ikanta yamaita-paakiniri Jesús yaayiri piyari, kisowaanti ikantaka. ³³ Tima yisita-kota-kaawakiri Jesús yoka atziri, ñaawaitanaji, imisi-towainiri iwiyariti. Okiryaantzi ikantanaka atziri-payi, ikanta-siri-jiitzi: “Tira ñaapiintiri ashininka-payi imatiro kimityaaroni yantakiri yoka.” ³⁴ Iriima Nasitantaniri-payi, ikantajiitzi irirori: “Ipajiinkatyaari ijiwariti piyari yisita-kota-kaantariri yayiri.”

Sampai-nkatakiki pankirintsi

³⁵ Tima ithonka yaniitakiro Jesús maaroni nampitsi, iyomitaan-tayitaki tsika yapatota-piintaita. Ikinkithata-piintakiro Kamiithari Ñaantsi, tsika okanta ipinkathari-wintantai. Yisita-kota-kaayitakiri maaroni, tikatsi aparoni mantsiyarintsi pomirintsitzi-motyaarini. ³⁶ Ikanta iñaakiri Jesús oshiki apatowinta-kariri, antaro itako-sirita-nakari, ikantanaki: “Omapiro yasinonkaayita yoka atziri-payi. Ikimitakari ipiraitari airorika itzimi aamaako-wintyaarini.” *

* 9:36 ipiraitari = oisha

37 Aikiro ikantana-kitziiri iyomitaani-payi: “Isiyakaro yokapayi atziri osampai-nkatzi pankirintsi, titzimaita intzima-piroti atziri koyaaajironi. 38 Pamanairi awirokaiti Awinkathariti, intyaankiita oshiki jatasitirini atziri-payi, tima tzimatsi oshiki kimisantaatsini.”

10

Iyosiiitaki Jesús 12 Tyaantariiti

(Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

¹ Ipoña*a* iyoyaaki Jesús 12 iyomitaani, ipajiinkakiri isintsinka. Imatanakiro irirori yisita-kota-kaayitziri maaroni kantasi-waita-chari imantsiyari aajatzi ikaratzi ikyaantasiritari piyari. ² Yoka ikaratzi 12 iyoyaakiri Jesús, iriiyitaki ipaitakiri Tyaantaariiti: Itanakarori Simón, ipaitakiri Pedro. Ipoñaapaaka Andrés, iririntzi Pedro. Ipoñaapaaka Jacobo itomi Zebedeo itsipatakari Juan iririntzi. ³ Ipoñaapaaka Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo sintsiwintan-tawita-chari yamaitiniri kiriiki, ipoñaapaaka Jacobo itomi Alfeo, Tadeo, ⁴ ipoñaapaaka Simón, ipaitai-tziri aajatzi Kisakotan-taniri. Ipoñaapaaka owiraanta-paakarori Judas Nampitsiwiri, iriitakira pithokasita-kariri Jesús.

Ityaantai-takiri karatain-tsiri 12

(Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6)

⁵ Ipoña*a* ityaankakiri Jesús karatatsiri 12, iyomitaa-yitawakiri, ikantziri: “Airo pikini isaiki pasini-satzi atziri, airo pikinanaki

aajatzi inampiki Ositikii-toni-satzi. ⁶ Apatziro pinkina-yitanaki inampiki Israel-iiti, osiyakariri ipiraitari ipyaawitaka. ⁷ Aririka pijatanaki, iroka pinkanti pikamantanti: 'Irootaintsi impinkathari-wintantaji Inkiti-satzi aka.'
⁸ Pisita-kota-kaayitajiri mantsiyari, pañaakaa-yitairi kamatsiri, pisita-kota-kaajiri pathaa-waita-tsiri, aajatzi ikyaantasiritari piyari. Tima Pawa nisironkataami awirokaiti, ti ininta-kotimi. Irootaki pimatanaajiri awiroka airo pikowakotantzi, pinisironkatan-tajyaa. ⁹ Airo paanaki nasiyita-chari piiriikiti, * ¹⁰ aajatzi piyaari awotsiki. Airo paanaki pasini pithaari, aajatzi pasini pinkyaan-tyaari piitziki, pikotzikiiri. Tikatsi pasini paanakiri. Tima inkantaiti: Ipaitziri antawaita-tsiri iwariti.
¹¹ Aririka pariitakyaa nampitsiki, paminapaaki aakamiithata-wakimini, iriitaki pisaiki-motapaaki, irojatzi pawisan-takyaari pasiniki nampitsi. ¹² Aririka pariitakyaa pankotsiki, piwithatan-tapaakyaa. ¹³ Aririka yaakamiithata-wakimi piwithata-paakari, aritaki isaikaji kamiitha. Airorika yaakamiithata-wakimi, aminaa-sitaka piwitha-witapaakari. ¹⁴ Airorika yaakamiithatzimi, airorika ikimisantzimi aajatzi, pawisa-pithatiri, pintika-najiro pipatsi-kitziti. †
¹⁵ Iriitaki imapiroiti apaata aririka yaminakoi-tairi maaroni yantayitakiri. Aritaki anaanakiro ikantai-takiri pairani Paamaarini-satzi aajatzi Katsimaarini-satzi. Omapiro."

* **10:9** piiriikiti = ooro, plata, cobre † **10:14** otikirori iipatsi-kitziti

Inkimaatsitakaitaimi apaata

¹⁶ “Notyaan-tzimira iroñaaka, pikimitakari ityaantai-tziri ipiraitari tsika ipiyota owantaniri. Iro kantacha, ontzimatyii pisiya-kotyaari awiroka-payi kokintzi maranki, pisiya-kotyaari aajatzi siro itsinampa-siri-waitzi. ‡ ¹⁷ Paamaiyaa. Tima yaitatyiimi jiwariiki, impasawaitaitimi tsika yapatota-piintaita. ¹⁸ Ompoña yaitanakimi isaiki pinkathari-piroriki okantakaan-tziro pawintaajana. Ari pinkinkithata-koyita-jinari anta, inkimayitaji aajatzi pasini-satzi atziri-payi. ¹⁹ Aririka piñaakiro yaitanakimi, airo pikanta-siri-waitzi: ‘¿Opaitama noñaawaita-paakiri?’ Tima tzimatsi iyosirita-kayi-mironi opaita piñaawaitiri. ²⁰ Airo piyota-sitaro awiroka ompaityaa piñaawaitiri, iriitakira Tasorinkantsi poñaachari Asitamiriki yotakayimironi onkarati piñaawaitiri. ²¹ Aritaki iñiitaki aakaantirini iririntzi iwa-kaantiri. Aakaantirini itomi. Tzimatsi owa-kaantirini asitariri ikisaniinta-nakiri. ²² Oshiki kisaniintimini okantakaaro pikimisantaana. Iro kantacha, ikaratzi oijatanari yawintaajana, iriitaki awisakotaa-tsini. § ²³ Aririka inkisaniintaitanakimi anta, pawisa-pithatiri. Tima tikira pinthotyiiro pijayiti inampiki Israel-iiti, piyapaaka yoka Itomi Atziri. Omapiro.

²⁴ Tira iñiiti aparoni iyomitaai-tziri yanairi yomitairiri. Tira iñiiti aajatzi aparoni ompirataari yanairi ompiratariri impinkathaitiri. ²⁵ Apatziro añiiri aparoni iyomitaai-tziri

‡ **10:16** ipiraitari = oisha; owantaniri = lobo § **10:22** awintaa: wairontsi

inkimita-jyaari yomitairiri pairani. Ari ikantari aajatzi ompirataari. Tima oshiki ikisaniintai-takina iroñaaka naaka, ikimita-kaitakina naakami Nantatsiri. Awiroka imapiroiti inkisaniintaitimi pikimisantaana.”

¿Itzimikama antharowan-tyaari?

(Lc. 12.2-9)

²⁶ “Airo pitharowan-tawaitari yokapayi, tima ontzimatyii onkoñaata-koyitai okaratzi manakowitain-chari, oiñaarontairo kaari ikimatha-witaita pairani. ²⁷ Tzimatsi-rika nonkaman-timiri tsitiniriki, pikamantantairo awiroka kitaipaiti. Tzimatsi-rika nonkinkithata-kayimiri awirokaiti nomananikiini, pinkamantairi awiroka maaroni atziri. ²⁸ Airo pitharowan-tawaitari nintatsini iwimi, tima airo imatziro yooka-siritimi irirori sarinka-winiki. Apatziro pintharowan-tyaari Pawa matzirori yapirotantzi, yooka-siritantzi sarinka-winiki. ²⁹ Tima ti impina-piro-wityaa tsimiri-payi, iro kantacha iyotzi Pawa aririka inkamakaranti aparoni. * ³⁰ Tima iyotzityaaro Pawa tsika okaratzi tzimatsiri aisi. ³¹ Piñaakiro, tima yaamaa-kotyaari Pawa tsimiri-payi, awiroka imapirotzzi yaamaako-wintami. Airo pitharowan-tawaitari kisaniiintzimiri.

Arika pinkantanti: ‘Nopinkathatairi Jesús’, aritaki imataimi irirori Asitanari inkantakowintaimi

³² Aririka pinkantiri pishininka: ‘Nopinkathatajiri Jesús,’ aritaki nonkantajiri

* **10:29** ti impina-piro-wityaa = aparoni kiriiki inkarati-rika apiti tsimiri

Asitanari Inkiti-satzi: ‘Apaá, ipinkathataana yoka.’ ³³ Irooma pinkantiri-rika pishininka: ‘Ti nompinkathatiri Jesús,’ aritaki nonkantzi-tyaari naaka, nonkantajiri Asitanari: ‘Apaá, ti impinkathatina yoka.’ ”

Ikinkithata-kota Jesús

(Lc. 12.49-53; 14.26-27)

³⁴ “Airo pikinkithasiri-waita awirokaiti, ti apatziro nopoki noyomitaa-yitajiri atziri-payi yaakamiithata-wakaiyaa aka kipatsiki, okimiwaitakaro namatyiimi wisa-mintotsi imaimanita-wakaan-taityaari.

³⁵ iroka nopokan-takari:

Inkisaniiintajiri atziri iriri,
Onkisaniiintajiro kooya iniro,
Onkisaniiintajiro kooya ayiro.

³⁶ Impithoka-sita-wakaiyaa atziri-payi inkisaniiinta-wakajyaa ikaratzi isaikajiitzi iwankoki.

³⁷ Irootaki kamiitha-witacha pintakotyaari piri, piniro, pintsiti-payi. Iro kantacha, iroorika paakowinta-nakyaa pintakotyaari pishininka-payi, anaanakiro-rika okaratzi pitakotana naaka, airo nokimita-kaami naapatyaani. ³⁸ Airorika patsipita-kowintaana pinkimisantajina awiroka, pinkimita-kaantairomi ipaikakoi-tatyimimi, tira pinkamiithati nasitajyaami naaka. ³⁹ Tima inkarati itakowaita-chari apaniroini irootaki yantantarori inintasi-waitari irirori, aritaki impyaa-sitajyaa. Iriima ikaratzi atsipiwintarori yantanajiro nonintziri naaka irootaki ikamawintan-takanari, aritaki yawisako-siritai.”

*Impinai-tairi apaata**(Mr. 9.41)*

⁴⁰ “Tzimatsi-rika aapatyii-yaamini, naaka yaapatyaaka. Ari okantari aajatzi, tzimatsi-rika aapatyii-yaanani naaka, iriitaki yaapatyaaka Asitanari otyaanka-kinari aka. ⁴¹ Tzimatsi-rika yotimini Kamantan-tzinkari pinatzii irootaki yaapatyaan-tamiri, aritaki pinkaratairi apaata impinatajimi Pawa. Ari okanta aajatzi, tzimatsi-rika yotakimini kamiithasiriri pikanta pikimisantai irootaki yaakamiithatan-tamiri, aritaki pintsipatyari apaata impinataimi Pawa. ⁴² Aririka iyoitimi awiroka noyomitaani, irootaki ipantai-tamiri piriri okantawitaka ti piriipiro-wityaa awiroka, aritakira impinai-tajiri apaata yoka itakota-kamiri. Omapiro.”

11*Ityaantakiri Juan iyomitaani**(Lc. 7.18-35)*

¹ Ikaratakiro Jesús iyomitaakiri 12 iyomitaani. Awisanaki ikamantanti maaroni nampit-siki okaratzi tzimatsiri anta.

Ityaantakiri Juan iyotaani

² Tima yasitakoi-takiri irirori Juan kiwaatan-tsiri, ari ikima-kotakiri Saipatzii-totaari okaratzi yantayitakiri. Ityaankaki apiti iyomitaani, ³ isampitiri, inkantiri: “¿Awirokama ipaitai-tziri, ‘Pokatsini?’ Kaari-rika awiroka, ¿Tzimatsima pasini noyaa-kotiri?” ⁴ Ikanta yariijitaka, isampita-paakiri Jesús. Ari yakanaki irirori, ikantzi: “Aririka pimpiyanaji, pinkaman-tapajiri

Juan okaratzi pikimakiri awiroka, okaratzi piñaakiri nantayitakiri. ⁵ Tima naminakaa-yitajiri mawityaakiri, naniita-kaayitajiri kisoporokiri, nisita-kota-kaayitairi pathaa-waita-tsiri, nokimakaa-yitajiri atsikimpityari, nañaakaa-yitajiri kaminkari, nokinkithata-kotajiniri Kamiithari Ñaantsi asinonkainkari-payi. ⁶ Kimosiri inkantajyaa inkarati kaari kisosiri-wintainani.”

⁷ Ikanta ipiyaaro iyomitaani Juan, isampitanakiri Jesús ikaratzi piyowinta-kariri, ikinkithata-kotziri Juan, ikantzi: “¿Paitama piñaakiri chapinki otzisi-masiki? ¿Iriima piñaaki kimitarori saworo opiyonka-tonkita-kaaro tampyaa? * ⁸ ¿Piñaakirima iwaniinkata ikithaata? Ti. Tima inkarati waniinkata-chari ikithaata, isaika-pankotziri pinkathari. ⁹ Irootaki pijata-sitan-tariri piyotzi Kamantan-tzinkari inatzii. Tima imapirota-tziiro irirori yanaanakiri pasini Kamantan-tzinkari-payi. ¹⁰ Tima iriitaki isankinata-koitakiri pairani, ikantaitaki: Pamini, aritaki nontyaantaki ityaaroni inkamanta-kotimi,

Iriitaki witsikaan-timini tsika pinkina-paaki.

¹¹ Pinkimi nokantzi naaka: Pairani oshiki atziri tzimawitain-chari, tikatsi anairini Juan Kiwaatan-tatsiri okaratzi iyota-nitakari. Iriima inkarati tsinampa-siritaa-tsini, impinkathari-wintairi Pawa inkitiki, aritaki yanaa-kotairi irirori Juan. Omapiro. ¹² Tima owakira yitanta-nakarori Juan ikinkithata-kaimi irojatzi

* **11:7** kimitarori saworo opiyonka-tonkita-kaaro tampyaa = atziri sipita-siriri

iroñaaka, tzimatsi oshiki nintatsiri sintsiini
 ñiïiro impinkathari-wintairi Inkiti-satzi.
 Osiyawaitakaro isintaitzi aririka iwayiritaityaa.
¹³ Pairani tzimayitatsi Kamantan-tzinkari-
 payi aajatzi Ikantakaan-taitani, irootaki
 ikamantantai-takiri irojatzi itziman-takari
 Juan. ¹⁴ Iriitakira Juan ikinkithata-koitakiri
 pairani, tima iriitaki Elías-tatsiri pokatsini.
 ¿Pikimisantziroma? ¹⁵ Kowirori inkimathatiro,
 inkimisanti. ¹⁶ ¿Ipaitama nosiyakaan-tiriri
 yokaiti atziri? Isiyakari washaantawai-rintzi
 iintsi aririka isiyakaa-waityaa owaankiirin-tsiki,
 ikaima-kota-wakaa-jiita, ¹⁷ ikanta-wakaa-jiita:
 ‘Thami ashowiriti amashaitan-tyaari.’ Ti ininti.
 Ikantawita: ‘Thami ampanthai awasiritan-
 tyaaari.’ Ti ininti. ¹⁸ Aritaki pikanta-jiitaka
 awirokaiti. Piñaawitakari Juan, itziwinta-
 paaka, ti imirityaaro kachori, pikanta-jiitakiri:
 ‘Ikyantasirityaari piyari, irootaki itziwaitantari.’
¹⁹ Ipokawitaka Itomi Atziri, ti intzityaaro
 irirori owaritintsi, iiro kachori. Pikanta-
 jiitakiri: ‘Kaari-pirori inatzii, niyawai-rintzi,
 sinki-ryaantzi. Yaapatyaari sintsiwintan-tatsiri
 yamaitiniri kiriiki, yaapatyaari aajatzi kaari-
 piro-siriri.’ Tikatsi ompaityaa, tima aririka
 ñiïitairo onkarati awisatsini apaata, ari iyoitairi
 omapiro iyota-nita.”

Ikanta-machiitziri kisosirita-tsiri
(Lc. 10.13-16)

²⁰ Ipoñaakaa ikinkithata-kota-nakiri Jesús ikaratzi
 ñaawita-karori itasonka-wintantzi nampitsiki,
 titzimaita iwashaantiro ikaaripiro-siri-jiitzi.

Ikantzi: ²¹ “Ikanta-machiitzimi Simapankoni-satzi aajatzi nampitarori Corazín. Oshiki piñaawitakaro notasonka-wintantaki, titzimaita pinkimisanta-jiiti. Iriimi ñaakinani Mapini-satzi aajatzi Simaa-satzi, aritaki inkithaata-nakyaaromi mirimasita-tsiri kithaarintsi, saikawaita-nakimi samanpoki iwasirita-kotyaa ikaaripiro-siri-yitaki, inkimisantajimi maaroni iriroriiti. † ²² Awirokatakai imapiroiti iwasankitaitiri apaata aririka yaminakoi-tairi maaroni yantayitakiri. Aritaki anaanakiro ikantai-takiri pairani Mapini-satzi aajatzi Simaa-satzi. ²³ Aajatzi awirokaiti nampitarori Capernaum, pikinkithasiriwita pijatai inkitiki, apatziro pijamatsitaji tsika ikinayitzi kaminkari. Iriimi ñaakinani pairani Paamaarini-satzi okaratzi piñaawitakari awirokaiti, irojatzi osaikimi inampiiti. ²⁴ Awirokatakai imapiroiti iwasankitaitimi apaata aririka yaminakoi-tairi maaroni yantayitai-takiri. Aritaki anaanakiro ikantai-takiri pairani Paamaarini-satzi aajatzi Katsimaarini-satzi.”

Pimpoki nosaiki naaka, pimakoryaaji
(Lc. 10.21-22)

²⁵ Irootaki yamananta-nakari Jesús, ikantzi: “Apaá, tima awiroka pinkathari-wintziriri inkiti-satzi aajatzi kipatsi-satzi, oshiki

† **11:21** Tima yokaiti nampitarori Corazín aajatzi Simapankoni-satzi, Judá-iti inatzii. Iriima Mapini-satzi aajatzi Simaa-satzi, pasini-satziiti inayitzi, ti ishininkatyaari Judá-iti

notharowintakami. Tima awiroka omani-motakiri yotaniiriiti iroka-payi, iriitaki piyotakaa-yitai osiyariri iintsi itsinampa-siritzi. ²⁶ Ari okanta, tima irootaki onimota-kimiri awiroka Asitanari.” ²⁷ Ikantanakiri piyowinta-kariri: “Iriitaki Asitanari oyotakaa-narori maaroni. Apatziro iyotana irirori, tima Itomi iwana. Ari nokimitari naaka apatziro noyotziri Asitanari, kantacha noyotakaa-yitajiri nonintziri naaka iyotajiri. ²⁸ Aririka piñiuro onkantzimo-siri-waityaami, ompomirintsitzi-mowaityaami, pimpoki nosaiki naaka, aritaki nomakoryaa-sirita-kaayitaimi. ²⁹ Okimiwaitakaro ontzimirika opaita nonkima-tinata-kaiyaamiri. Tima tzimatsi nonintziri noyomitaimiri: tima naaka tsinampa-siri. Aritaki piñaajiro nomakoryaa-sirita-kaajimi. ³⁰ Tima okaratzi nokima-tinata-kaamiri naaka, ti ompomirintsi-pirotayaa.”

12

Ikinkithata-kotziro Jesús kitaitiri imakoryaan-taitari

(Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)

¹ Okanta kitaitiriki imakoryaan-taitari, ikini-mota-nakiro Jesús pankirintsi-masi. Ari isapiryanaki okithoki pankirintsi iyomitaani Jesús, tima intashaa-jiitatzii. ² Iñaakiri Nasitantaniri, ikantanakiri Jesús: “Paminiri piyomitaani isapirya-kiwaitatzii kitaitiriki imakoryaan-taitari, tima ti osinitaa-ntsiti isapirya-waitaiti.” ³ Akanaki Jesús ikantziri: “Tima piñaanata-kotiri pinkatharini David aantawita-kariri itashi itsipatari ikarajiitziini.

⁴ Ikyaaiki tatorintsi-pankoki, iwakaro tatorintsi-tsiriri owaritintsi, ipakiri ikarajiiiti. Ti osinitaan-tsiwityaa, apatziro iwapiintaro Ompira-tatorintsitaari. ⁵ Tima piñaanatiro Ikantakaan-taitsiri, tima yantawaita-piinti Ompira-tatorintsitaari kitaitiri imakoryaan-tairi tatorintsi-pankoki, tikatsi kisantyaarini. ⁶ Nokantzi naaka, tzimatsi aka ipinkatha-piroitziiri, iriitaki anairori tatorintsi-panko. ⁷ Irootaki isankinata-koitakiri pairani, ikantaitzi:

Ti noninti pamajina pipira pintaajinari,
Irootaki noninta-pirotajiri pintakota-jyaari
pishininka.

Aririka pikimathatiromi iroka, airo pikisan-tarimi yokapayi, tima ti inkaaripiro-siriti. ⁸ Tima yoka Itomi Atziri pinkathari-pirori inatzii, yanairo kitaitiri imakoryaan-taitari.”

Atziri kisowakori
(Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)

⁹ Ipoñaa yawisanaki Jesús, kyaapaaki yapatota-piintaita. ¹⁰ Ari isaikakiri anta kisowakori. Ikanta Nasitantaniri-payi, isampitakiri Jesús, ikantziri: “¿Sinitaa-ntsita-tsimaa yisita-kota-kaantaiti kitaitiri imakoryaan-taitari?” Irootaki isampitan-tariri okantantyaari inkanta-kotiri. ¹¹ Yakanaki Jesús, ikantziri: “Tira pamina-sityaari awiroka pipira aririka intityaa omoro-naki kitaitiri imakoryaan-taitari, pitakotari, pinosikiri. ¹² Iriitaki itako-piroitari atziri, yanairi ipiraitari. Tima sinitaa-ntsitatsi anisironkatantyaari kitaitiri imakoryaan-taitari.”

* 13 Iñaanata-nakiri kisowakori, ikantziri: “Pintharyaawakotai.” Kantanaka ikantakiri, akotanaji kamiitha atziri, okimita-naaro pasini irako. 14 Ari isitowa-jiitanaki Nasitantaniri yapatojiitaka, ikinkitha-tawakaa-jiitakani, ikanta-wakaa-jiita: “¿Tsikama ankanti-rika Jesús ampyaakaan-tyaariri?”

Isankinata-koitzi-takari pairani Jesús

15 Yotaki Jesús ikowaitatzii iwaitiri, irootaki yawisan-tanakari. Iyaatanakiri oshiki atziri, yisita-kota-kaayitaki oshiki mantsiyari. 16 Isintsi-thawitakari ikantziri: “Airo pikamanta-kotana.” 17 Ari omonkaratari ikinkithatakiri pairani Kamantan-tzinkari Isaías, ikantzi:

18 Yoka nompiratani, iriitaki noyoyaakiri.

Notakotani inatzii, iriitaki oimosirinkanari.

Oisokiro iwiro Notasorinka,

Ikinkithata-kaajiri pasini-satziiti atziri ikaman-tairi tampatzika-siritan-tatsiri.

19 Airo ikaima-waitzi irirori,

Airo ikimaitziri isinchii-nkawaiti inkinkithata-kotyaa owaankiirin-tsiki-payi.

20 Airo iwatsi-piroitziro isatairo sonkari sataawita-chari,

Airo iitsiwakiro paamari-minki tsiwaki-matain-tsiri,

* 12:12 ipiraitari = oisha = oveja

Irojatzí imatanta-jyaarori yitsinampairi ñiitairo
iroopirori. †

21 Iriitaki iyaakoniintairi pasini-satziiti atziri. ‡

Kisimatziriri Tasorinkantsi
(Mr. 3.20-30; Lc. 11.14-23)

22 Ari yamaita-kiniri Jesús yaakiri piyari. Tima mawityaaki ikantakaakari, ikiso-waantita-kaakiri. Imatawajiri yisita-kota-kaawajiri, aminanaji kamiitha, ñaawaitanaji.

23 Okiryaañtzi ikantanaka maaroni atziri, ikantajiitzi: “¿Iriima yoka ikasiya-kaita-kiriri pinkatharini David?” 24 Kimajiitaki irirori Nasitantaniri, ikantajiitzi: “Yoka atziri isintsitakaa-tziiri Nantatsiri, irootaki yisita-kota-kaantariri ikaratzi yaakiri piyari.”

25 Yotzimaitaka irirori Jesús ikinkithasiritakari Nasitantaniri, ikantanakiri: “Aririka imaimanita-wakaiyaa atziri tsika ipinkathari-wintai-tziri, aritaki yooka-wakaanakyaa. Aririka imaimanita-wakaiyaa atziri inampiki, aritaki yooka-wakaanakyaa. Aririka imaimanita-wakaiyaa atziri tsika isaika-wankota-wakaa, aritaki yooka-wakaanakyaa. 26 Ari ikantzitari aajatzi piyari aririka imaimanita-wakai-yaami. Aritaki yooka-wakaanakyaa, ¿airoma ithonka yooka-wakaanakyaa? 27 Iriirikami Kamaari

† **12:20** Siyakaa-winta-chari sonkari aajatzi paamari-minki tsiwaki-matain-tsiri, iriitaki atziri-payi kimisanta-tsiri kapichi-
ini, asinonkaa-siri-yitachari, mantsiya-siri-yitatsiri, sipita-sirita-t-
siri, tima aritaki inisironkatairi Jesús, airo isinitziri yokaiti
yasinsonkaa-yitajyaa, tima aawyaasiri inkanta-kaayita-jyaari,
isiri-pirotajyaa. ‡ **12:21** Paminiro ‘Tsika Ikantai-tziro
Ñaantsi-payi’ okanta-kota ‘Wairontsi’.

Nantatsiri osintsitakainari naaka, ¿irijatshima sintsitakairiri piyomitaani awiroka yisita-kota-kaantariri ikaratzi yaakayitziri? Aririka okanta pikamanta-kota-tziiri piyomitaani, aritaki inkisan-takyaamiro okaratzi pikantakiri. ²⁸ Irooma naaka ipanaro isintsinka Tasorinkantsi poñaachari Pawaki, irootaki nomatan-tariri nisita-kota-kaayitziri ikaratzi yaakiri piyari. Tima imapokakimi awiroka-payi Pawa ipinkathari-wintantai. ²⁹ Tima aririka inintaiti inkositaitiri atziri sintsitatsiri kamiitha, ontzimatyii yitaita-wakyaari yoosotaitiri, airo ikantanaja inkisako-wintyaaro yasiyiwitari yayitaitiri. ³⁰ Tima inkarati kaari aapatyaanari naaka, iriitaki kisaniantanari. Ikaratzi kaari amitakotinari inkoyaa-kotina, yaparata-kotatyaana. ³¹ Pinkimi nokantzimiri naaka: Kantatsi Pawa yaripirotyaari antayitzirori kaari-pirori, ari inkimitairiri ñaawaitzirori kaari-pirori-payi. Iriima kisimata-kirini Tasorinkantsi, airo yaripiroi-taari. ³² Ari okantari aajatzi: Kantatsi yaripirotyaari Pawa kisimatirini Itomi Atziri, iriima kisimata-kirini Tasorinkantsi, airo yaripirotaari. ³³ Tima osiyawaitakaro aririka iñiitiro kamiithari chochoki, iyotaitzi kamiitha okanta owaato. Irooma piyanta-tsiri chochoki, iyotaitzi kaari-pirori onatzii owaato. ³⁴ Tima pisiyakari maranki awirokaiti, kaari-piro-siri pikanta-jiitaka. Tikatsi pinkantyyaa piñaawaitiro kamiithari, ti onkamiithati okaratzi pikinkithasiri-yitari, irootaki okaaripirotantari piñaawai-yitziri. ³⁵ Tima aparoni kamiithasiriri ikinkithasiritaro

kamiithari, irootaki okamiithatantari yantayitziri. Iriima kaari-piro-siriri ti inkinkithasirityaaro kamiithari, irootaki okaaripirotantari yantayitziri. ³⁶ Iro kantacha nokantantari naaka, apaata aritaki yaminakoi-tairo kowiinka-yitatsiri ñaantsi okaratzi iñaawai-yitziri atziri-payi. ³⁷ Kamiitha-rika okanta piñaawai-yitziri, aritaki yaakamiithai-tajimi. Tirika onkamiithati, inkantai-taimi: 'Kaari-pirori pinatzii, oshiki pinkimaatsi-waitajyaa.' "

Inintzi kaari-piro-siriri-payi intasonka-wintan-taiti

(Lc. 11.29-32)

³⁸ Ari yakanaki Nasitantaniri aajatzi Yomitaan-taniri, ikantzi: "¡Yomitaanari! Nonintzi noñaajimi pintasonka-wintanti." ³⁹ Ikantzi Jesús: "Tima kaari-piro-siriri pinajiitzi awiroka, oshiki pithainkakiri Pawa pininzira piñiina nontasonka-wintanti. Airotzimaita nomatziro, apatziro piñiuro awishi-mota-kiriri pairani Kamantan-tzinkari Jonás. ⁴⁰ Tima iniyakiri antari kyaatsi, okaratzi mawa kitaitiri aajatzi mawa tsitiniri isaikaki imotyaaiki. Aritaki inkanta-jyaari yoka Itomi Atziri inkitawita-paintyaa kipatsiki onkarati mawa kitaitiri aajatzi mawa tsitiniri. ⁴¹ Apaata aririka yaminakoi-tajiro okaratzi yantaitziri, aritaki imishakowintaimi Inawini-satzi, tima ikimisantakiri pairani irirori Jonás, iwashaanta-najiro yantayitziro kaari-pirori. Tima yoka saiki-mota-kimiri awiroka-payi yanairi Jonás. ⁴² Apaata aririka yaminakoi-tajiro okaratzi

yantaitziri, aritaki omishakowintaimi kooya pinkatha-rotatsiri pairani kirinkanta, tima opokaki pairani iroori isaiki yotaniri pinkathari Salomón, okimisantakiri. Tima yoka saiki-motakimiri awiroka yanairi Salomón.”

Ipiya-sitanta piyari

(Lc. 11.24-26)

⁴³ “Tima osiyawaitakaro isaika-siritantyaarimi piyari aparoni atziri, iwankotsititakaro yañaa-minto. Aririka yookawitaitakyaari, isitako-witaja atziri. Jatanaki piyari inkinawaiti otzisi-masiki, ti iñii tsika isaiki. ⁴⁴ Ari inkanta-siritai piyari: ‘Nompiyaji nowankoki tsika nopoñaaka.’ Piyaaaja piyari, iñaapaatziiro kamiitha opisitaka isiri atziri, owaniinka okantaka, tikatsi saikantyaaroni. ⁴⁵ Ijata-sitanakiri mapirotzirori ipiyaritzi, ikantakiri: ‘Thami ajati nowankoki, pintsipatyaana ampinkathariti.’ Yamaki ikaratzi 7 piyari. Aritaki yasononkaa-pirotyaari atziri, anaanakiro yasononkaawita pairani. Aritaki pinkanta-jyaari awirokaiti.”

Iriniro Jesús aajatzi iririntzi-payi

(Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)

⁴⁶ Aikiro ikinkithata-kaatziiri Jesús atziripayi piyowinta-kariri, ariitapaaka iriniro otsipatakari iririntzi-payi, okatziya-paaka intakiroki, okaimakaan-tapaakiri. ⁴⁷ Ikantawitaitakari Jesús: “Ari opoki piniro otsipatari pirintzipayi, onintzi oñiimi.” ⁴⁸ Yakanaki Jesús, ikantzi: “¿Otzimikama nonirotari, itzimi nirintzitari?” ⁴⁹ Yookota-nakiri ikaratzi iyomitaa-piintakiri,

ikantzi: “Yokaiti, iriitaki nokimita-kaajari niritzi, iroatzi nokimita-kaajari noniro. ⁵⁰ Tima inkarati antanajirori inintziri Asitanari Inkitsatzi, iriitaki niritzitaari, irootaki notsirotaari aajatzi noniron-taari.”

13

Isiyakaa-wintziri Jesús pankiwai-rintzi (Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)

¹ Ipoñaa yawisanaki Jesús isaikawita-paaka pankotsiki, ikinanaki inkaari-thapyaaki. Ari isaikapaaki. ² Ari ipiyowinta-paari oshiki atziri. Ari ititanta-nakari irirori pitotsiki, saikapaaki. Katziya-jiitaka atziri-payi inkaari-thapyaaki. ³ Isiyakaa-winta-tziiniri okaratzi ikinkithata-kairiri, ikantziri: “Tzimatsi pankiwai-rintzi jatatsiri impanki-waiti. ⁴ Ikanta yookaikitakiro iwankiri, tzimatsi ooka-painchari awotsiki, ipokapaaki tsimiri, iwapaakaro. ⁵ Tzimatsi pasini ookaikita-painchari omapi-poro-kitzi ti ontzima-piroti kipatsi, sintsiini oshooka-witanaka. Ti ontonta-pathatatyii kipatsi, ⁶ sampiya-sitanaki pankirintsi isintsita-paaki ooryaatsiri, tima ti ontzima-piroti oparitha. ⁷ Tzimatsi pasini ookaikita-painchari kitoochii-masiki, anaanakiro kitoochii oshookanaki, kamanaki pankirintsi. ⁸ Irooma pasini ookaikita-painchari okamiitha-pathatzi kipatsi, saankana oshookanaki, kithotanaki maaroni. Tzimanaji okithoki shookapain-tsiri. Aparoni otzima-pirotatzii okithoki, pasini oshikiniintzi okithoki,

pasini kapichiini okitho-kitzi. * 9 Kowirori inkimathatiro, inkimisanti.”

¿Opaitama isiyakaa-wintan-tarori Jesús?

(Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10)

10 Ari isampita-nakiri iyomitaani, ikantziri: “¿Paitama pisiyakaa-wintan-taniriri atziri-payi pikinkithata-kairi?” 11 Yakanaki Jesús, ikantzi: “Isinitai-takimiro awiroka piyotakotairo ipinkathari-wintantai Inkiti-satzi, iriima yokaiti ti isinitai-tanitiri irirori. 12 Ikaratzi otzimi-motakiri, aritaki ontzimimo-pirotairi. Iriima kaari otzimi-motzi, imapiroi-tairi yaapithai-tajiri okaratzi tzimimo-witariri. †

13 Irootaki nosiyakaa-wintan-tarori okaratzi nokinkithatziri, aririka yaminawityaa yokaiti, airo iñaamaitaro. Ari inkimawityaaro, airo ikimathata-wakiro nokanta-witariri. 14 Iriitaki ikinkithata-kotaki pairani Kamantan-tzinkarini Isaías, ikantaki:

Pinkima-jiiwityaa, airotzimaita pikimathatziro.

Paminaa-jiiwityaa, airotzimaita piñiuro.

15 Kisosiri ikanta yokaiti.

Atsikimpitya ikantajitaka.

Mawityaaki-yitaki.

Irootaki airo yokichaa-tanta,

Airo ikimi,

Airo ikimatha-tantaro,

* **13:8** Tzimanaji okithoki shookapain-tsiri = okaratzi 100 okithoki, pasini okaratzi 60 okithoki, pasini okaratzi 30 okithoki
 † **13:12** Iroka okanta-kota kinkithata-kota-chari aka: Kapichiini-rika pinkimisanta-wakiro nokanta-kimiri, kapichiini piyotajiro. Irooma pinkimisanta-pirotawaki-rika, oshiki piyotawakiro, aikiro noyotakaa-pirotanakityiimi.

Tima airo ikimisantai, airo nowawisaakotajiri aajatzi.

¹⁶ Irooma awirokaiti pinkimo-siri-wintairo poki aajatzi piyimpita, tima piñaayitajiro, pikimayitairo aajatzi. ¹⁷ Irootaki inintawitakari pairani Kamantan-tzinkari-payi aajatzi kamiithasiriripayi iñiromi okaratzi piñaakiri, okaratzi pikimayitairi awirokaiti. Titzimaita inkimajuitiro. Omapiro.”

Iinkithata-kotziro Jesús isiyakaa-wintziri pankiwai-rintzi

(Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15)

¹⁸ “Pinkimi nonkaman-timiro nosiyakaa-wintakiri pankiwai-rintzi. ¹⁹ Tzimatsi kimirori nokinkithata-kotziro ipinkathari-wintantai Pawa, titzimaita inkimathatiro. Aritaki pokaki Kaari-pirori, iwashaanta-kaapaakiri ikimisantawita. Iriitaki kimitakarori ookaikita-painchari awotsiki. ²⁰ Tzimatsi nintawitarori ñaantsi, ikimisantzi sintsiini owakira ikimawakiro. Iriitaki kimitakarori ookaikita-painchari omapi-poro-kitzi. ²¹ Ti iyotako-pirota-tyiuro ñaantsi, ti inkisa-sityaaro ikimaatsi-winta-nakaro ikimisantzi, iwashaanta-nakiro. Isiyakaro pankirintsi sampisitain-tsiri kaari tzima-pirota-tsini oparitha. ²² Tzimatsi kimirori ñaantsi, iro kantacha oshiki iniwitaro yoimosirinkawaitya, ikinkithasirita-kotaro iwaararo, irootaki ipyaakotan-takarori ñaantsi, ti inkimisanti. Ikimitakaro ookaikita-painchari kitoochii-masiki, kaari kithota-tsini. ²³ Tzimatsi pasini kimirori ñaantsi, ikimisanta-nakiro. Yiriipiro-winta-nakiro. Iriitaki osiyakarori

pankirintsi shookapain-tsiri okamiitha-pathatzi kipatsi, oshiki-pirotanaki okithoki, pasini amataja oshikiniintzi, pasini kapichiini okithotanaki.”

Ikinkithata-kotziri Jesús pankitzirori kamiitha-hakiri pankirintsi

²⁴ Yapiitakiro Jesús isiyakaa-wintziniri, ikantzi: “Iroka osiyari aajatzi ipinkathari-wintantai Inkiti-satzi, osiyari atziri pankitzirori kamiithakiri pankirintsi. ²⁵ Ikanta imaajiitzi tsitini-paiti aamaako-wintarori, pokaki ikisaniintani yamaki towarisi, ipankitakiro itsipataakiro pankirintsi, piyanaka. † ²⁶ Okanta oshookanaki pankirintsi, kithokitanaki. Ari okimitakari aajatzi towarisi itsipatai-takirori pankirintsi. ²⁷ Ikanta iñaakiro impiratani, ikamantakiri asitarori, ikantakiri: “Tira onkanti okithoti pankirintsi apankitakiri piwaniki, ¿paitama tsipataa-kirori towarisi?’ ²⁸ Ikantanaki asitarori iwani: ‘Iriitaki pankita-kirori kisaniintanari.’ Ikantzi impiratani: ‘¿Pinintzima nojati nonthoka-yitajiro?’ ²⁹ Ikantzi asitarori: ‘Airo, kimitaka ari pinthoka-kotakiro pankirintsi. ³⁰ Ari onkakarati ontsipatyaaro oshooki, irojatzi osampatan-takyaari pankirintsi. Aripaiti nonkantimi: Pichikiro towarisi, pintayiro. Pawiikitairo pankirintsi, piwakoyitairo.’ ”

Isiyakaa-wintziro Jesús yaninita-tsiri okithoki (Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

† 13:25 pankirintsi = trigo

³¹ Ari yapiitakiro Jesús isiyakaa-wintziro ikinkithatziri, ikantzi: “Iroka ikanta ipinkathari-wintantai Inkiti-satzi, ikimitakari pankitzirori yaninikita-tsiri okithoki. § ³² Tima yanini okantawita okithoki, aririka oshookanaki, anaanakiro pasini iwankiri iwaniki, antaro ochiwotanaki, aritaki imawosi-yityaari tsimiripayi.”

*Isiyakaa-wintai-tziro siñakairori yatantaitari
(Lc. 13.20-21)*

³³ Yapiitakiro isiyakaa-wintziro Jesús ikinkithata-kaantziri, ikantzi: “Iroka ikanta ipinkathari-wintantai Inkiti-satzi, isiya-kotaro kooya amiroka-pathatzirori yatantaitari. Aakotakiro pankirintsi-pani okaratzi mawa matzitaki, okonowakiro siñakairori, irojatzi osiñanta-kyaari maaroni opatha.”

*Okaratzi Ikinkithatakiri Jesús
(Mr. 4.33-34)*

³⁴ Ari ikanta-piintatyaa Jesús ikinkithata-kairi atziri-payi okaratzi iyomitairiri. Airorika otzimi kinkitharintsi tikatsira iyomitairi. ³⁵ Ari omonkaratari ikantakiri pairani Kamantan-tzinkari ikinkithata-kotziri Pawa, ikantaki: Nosiyakaa-winta-tyiiniri atziri-payi onkarati nonkinkithati-niriri. Noyomitaajiri kaari iyowita pairani owakira owitsikan-takari kipatsi irojatzi iroñaaka.

Iyomitaan-tziro Jesús osiyakaa-wintari towarisi

§ 13:31 yaninita-tsiri okithoki pankirintsi = mostaza

³⁶ Ikanta iwithata-naari Jesús ikaratzi piyowinta-kariri, kyaapaaki pankotsiki. Ipiyowinta-paakari iyomitaani, ikantziri: “Piyomitainaro okaratzi pisiyaka-wintakiri. ¿Paitama osiyaka-wintari towarisi itsipatai-takirori pankirintsi ipankitai-tziro?” ³⁷ Ari yakanaki Jesús, ikantzi: “Yoka Itomi Atziri iriitaki osiyariri pankita-kirori pankirintsi iwaniki. ³⁸ Irooma owaantsi irootaki osiyarori kipatsi asaikantari. Irooma pankirintsi osiyaka-wintari ikaratzi ipinkathari-wintairi Pawa. Irooma towarisi osiyaka-wintari ikaratzi yasiyitari Kaari-pirori. ³⁹ Iriima kisaniantan-tsiri pankita-kirori towarisi isiyaka-wintari Kamaari. Irooma ikoyaitairo okithoki pankirintsi, osiyaka-wintaro onthonkajyaa apaata kipatsi. Ikaratzi koyajirori okithoki pankirintsi isiyaka-wintari Maninkariiti. ⁴⁰ Piñaakiro tsika ikantai-takiro ithokai-takiro towarisi, yaitanakiro itayiitziro. Osiyaka-wintaro tsika inkantai-tajiro apaata kipatsi aririka onthonkajyaa. ⁴¹ Intyaan-kairi Imaninkariti Itomi Atziri, yapatotairi kaaripiro-yitatsiri, aajatzi kaaripiro-sirita-kairiri pasini, airo itsipataari ikaratzi ipinkathari-wintairi Inkiti-satzi. ⁴² Yookairi tsika opaamataki pomitaantsi. Ari iraawaitajyaa, yatsikai-kiwaityaa. ⁴³ Iriima kamiitha-siri-yitain-tsiri isaiki-motairi Asitariri tsika ipinkatha-ritzi, siparyaa inkantajyaa inkimita-jyaari ooryaatsiri. Kowirori inkimathatiro, inkimisantii.”

Ikinkithata-kotziri Jesús manachari kiriiki

44 Yapiitakiro Jesús, ikantzi: “Iroka ikanta ipinkathari-wintantai Inkiti-satzi, isiya-kotari kiriiki imanaitziri owaantsiki. Tzimatsi atziri ñaakiriri, ti onkanti yaanakiri, aajatzi imananajiri, tikatsi inkamanti. Antaro ikimosiri-winta-nakiri kiriiki, jataki ipimantziro okaratzi tzimi-motziriri, yamanantakiro owaantsi.”

Ikinkithata-kotziro Jesús poriryaari pinapirota-chari

45 Ikantzi aajatzi Jesús: “Iroka ikanta aajatzi ipinkathari-wintantai Inkiti-satzi, ikimitari nintatsiri yamananti iriipirori poriryaari. *

46 Iñaaki iriipirori poriryaari, inintaki yamanantiri. Piyaja inampiki, ipimanta-paakiro okaratzi tzimi-motziriri, yamanantakiri poriryaari.”

Ikinkithata-kotziro Jesús kithari

47 Ikantaki aajatzi Jesús: “Iroka ikanta aajatzi ipinkathari-wintantai Inkiti-satzi, isiyari kithata-tsiri. Yaaki oshiki kantasiwaita-chari sima. 48 Inosika-kotakiri othapyaaki, ikoyaakiri kamiithata-tsiri itiyitakiri kantziriki. Ikaratzi kaari kamiithata-tsini, yookayitakiri.

49 Aritaki onkanta-jyaari apaata aririka onthonkajyaa kipatsi. Impokaki Maninkariiti, iyosiitairi kamiithasiriri aajatzi kaari-piro-siriri.

50 Yookairi kaari-piro-siriri tsika opaamataki paamaripirori, ari iraawaita-jyaari, yatsikai-kiwaitajyaa.”

Owakirari owaararontsi aajatzi paisatori

* 13:45 poriryaari = perla

51 Ari ikantzi Jesús: “¿Pikimathatakiro okaratzi nokantakiri?” Ikantajiitzi iyomitaani: “Nokimathatakiro.” 52 Aikiro ikantana-kitzii Jesús: “Nosiyakaa-wintiri iriritaitari tzimatsiri iwaararo pinapirota-chari. Tima yaapiintzi paisatori iwaararo, yaapiintzi aajatzi owakirari. Ari inkantyaari aajatzi yomitaantani-payi ipinkathari-wintairi Inkiti-satzi, iyomitaantairo okaratzi itarori iyomitaan-taitziro pairani, iyomitaan-tairo aajatzi owakirata-tsiri.”

Piyaja Jesús Kasiyakaawiniki

(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)

53 Ikaratakiro Jesús isiyakaa-wintakiro okaratzi ikinkithata-kotakiri, awisanaki. 54 Ariitaja inampiki. Iyomitaan-tapaji yapatota-piintaita. Okiryaaantzi ikanta ikaratzi kimiriri, ikantajiitzi: “¿Paitama kantakaa-kiriri yoka iyota-nitantari, itasonka-wintantaki aajatzi? 55 ¿Kaarima itomi oshironkirori incha-kota? ¿¿Kaarima otomi María? ¿Kaarima iririntzi Jacobo, José, Simón, aajatzi Judas? † 56 ¿Kaarima atsipatari iritsiro-payi aka? ¿Tsikama yaakiroka okaratzi iyota-nitakari?” 57 Tima oshiki ithainkai-takiri, ikisaniintai-tanakiri. Irootaki ikantan-tanakari Jesús: “Asi owiro ti impinkathataitiri Kamantan-tzinkari inampiki aajatzi iwankoki irirori. Irooma pasiniki nampitsi, oshiki impinkathataitiri.” 58 Tima oshiki ithainka-matai-takiri Jesús inampiki, irootaki kaari imatantaro intasonka-wintanti.

† 13:55 Jacobo = Santiago

14

Kamaki Juan Kiwaatan-taniri

(Mr. 6.14-29; Lc. 3.19-20; 9.7-9)

¹ Ikanta pinkathari Herodes, ikima-kotakiri Jesús. * ² Ikantakiri inspiratani: “Yoka Jesús iriitakira Juan Kiwaatan-taniri. Iriitaki añaatsi, irootaki otzimantari itasorinka.” ³ Tima iriitaki Herodes aakaantzi-takariri chapinkipaiti Juan, yoosota-kaantakiri, iminkyaa-kaantakiri, okantakaan-tziro Herodías iinanta-witari Felipe, iririntzi irirori. ⁴ Tima iyomitaa-witana-tyaari pairani Juan yoka Herodes, ikantawitari: “Ti onkamiithati payitiri iina pirintzi.” ⁵ Ari inintawitaka Herodes iwa-kaantiri, iro kantacha oshiki itharowakaakari atziri-payi, tima iyojiitzi atziri-payi Kamantan-tzinkari inatzii Juan. ⁶ Okanta apaata, irootaki kitaitiri yoimosirinka-witaro itzimantari Herodes. Ipiyojiitaka ishininka, yoimosirinka-jiita. Ari opokapaaki osinto Herodías, owisiryaa-paaka. Oshiki okamiithatzi-motakiri Herodes. ⁷ Ikantanakiro: “Tzimatsi-rika pinkampitinari, aritaki nompakimiro. Omapiro, iyotzi Pawa airo namatawitzimi.” ⁸ Tima oyomitaakiro iniro tsika onkanti. Irootaki okantan-takariri: “Nonintziro pimpinaro iito Juan Kiwaatan-taniri, piwakinaro matzitaki.” ⁹ Ari iwasirita-nakari Herodes, ti inintawityaa. Iro kantacha, tima ikimajiitakiri inkaaranki ishininka ikantakirori, ikantanakiri inspiratani-payi: “Pamakiniro onintakiri mainaro.” ¹⁰ Iwisai-takiri Juan

* 14:1 pinkathari = tetarca

anta tsika yasitakoi-takiri. ¹¹ Yamakoi-takiro iito matzitaki, ipaitakiro mainaro, aanakiniro iniro. ¹² Ikanta ipokajiita-paaki iyomitaani Juan, ikitatairi. Jaitijiitanaki isaiki Jesús, ikamantakiri.

Iwakaari Jesús 5000 atziri

(*Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14*)

¹³ Ikanta ikima-kotakiri Jesús iwamaitakiri Juan, titanaka pitotsiki, ijati yositaa-waityaa. Iro kantacha ikimajiitaki atziri-payi tsika ijati, iyaatzisita-nakiri ikinajiitanaki awotsiki. ¹⁴ Iro yaata-kota-paaki-tzii Jesús, iñaapaa-tziiri oshiki oyaawinta-kariri. Itako-sirita-paakari, yisitakotaaki oshiki mantsiyari. ¹⁵ Okanta otsitiniityaanaki, ipokapaaki iyomitaani, ikantziri: “¡Yomitaanarí! Asaikatziira otzisi-masiki, aritaki tsitiniityaaki. Pinkaratiro pikinkithatzi, ijataita atziri-payi nampitsiki yamananti iyaari.”

¹⁶ Ari yakanaki Jesús, ikantziri: “¿Paitama yatsipitan-tyaarori ijayitaji? Pimpiri awiroka iyaari.” ¹⁷ Ikantzi iyomitaani: “Tikatsi nopiriri naaka apatziro itzimi apiti sima aajatzi okaratzi 5 yatantari.” † ¹⁸ Ikantzi Jesús: “Pamakinari.”

¹⁹ Ipoña ikantakiri maaroni atziri-payi piisaika-jiiti katarosi-masiki. Yaakiri sima aajatzi yatantari, aminanaki inkitiki, ipaasoonki-wintakiro. Ipitoryaakiro, ipayitakiri iyomitaani, iwawisakiniri irirori atziri-payi piyotain-chari. ²⁰ Tima maaroni iwajiitaka, kimaniinta-jiitaka. Iyoy-aajiro okaratzi tzimaraanta-naintsiri, itiyitajiro okaratzi 12 kantziri jaikitaa-tyari. ²¹ Kimitaka

† 14:17 yatantari = pan

ikaratzi 5000 sirampari-payi owainchari, titzi-maita iyoitiro tsika-rika okaratzi kooya-payi aajatzi intsi-payi owainchari.

Yaniitantaro Jesús inkaari
(Mr. 6.45-52; Jn. 6.15-21)

²² Ipoñaa ikantanajiri Jesús iyomitaani: “Pitajyaaro pimontyaaji intatzikiro.” Iwithayita-waari ikaratzi piyowinta-kariri, ikantawajiri: “Kantatsi pijayitai iroñaaka.” ²³ Ikanta ithonkakiri iwithata-waari atziri-payi, tonkaanaki Jesús otzisiki yamani. Ari isaikakiri irirori tonkaariki yamani irojatzi otsitinitan-tanakari. ²⁴ Owiraa-kota-jiitaka iyomitaani-payi niyankyaani inkaari, antaro okantaka osinkyaatani inkaari, tima imonthaa-kityii-yaaro tampyaa. ²⁵ Okanta okitaititzi-mataki, ipoka-sitajiri Jesús iyomitaani-payi yaniitan-taaro inkaari. ²⁶ Ikanta iñaawajiri iyomitaani yaniitan-taaro inkaari, ti iyotawajiri, itharowan-tawaari, ikaimajiitanaki, ikantzi: “¡Koraakitaki siritsiwí!” ²⁷ Iro kantacha, iñaanata-pajiri Jesús iyomitaani-payi, ikantziri: “Naaka pokaatsi, tonta-siri pinkantyya airo pitharowan-tawaitana.” ²⁸ Ari yakanaki Pedro, ikantziri: “Nowinkatharítí, awirokari, pinkanta-kaiyaaro naniitan-tyaaro naaka inkaari nomonthaa-waami.” ²⁹ Ikantzi Jesús: “Pimpokanaki.” Ayiitanaki Pedro, yaniitan-tanakaro inkaariki jataki isaikaki Jesús. ³⁰ Iro kantacha, ikinkithasirita-nakiro Pedro antaro-payi otamakaani inkaari, itharowan-tanakaro, tsitsiyanaki. Ari ikaimanaki, ikantzi:

“Pinkathari, paawajina.” ³¹ Yakota-sita-nakiri Jesús, yairika-wajiri. Ikantziri: “Kapichiini pawintaana. ¿Paitama pikiso-siritantari?”
³² Ikanta itijiitapaja pitotsiki, awisai-nkatanaki tampyaa. ³³ Tima antaro ipinkathata-nakiri ikaratzi titainchari pitotsiki, ikantajiitziri: “Omapirotatyaa awiroka Itomi Pawa.”

*Yisita-kota-kaantaki Jesús Piyompijaari-ki
 (Mr. 6.53-56)*

³⁴ Ariijiitaka intatzikiro, osaiki nampitsi ipaitai-tziri Piyompi-jaari. ³⁵ Tima iyotawakiri atziri-payi ikaratzi nampitarori anta iriitaki Jesús, ikamantakiri maaroni atziri saikatsiri anta, yamayita-paakiniri ikaratzi mantsiyayitatsiri. ³⁶ Ikantai-takiri Jesús: “Pisinitiri mantsiyari-payi yantawakiro kapichiini opatzi-kaaki pithaari.” Tima inkarati antzita-kiriri iithaari Jesús, isitako-yitaji.

15

*Owaaripiro-siritziriri atziri
 (Mr. 7.1-23)*

¹ Ikanta Nasitantaniri-payi aajatzi Yomitaan-taniri-payi poñaayitain-chari Aapatyaaawiniki, isampita-nakiri Jesús, ikantziri: ² “¿Paitama kaari ikantantaro piyomitaani-payi okaratzi amiyitari arokaiti iyomitaairi awaisatzitini? Tima ti inkiwaa-kotyaa aririka iwajiityaa.”
³ Yakanakiri Jesús, ikantziri: “¿Paitama pipiyathan-tarori awiroka Ikantakaantziri Pawa, apatziro paako-wintaro okaratzi

iyomitaajairi pairani awaisatzitini? ⁴ Iroka ikantzi Pawa:

Pimpinkathatairi piri aajatzi piniro.

Ikantaki aajatzi:

Inkarati mishatirini iriri aajatzi iriniro, ontzi-matyii iwamaitiri.

⁵ Iro kantacha, pikanta-piinta-jiitzi awiroka: ‘Kamiithatatsi ankantiri asitairi: “¡Apaá! Nasitakaakari Pawa maaroni noiriikiti, airo okanta nonisironkatyaami.”’ ⁶ piyomitaasitakari okaratzi yamitaitari pairani, ti piyomitaantiro inintziri Pawa. Irootaki kaari inisironkatan-taari ashininka-payi iriri. Piñaakiro. ⁷ Tima owapyiimotan-taniri pinajitzi. Awiroka ikinkithata-kotaki pairani Isaías, ikantaki:

⁸ Ipinkatha-waanti-tasitana atziri-payi,

Titzimaita isirityaana kamiitha, intaina-siri iwana.

⁹ Aminaa-sita ityiirowayita ipinkathatana,

Iyomitaanta-sitakaro yamiyitari irirori.”

¹⁰ Ikaimakiri Jesús maaroni piyowinta-kariri, ikantziri: “Piwakimpita-yityaa, pikimathatantyaanari: ¹¹ Tima inkarati awayitari ti okaaripiro-siritanti, irooma okaratzi añawaiyitziri, irootaki kaaripirosiritantatsiri.” ¹² Ikanta iyomitaani-payi Jesús ipoka-sita-paakiri okaakiini, ikantapaakiri: “Tira onimotiri Nasitantaniri-payi ikimakimi pikantaki.”

¹³ Ikantanaki Jesús: “Aritaki inthokairo Asitanari Inkiti-satzi maaroni pankirintsi kaari ipankitzi irirori. ¹⁴ Pamina-sityaari. Tima

inkimitatyaari aparoni mawityaakiri akathata-wakaa-chari. Aririka yakathata-wakaiyaa mawityaakiri, ti iyoti tsika inkini, tima apitiroiti intijiityaa omoro-nakiki.”¹⁵ Ikantzi Pedro: “Piyomitainaro okaratzi pisiyakaa-wintakiri.”¹⁶ Ikantzi Jesús: “¿Pimatzi-takama awirokapa-yi ti ontzimi-motimi piyotani?”¹⁷ ¿Tima piyoti okaratzi awapiintari okini ashiitoki, irojatzi ositowan-tajyaari?”¹⁸ Iro kantacha aririka añaaawai-yitiro kaari-pirori akinkithasiritari, irootaki kaaripirosiritantatsiri.¹⁹ Tima asiriki akinkithasiri-yitaro kaari-pirori, owan-taantsi, mayimpitaantsi, kaaripirori ñathatantachari, kositaantsi, thaiya-kotaantsi, kisimataantsi.²⁰ Irootaki kaaripirosiritantatsiri iroka-payi. Irooma airorika akiwaa-kota aririka ayaa, ti okaaripiro-siritanti iroori.”

*Awintaanka Owintini-sato
(Mr. 7.24-30)*

²¹ Ikanta yawisanaki Jesús, jataki anta Mapiniki aajatzi Simaaki.²² Ari osiyasita-wakari Owintini-sato nampitarori anta, okaimapaa-kitzii iroori, okantziri: “¡¡Pinkathari, Ikasiya-kaitani pinkatharini David. Nonintzi pinisironkatyaana! Tima mapiro taka nosinto okimaatsi-waita yaakiro piyari.”²³ Titzimaita yakiro Jesús. Ari ipokapaaki iyomitaani, ikantapaakiri: “Pintyaan-tairo, oshiki oñaasirinkai okaima-kaimatzi oyaata-kayira.”²⁴ Ari yakanakiro Jesús, ikantzi: “Apatziro ityaantai-takina nonisironkatajiri noshininka Israel-iiti osiyakariri ipiraitari ipyaawai-yitaka.”

* ²⁵ Ari otyiirowa-sita-nakari Jesús iroka kooya, okantanakiri: “¡Pinkatharí, pinisironkatyaana!”
²⁶ Ari ikantzi Jesús: “Tima ti aapithatiri iwariti intsiti apiri otsitzi iyaaro.” † ²⁷ Akanakiri iroori, okantziri: “Omapiro pikantaki Pinkatharí. Iro kantacha, iwapiintaro otsitzi okaratzi iwaryiiri otapinaki piratariri.”
²⁸ Aikiro ikantana-kitziro Jesús: “¡Kooyá, omapiro pawintaakana! Irootaki nomatan-tyaaroni pikowa-kota-kinari.”
 Apatha-kiro isita-kotanaji isinto.

Yisita-kota-kaaji Jesús oshiki atziri

²⁹ Ikanta yawisanaki Jesús, ikinanaki inkaarithapyaaki saikatsiri Tapowiniki. Ipoña itonkaanaki otzisiki, ari isaikapaakiri anta. ³⁰ Ari ijatakiri oshiki atziri, yamayitaki kantawai-yitachari imantsiyariti: kisoporiwaita-tsiri, mawityaakiri, kisowaantiri, pisaponthokiri, maaroni. Ipiyota-kiniri ikatziyaka Jesús, tima inthonkiri yisita-kota-kaayitairi.
³¹ Okiryaantzi ikantawintai-takari Jesús iñaawaita-kaajirira kisowaantiri, isitako-yitaji pisaponthokiri, yaniita-kaayitairi kisoporokiri aajatzi kisoporiwaita-tsiri, yaminakaa-yitairi mawityaakiri. Ikantajitzi atziri: “Omapiro ikamiithataki Iwawani Israel.”

* **15:24** ipiraitari = oisha = oveja † **15:26** Iro yamijiitari pairani Judá-iti isiyakaa-wintantzi. Iriitaki otsitzi siyaarinimi pasini-satziiti kaari ishininkatya. Irootaki imatakiri pairani Jesús, tima isiyakaa-wintakiro kooya irootaki siyaarinimi otsitzi, tima kaari ishininka. Iriima ishininka-payi Judá-iti, iriitaki siyaarinimi iintsi.

*Iwakaari Jesús 4000 atziri**(Mr. 8.1-10)*

³² Yapatotakiri Jesús iyomitaani, ikantakiri: “Oshiki nonisironkatakari atziri-payi, tima okaratzi mawa kitaitiri isaikajiitaki ikimisantana, tikatsi iwajyaa. Ti noninti ijata-sitajyaa airo iwanaja, ayiri = kari itashi awotsiki.” ³³ Ikantajiitzi iyomitaani: “¿Tsikama ayika yatantaitari awakaiyaariri aka otzisi-masiki? Oshiki ikarajiitzi.” ³⁴ Ari isampitziri Jesús iyomitaani, ikantziri: “¿Tsikama okaratzi yatantaitari tzimatsiri?” Ikantzi iyomitaani: “Tzimatsi okaratzi 7, tzimatsi aajatzi kapichiini simaa-niki.” ‡ ³⁵ Ipoñaa ikantakiri ikaratzi piyotain-chari isaikajiiti osaawiki. ³⁶ Yaakiro 7 yatantaitari aajatzi simaa-niki, ipaasoonki-wintakiro. Ipitoryaa-yitakiro, ipayitakiri iyomitaani, iwawisaa-kiniri piyotain-chari atziri. ³⁷ Owaajiitaka maaroni, kimajiitaka. Yawiitajiro tzimaraanta-paintsiri, ijaikitaji okaratzi 7 kantziri. ³⁸ Ikaratzi 4000 sirampari owainchari. Ti iyotaitiro tsika okaratzi kooya-payi aajatzi intsi-payi owainchari. ³⁹ Ikanta iwithata-waari Jesús ikaratzi owainchari, titanaja pitotsiki, montyaanaka Pankothanthaariki.

16*Ikowakoi-tziri Jesús intasonka-wintanti**(Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)*

¹ Ikanta Nasitantaniri-payi aajatzi Tampatzika-wiri-payi, inintajiitaki inkompita-kaiyaarimi

‡ 15:34 yatantaitari = pan

Jesús. Ikantakiri: “Intsityaa pintasonka-wintanti noyotan-tyaari omapiro ityaantakimi Pawa aka.” ² Yakanakiri Jesús ikantzi: “Aririka piñiuro onkirainkaitzii tsitinii-tiini, pikanta-piinta-jiiti: ‘Oryaa-manaatyii onkitaitita-manaji.’” ³ Irooma piñiuro-rika kapichikitaiti onkityonkaityii minkori inkitiki, pikantzi: ‘Omparyaatyii inkani.’ Tima piyotako-wityaaro inkiti, piyotako-witaro aririka omparyii inkani. Titzimaita piyoyitiro okaratzi piñaayi-witakari iroñaaka aka. ⁴ Ti pinkamiitha-siri-jiiti awiroka, oshiki pithainkakiri Pawa, pininta-sijiita piñiina nontasonka-wintanti, airotzimaita noñaakimiro. Apatziro piñiuro siyaaroni awishi-mota-kiriri pairani Kamantan-tzinkari Jonás.” Yapakaakiro Jesús ikantayitakiri, awisanaki.

Siñakairori yatantari Nasitantaniri

(Mr. 8.14-21)

⁵ Ikanta yariijitaka iyomitaani Jesús intatzikiro, ti yaanaki yatantaitari, imaisantana-kiro. * ⁶ Ikantzi Jesús: “Paamaiyaaro siñakairori yatantari Nasitantaniri aajatzi irasi Tampatzika-wiri.” ⁷ Ikanta-wakaa-jiita iyomitaani: “¿Paitama ikantan-tairi Jesús? ¿Irooma ikantan-tairi tira amaki yatantaitari?” ⁸ Yotaki Jesús ikanta-wakaari iyomitaani, ikantziri: “Tikira pisiri-piro-tyana awiroka-payi, irootaki pikinkithasiri-waitantari, pikanta-jiitzi: ‘Tira amaki yatantaitari.’” ⁹ ¿Tikirama pikimatha-jiitziro? Chapinki otzimawita yatantaitari okaratzi 5, iro kantacha nowakaaka

* 16:5 yatantaitari = pan

ikaratzi 5000 atziri. Pikoyaajiro tzimaraanta-paintsiri. ¿Tsikama okaratzika kantziri pijaikitajiri? ¹⁰ Aajatzi nokimitaakiro karatatsiri 7 yatantaitari, nowakaaka ikaratzi 4000 atziri. ¿Tsikama okaratzika kantziri pijaikitajiri? ¹¹ ¿Paitama kaari pikimathatantaro awirokapyi? Tira nonkinkithata-kotiro iwaitari yatantaitari. Nokanta-tziimi: ‘Paamaiyaaro siñakairori yatantatari Nasitantaniri aajatzi irasi Tampatzika-wiri.’ ” ¹² Ari iyotanaki iyomitaani, tira inkinkithata-kotiro Jesús siñakairori yatantaitari, isiyakaa-winta-tziiro okaratziki iyomitaan-tayitziri Nasitantaniri aajatzi Tampatzika-wini.

*Iyotaki Pedro: Saipatzii-totaari inatzii Jesús
(Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)*

¹³ Ikanta yariitaka Jesús Cesarea-ki, inampititiki Filipo. Ari isampitakiri iyomitaani, ikantziri: “¿Paitama ikinkithasirita-koitariri Itomi Atziri?” ¹⁴ Akaajiitanaki iyomitaani, ikantzi: “Tzimatsi atziri kantatsiri, ‘Juan Kiwaatan-taniri pinatzii.’ Ikantzi pasini, ‘iriitaki koñaataatsi Elías.’ Ikantzi pasini ‘iriitaki Jeremías.’ Tzimatsi kantayita-tsiri aajatzi, pasini Kamantan-zinkari pinatzii.” ¹⁵ Ikantzi Jesús: “¿Tsikama pikanta-jiitzi awiroka?” ¹⁶ Ari yakanaki Simón Pedro, ikantzi: “Awiroka Saipatzii-totaari Itomi Pawa Añaanita-tsiri.” ¹⁷ Ikantzi Jesús: “Kimosiri-wintaari pinatyii Simón itomi Jonás, kaari atziri oyota-kayi-mirori, iriitaki Asitanari Inkiti-satzi oyotakaa-kimirori. ¹⁸ Nompaitajimi

Kisopathari, tima pisiyakaro awiroka okisopathatzi kipatsi, aritaki nowitsikairori nowanko. Inkarati kimisantaa-tsini apaata, iriitaki siyayitajyaaroni pankotsi. Airo imataitziri yitsinampairi impyaakaa-sitai-tyaari sarinka-winiki. † ¹⁹ Pisiyaari aamaako-wintarori asitakoro pankotsi, kantatsi yasitaryiuro, yasitiro, yantsiritiro sintsiini. Irootakira pankotsi siyakaa-wintachari impinkathari-wintantai Inkiti-satzi. Tima inkarati pisinitairi awiroka aka kipatsiki, iritaki isinitaiti inkitiki. Iriima kaari pisiniyitaji awiroka aka kipatsiki, airo isinitai-tziri aajatzi anta inkitiki.” ²⁰ Aikiro ikantana-kitziiri Jesús maaroni iyomitaani: “Apaata pikamantantzi, pinkanti: ‘Iriitaki Saipatzii-totaari yoka Jesús.’ ”

Ikamanta-kota Jesús inkami

(Mr. 8.31-9.1; Lc. 9.22-27)

²¹ Ari yitanakaro Jesús ikamantziri iyomitaani-payi, ikantziri: “Oninta-pirotatyaa ajati Aapatyaawiniki, tima antaro inkimaatsitakaiyaana antari-kona-payi, ijiwa-piroriti Ompira-tasorintsitaari, aajatzi ijiwari Yomitaantaniri-payi, aritaki iwa-kaantinari. Iro awisawitakyaa mawa kitaitiri añaaajana.” ²² Ikanta Pedro, yaanakiri Jesús intyaatsikaini, ikantakiri: “Pinkatharí, ti onimo-tina pikantziri, ti noninti awishi-motimi pikantakiri.” ²³ Ari ipithoka-pithata-nakari Jesús yoka Pedro, ikantanakiri: “Pijati Kamaarí. Ti pisirityaaro

† **16:18** Kisopathari = ikantai-tziri iñaaniki irirori-payi ‘Petros’, irootaki osiyarori iñaaniki wirakocha ikantaitzi ‘Pedro’

awiroka inintakaanari Pawa, apatziro pisiritaro ininta-piintziri atziri-payi.”

²⁴ Ikantanakiri Jesús pasini-payi iyomitaani: “Tzimatsi-rika nintatsiri intsipatyaana, iwashaantajiro inintasi-yitari yantiro, onkanta-wityaa ipaikakoi-tirimi, intsipatyaana.

²⁵ Tima inkarati itakowaita-chari yantayitziro inintayitziri irirori, aritaki impyaa-sitajyaa. Iriima ikaratzi atsipiwintarori yantanajiro nonintziri naaka irootaki ikamawintan-tanari, aritaki yawisako-siritai. ²⁶ Aminaasi-waita

otzimi-motantzi owaararontsi aka kipatsiki, aritaki ompyaakaa-sita-jyaari. ¿Kantatsima impinako-wintaityaa airo ipyaasi-waitan-taita?

²⁷ Aririka impiyi apaata yoka Itomi Atziri yamajiro iwaniinkaro Asitariri, intsipata-jyaari Maninkariiti, iriitaki pinatapa-jironi okaratzi yantaitakiri. ²⁸ Omapiroatya

aa, tzimatsi pikaratziri aka, tikira pinkamiita aritaki piñaakiri Itomi Atziri tsika inkantyyaa impinkathari-wintanti.”

17

Isiparyii-motziri Jesús iyomitaani

(Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36)

¹ Okanta awisaki 6 kitaitiri, yaanajiri Jesús Pedro, Jacobo, Juan iririntzi Jacobo. Tonkaanaki otzisiki. ² Ari isiparyaa-

porotzi-motakiri iyomitaani, isiyanakari ooryaatsiri, omatzitanaka iithaari kitamaarokini okantanaka. ³ Iñaatziiri Moisés itsipatakari Elías ikinkitha-waita-kairi Jesús. ⁴ Ari

ikaimanaki Pedro, ikantzi: “¡Pinkatharí! Omapiro okamiithatzi pamakina aka. Kamiitha nowitsikimi mawa panko-shitantsi: Aparoni pasityaa awiroka, aparoni yasityaa Moisés, yasityaa aparoni Elías.”⁵ Iñaawai-minthaitzi, anaapaakiri oorinta-chari minkori. Ikimatzi iñaawaitai-tanaki minkoriki, ikantaitzi: “Notomi inatzii yoka nitakokitari, oshiki nokimo-siri-wintakiri. Pinkimisantairi.”⁶ Ikanta ikimajitaki ikantai-takiri, oiyojiitanaka osaawiki, antaro itharowanaki.⁷ Ari ipokapaaki Jesús, itzinka-paakiri iyomitaani-payi, ikantziri: “Pinkatziyi, airo pitharowa-jiitzi.”⁸ Ari yaminawita-naari, tikatsi iñaanaji, apaniro ikatziyaka Jesús.

⁹ Ikanta yoirinka-jiitaja, ikantakiri Jesús iyomitaani: “Airo pikamantantziro piñaakiri irojatzí apaata aririka yañaaji yoka Itomi Atziri inkamawitakyaa-rika.”¹⁰ Isampita-nakiri iyomitaani, ikantziri: “¡Yomitaanarí! ¿Paitama ikanta-kotziri Yomitaan-taniri-payi, ikantzi: ‘Aririka impoki-mataki Saipatzii-totaari, iriitaki jiwatapain-tsini Elías impoki?’ ”¹¹ Yakanaki Jesús, ikantzi: “Omapiro ikantziri, iriitakii jiwatapain-tsini Elías impoki, itampatzika-siritan-tapaaki.¹² Pinkimi nonkanti naaka: Ariiwitaka Elías, tikatsi yotawakirini, oshiki iwasankitai-takiri. Ari inkantai-tiriri Itomi Atziri, oshiki iwasankitaitiri irirori.”¹³ Ari iyojiitanaki iyomitaani iriitaki Juan Kiwaatan-taniri ikinkithata-kotziri.

*Yisita-kota-kairi Jesús mainari yaakiri piyari
(Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43)*

14 Ikanta yariijiitapaja ipiyojiita atziri. Pokapaaki aparoni atziri iñiiri Jesús. Ityirowa-sita-paakari, ikantapaakiri: 15 “¡Pinkathari! Pinisironkata-jyaanari notomi, oshiki ikamana-waitzi, antaro ikimaatsi-waitaka, itaawaita-piintaka, ipiinka-waitzi nijaaki. 16 Namawitakaniri piyomitaani yaawinta-jinari. Titzimaita ikantiri.” 17 Ari yakanaki Jesús, ikantanaki: “Ti pinkimisanta-jiiti awiroka, pikinasi-waitaka. ¿Tsika-paitima piyoti? Pamakiri aka pitomi.” 18 Ikanta ikisawakiri Jesús piyari, iwashaanta-najiri mainari. Isita-kotanaji. 19 Ikanta iyomitaani-payi Jesús yaanakiri intyaatsikaini, isampitakiri, ikantziri: “¡Yomitaaanari! ¿Paitama kaari nomatantari naaka nomatiri noitsinampairi piyari?” 20 Ikantzi Jesús: “Tima tikira pawintyaarita kamiitha Pawa, irootaki kaari paawyaantari. Pinkimi nonkanti: Onkanta-wityaa kapichiini pawintyaari Pawa, aritaki pisirinkakiro otzisi, pinkantiro: ‘Pisirinki.’ Aritaki osirinkanaki. Tima tikatsi kompitzi-motyaamini aririka pinkimisanta-piroti. Omapiro. * 21 Iro kantacha, aririka pininti pisita-kota-kairi kimitariri yoka mainari, ontzimatyii pamani iro-piroini, pintziwintyaari.” †

*Yapiitajiro Jesús ikamanta-kota inkami
(Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)*

* 17:20 kapichiini = yaninita-tsiri osiyaro okithoki “mostaza”

† 17:21 Paminiro Tsika Ikantai-tziro Ñaantsi-payi okanta-kota ‘onasiyita ñaantsi-payi’.

²² Ikanta yariiijitaka Jesús anta Tapowiniki, yapiitakiri ikantziri iyomitaani: “Impimantaitatyiri ²³ Ari iwaitiri. Iro awisawitakyaa mawa kitaitiri, aritaki yañaaji.” Antaro iwasiritanaka iyomitaani-payi ikimakiri ikantaki.

Ipinaitziro yasita-kayi-tarori Tasorintsi-panko

²⁴ Ikanta yariitaka Jesús nampitsiki Capernaum, ari ipokaki sintsiwintanta-tsiri impaitiri kiriiki yasita-kayi-tarori tasorintsi-panko, isampita-paakiri Pedro, ikantziri: “¿Ipinata-piintziro yomitaimiri ikasiyakaitarori Tasorintsi-panko?” ²⁵ Ikantanaki Pedro: “Ipinata-piintziro.” Ikanta ipiyaaro tsika isaikajiitzi, iriitaki tharo-wakotawaincha Jesús isampita-wajiri Pedro, ikantziri: “¿Paitama pikinkithasiritari Simón? ¿Paitama isintsiwintziri pinkathari-payi impinatiri kiriiki? ¿Iriima isintsiwintziri ishininka-piro-payi irirori? ¿Iriima isintsiwintzi pasini-satziiti ariitzinkari-payi?” ²⁶ Ari yakanaki Pedro, ikantzi: “Iriitaki isintsiwin-tziri ariitzinkari-payi.” Ikantzi Jesús: “Ari okanta. Tima ti onkowa-pirotyaa impinatio ishininkatari irirori. ²⁷ Iro kantacha, ti noninti inkisawaityaa sintsiwintanta-tsiri impaitiri kiriiki. Pijati inkaariki pinkachaati. Aririka pinosikaki, pamina-waantitiri, aritaki piñaajiri kiriiki. Paanakiniri sintsiwintanta-tsiri impaitiri kiriiki. Iriitaki pimpina-wintyaari awiroka aajatzi naari.”

18

Tsika itzimi iriipirota-tsiri

(*Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48*)

¹ Ikanta iyomitaani-payi Jesús ipiyowinta-paakari, ari isampitakiri, ikantziri: “¡Yomitaa-nari! Aririka impinkathari-wintantai Inkiti-satzi. ¿Itzimikama iriipirotatsi intsipatyaari impinkathariti?” ² Ari ikaimaki Jesús aparoni iintsi, ikatziyakiri tsika isaikajitaki irirori, ³ ikantziri: “Airorika piwashaantairo tsika pikanta pairani, airorika pikimitaari tsika ikanta yoka iintsi, airo ipinkathari-wintaimi Inkiti-satzi. Omapiro-tatyaa. ⁴ Tima inkarati tsinampa-sirita-tsini inkimita-jyaari yoka iintsi, iriitaki iriipirota-tsini tsika ipinkatha-ritai Inkiti-satzi. ⁵ Ikaratzi aakamiithairiri osiyakariri iintsi yawintaajana, naaka yaakamiithataki.” *

Aririka antakaantiro kaari-pirori

(*Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2*)

⁶ “Tzimatsi-rika antakairini kaari-pirori osiyakariri iintsi yawintaajana, onkamintha inthatai-tiniri mapi ikintsiki, iwiinkai-takiri osaankanaatzi inkaari.

⁷ Omapirotatyya onkowiinkati kipatsiki. Ari intzimaki antakaan-tayitironi kaari-pirori. Inkanta-machiitiri antakaan-tironi kaari-pirori. ⁸ Iroorika pako, piitzi pikaaripirota, piwashaantiro, pinkimita-kaantiro pinthatzinkairomi, tima irootaki kamiithatatsi pawisakoritaji, ti ampantyaaro

* **18:5** Paminiro ‘Tsika Ikantai-tziro Ñaantsi-payi’ okanta-kota ‘Wairontsi’.

otzimawita apiti pako, apiti piitzi, ompoña onkanta-kaantaimi apaata pasi piwanta-jyaarori pintaajyaa. ⁹ Iroorika poki pikaaripirota, piwashaantiro, pinkimita-kaantiro pisorya-kita-jyaami, tima irootaki kamiithatatsi pawisakopityaakitai, ti onkanti otzimawita apiti poki, ompoña onkanta-kaantaimi apaata yookaitaimi opaamataki sarinka-wini.”

Isiyakaa-wintai-tziri pyaawita-chari ipiraitari (Lc. 15.3-7)

¹⁰ “Paamaiyaa pimaninta-waitziri = kari osiyayita-kariri iintsi. Tima yaamaa-kowintani inatzii Maninkari itsipata-piintari Asitanari Inkiti-satzi. ¹¹ Tima irootaki ipokantari Itomi Atziri iwawisaa-koyitairi ikaratzi pyaawitain-chari. † ¹² Pinkimi nosiyakaa-wintimiro. Tzimatsi piratachari ikaratzi 100 ipiraitari. Ikanta ipyaaraantaka aparoni, ikaratanaji 99 ipira. Yookanakiri 99 ipira otzisi-masiki, jataki yamina-minatairi pyainchari. ‡ ¹³ Ikanta iñaajiri, antaro ikimo-siritaji yaajirira pyaawitain-chari, tima anaanakiro ikimo-siri-wintziri pasini 99 ipira kaari pyaachani. ¹⁴ Ari ikantari aajatzi Asitairi Inkiti-satzi, ti ininti impyaa aparoni osiyakariri yoka iintsi.”

Tsika ikantaita yaripirota-wakaita

¹⁵ “Aririka inkaaripirotzimotimi kimisantzinkari, pijata-sitiri isaiki apaniroini, ari pinkinkitha-waita-kairi, iyotantyaari opaita ikaaripirotakari. Aririka inkimimi

† 18:11 Onasiyita ñaantsi-payi ‡ 18:12 ipiraitari = oisha = oveja

piyomitaa-najiriri, pinkimita-kaantairi pirintzi okaakiini inatyiimi. § 16 Irooma airorika ikimimi piyomitaa-witanariri, paanaki pasini kimisantzinkari, airorika apiti, iriitaki pintsipatyaaari piyomitaa-najiri. Tima ontzimatyii inkarati apiti, airorika mawa iriitaki akakotimini piyomitaa-najiri.

17 Airorika ikimimi piyomitaa-witanari, pinkamantiri maaroni kimisantzinkari. Aikiro-rika ijatakaa-tyiuro, pinkimita-kaantiri pasinimatzi atziri kaari pishininkatyaa, tima isiyakari sintsiwintanta-tsiri impaitiri kiriiki. 18 Tima inkarati pisinitairi awiroka aka kipatsiki, iriitaki isinitaiti inkitiki. Iriima kaari pisiniyataji awiroka aka kipatsiki, airo isinitai-tziri aajatzi anta inkitiki. Omapiroatyaa. 19 Napiitiro nonkantimi: Aririka pinkarati apiti paapatyaa-kota-wakai-yaaro pikinkithasiritari pikamitan-tiri, impoña pikamitiri Asitanari Inkiti-satzi, aritaki imatakaa-kimiro irirori. 20 Tsika-rika yapatota apiti, tirika mawa atziri ipinkathataana naaka, aritaki nosaikitari naaka anta notsi-patari.”

21 Ikanta Pedro isampita-nakiri Jesús, ikantziri: “¡Pinkathari! Aririka iwaaripirocina nokaratzi nokimisanta-jiitzi, ¿tsikama onkarati nompyaakotiri naripirotan-tajjaariri? ¿Apatziroma onkarati 7?” * 22 Ari yakanaki Jesús, ikantanakiri: “Tira apatziro pimpyaakotiri onkarati 7, tima oshiki papiitiri

§ 18:15 kimisantzinkari = pirintzi * 18:21 nokaratzi nokimisanta-jiitzi = nirintzi

pimpyaakotairi.” †

Ikinkithata-koitziri apiti iriiwita-tsiri

²³ “Iroka ikanta ipinkathari-wintantai Inkitsatzi, tima isiya-kotyaari pinkathari ikowakotziri impiratani impinatairi iriiwitziri.

²⁴ Ikanta yitanakaro pinkathari ikowakotziri iriiwitziriri, yamaita-paakiri iriiwi-pirotsiri. ‡ ²⁵ Tima tikatsi yayi impinawintajyaari. Ikantanaki pinkathari: ‘Paanakiri yoka atziri, iina, itomi-payi, aajatzi okaratzi tzimi-motziriri, pimpimantiri. Ari naajiri naaka kiriiki ikaratzi iriiwitanari.’ ²⁶ Ari ityiirowanaka ompirataari, ikantanakiri pinkathari: ‘Airo pipimantana, piyaa-kotawakina kapichiini, aritaki nompinatajimi.’ ²⁷ Ari inisironkata-nakari pinkathari yoka impiratani, ikantziri: ‘Kamiithataki, ti piriwitajina.’ Tima ipyaakotakiri okaratzi iriiwitziriri.

²⁸ Ikanta ijatanaji ompirataari, imonthaakari iriiwitziriri irirori kapichiini. Yairika-kintsitawakiri, ikantziri: ‘Pimpinatajina piriwitanari.’

§ ²⁹ Ari ityiirowa-siwita-nakari, ikantziri:

† **18:22** Ikantakoi-tziri aka “oshiki papiitiri,” aririka ampyaakotanti onkarati 7, apiitairo 7, apiitairo 7, irojatzi 70. Tzimatsi osiyakaa-wintari 7, irootaki kamiithasiritaantsi. Tima aninti-rika aripirotyaari akaaripirotajiri, airo awashaantziro ampyaakotiri yantzi-motairi. ‡ **18:24** Ikantakoi-tziri aka “iriiwi-pirota-tsiri” irootaki osiyarori ankanti iriiwitaki ikaratzi 10,000 ijaikitaki kiriiki. Ari yantawai-wityaa oshiki osarintsi, airozimaita ipinako-winta. Yoka oshiki kiriiki ipaitai-tziri “talento”, 40 kilo ikaratzi itinatzi. Tima aparoni talento yantita impinaitiri 20 atziri yantawaiti aparoni osarintsi. § **18:28** kapichiini = 100 denario

† **18:22** Ikantakoi-tziri aka “oshiki papiitiri,” aririka ampyaakotanti onkarati 7, apiitairo 7, apiitairo 7, irojatzi 70. Tzimatsi osiyakaa-wintari 7, irootaki kamiithasiritaantsi. Tima aninti-rika aripirotyaari akaaripirotajiri, airo awashaantziro ampyaakotiri yantzi-motairi. ‡ **18:24** Ikantakoi-tziri aka “iriiwi-pirota-tsiri” irootaki osiyarori ankanti iriiwitaki ikaratzi 10,000 ijaikitaki kiriiki. Ari yantawai-wityaa oshiki osarintsi, airozimaita ipinako-winta. Yoka oshiki kiriiki ipaitai-tziri “talento”, 40 kilo ikaratzi itinatzi. Tima aparoni talento yantita impinaitiri 20 atziri yantawaiti aparoni osarintsi. § **18:28** kapichiini = 100 denario

‘Piyaawakina kapichiini, aritaki nompinatajimi.’
³⁰ Titzimaita ininti iyaawintyaa, yaanakiri, iminkyaa-kaantakiri, ikantziri: ‘Aritaki nomisitowa-kaantajimi aririka pimpinatajina.’
³¹ Iñaakiri ikarajiitzi, ti onimota-nakiri, jatanaki ikamantziri iwinkathariti. ³² Ikanta pinkathari, ikaimakaan-takiri impiratani, ikantawakiri: ‘Kaari-pirori pinatzii awiroka. Nopyaakota-kimiro piriwitanari awiroka, pikantakina: piyaawinta-wakyaana.’ ³³ Ari pinkantantimi awiroka, pinisironkatantyyaa.
³⁴ Tima antaro ikisanaka pinkathari, ipasata-kaantakiri, iminkyaa-kaantakiri, ikantziri: ‘Aririka pimpinatajina awiroka, aritaki nomisitowa-kaantajimi.’ ³⁵ Ari inkantajimiri apaata Asitanari Inkiti-satzi, airorika pipyaakotairi iriipiroini owari-pirotzimiri pikaratzi pikimisantzin-karitzi.” *

19

Ti onkamiithati yookaitiro iinaitari
 (Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)

¹ Ari ithonka-nakiro Jesús iyomitaantzi Tapowiniki, awisanaki intatzikiro Owaryi-inkaariniki iipatsitiki Judá-iti. ² Ipiyotzi-wintaitawaari. Yisita-kota-kaapaji oshiki mansiyari-payi anta.

³ Ari ipoka-sitakiri Nasitantaniri-payi inintzi inkompita-kaiyaarimi Jesús, isampita-paakiri, ikantziri: “¡Jesús! ¿Sinitaa-ntsita-tsima yookasi-waityaaro iina atziri?” ⁴ Ari

* **18:35** pikimisantzin-karitzi = pirintzi

yakanaki Jesús, ikantziri: “¿Tima piñaanata-kotiri owakira iwitsikan-taita-kariri atziri? Tima iwitsikaitaki sirampari aajatzi kooya.

⁵ Ikantaitaki:

Irootaki airo isaikantaja mainari-payi asitaririki aririka yaawakaa-najyaa,

tima aparoni inkanta-najyaa iwathaki osiyawait-yaaro iwichaa-wakaa-jyaami.

⁶ Tima inkarati aawakaa-naachari tira apiti inkanta-najyaa, aparoni ikantana iwathaki. Irootaki airo okantanta yookajiro atziri iina itsipata-kaakariri Pawa.” ⁷ Yapiitakiri Nasitantaniri isampitziri, ikantziri: “¿Opaitama ikanta-kotziri pairani Moisés, ikantaki:

Aririka yooka-wakaityaa, ontzimatyii impaitiri tsika osankinata-kota yooka-wakaan-tyaari?”

⁸ Ikantzi Jesús: “Okantakaaro pipiyatha-waita, irootaki isinitan-tamirori Moisés pookiro piina. Tima pairani owakira iwitsikan-taita-karori maaroni, ti ari onkantyyaa. ⁹ Nokantzi naaka: Kaaripiro-siritaki ikaratzi ookasitarori iina, irooma iñi-ro-rika omayimpitaki kantacha yookiro. Aririka aawitajyaa iroori pasini oimi, omayimpitzi-motakiri itawitari oimintari. Ari inkanta-jyaari aajironi, mayimpitaki irirori.”

¹⁰ Ikantzi iyomitaani: “Aririka okanta, airo yaawakaitami.” ¹¹ Ikantzi Jesús: “Iriirika Pawa kowakai-mironi aritaki pinkima-thatakiro. Tira maaroni inkimathaitiro tsika-rika okanta-kota aawakaantsi. ¹² Tzimatsi atziri ari ikantzita itzimapaaki ti onkanti yayi iina. Tzimatsi pasini yaithokitai-tziri, ti onkanti yayi iina. Tzimatsi

pasini nintatsiri isaikasi-waityaa, tima yiriipiro-winta-tyiiri pinkatha-ritatsiri inkitiki. Nintatsiri inkimathatiro nokantakiri, imatiro.”

*Itasonka-wintziri Jesús intsi-payi
(Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)*

¹³ Ari yamaita-paakiniri Jesús intsi-payi, ikantai-tapaakiri: “Nonintzi pamana-kotinari nintsiti, piwasi-patzii-totiri pintasonka-wintiri.” Ikantzi iyomitaani Jesús: “Airo piñaasirinkiri Awinkathariti.” ¹⁴ Ikantzi Jesús: “Airo pitzikiri, nonintzi naaka yamaitinari iintsi. Tima inkarati osiya-kota-naariri iintsi, iriitaki ñaajironi tsika ipinkathari-wintantai Inkiti-satzi.” ¹⁵ Ikanta ithonkakiri Jesús iwasi-patzii-totakiri intsi-payi, jatanaji irirori.

*Ipokaki mainari Ashaarantaniri iñiiri Jesús
(Mr. 10.17-31; Lc. 18.15-17)*

¹⁶ Ari ipokapaaki aparoni mainari iñiiri Jesús, ikantapaakiri: “¡Kamiithari yomitaantaniri!. ¿Paitama nantajiri nasi nowanta-jyaarori nañaaji?” ¹⁷ Ari yakanaki Jesús, ikantzi: “¿Paitama pikantan-tanari ‘kamiithari?’ Tira intzimi aparoni kamiithari, apatziro ikantakaaro Pawa ikamiithatzi. Pinintzi-rika pasi piwiro pañaaji, pimonkara-yitairo ikantaitakiri Ikantakaan-taitaniki.” ¹⁸ Inintanaki mainari iyota-kotiro, ikantziri: “¿Otzimikama pikantziri?” Ikantzi Jesús:

Airo piwamaantzi.

Airo pimayimpitzi.

Airo pikositzi.

Airo pithaiya-kotanta.

19 Pimpinkathatairi piri aajatzi piniro.

Pintakota-jyaari pishininka pinkimita-kaantiri pitakota awiroka.

20 Ikantzi mainari: “Nomatakiro maaroni iroka, irojatzi nitanakaro pairani ainiro nintsita-paaki. ¿Paitama kowityaa-chari iroñaaka?” 21 Ikantzi Jesús: “Pinintzi-rika pintampatzika-siriti, pijati, pimpimantiro maaroni tzimi-motzimiri, pim-piri asinonkainkari, tima osiyawaitakaro piwaa-ranta-jyaami inkitiki. Aririka pimatakiro pim-poki, piyaatina.” 22 Ikanta ikimaki mainari, owasiri ikanta ipiyanaka, tima ashaarantzinkari inatzii.

23 Ikantanakiri Jesús iyomitaani: “Oshiki ompomirintsitzi-motyaari ashaarantaniri ijatai ipinkatha-ritai Inkiti-satzi. Omapiro.”

24 Yapiita-nakiro Jesús, ikantzi: “Tima oshiki ipomirintsitaro ikyaakoitari inkyaan-tyaaro yanini omoro. Iri mapirota-chani ashaarantaniri impomirintsita-jyaaro inkyaaji ipinkathari-wintantzi Pawa.” * 25 Ikanta ikimaki iyomitaani-payi, okiryaantzi ikantanaka, ikanta-wakaa-jiita: “¿Paitama awisakotaa-tsini?” 26 Ari itsikanatakari Jesús iyomitaani-payi, ikantziri: “Airo imatziro yitsinampairi atziri-payi, iriima Pawa tikatsi pomirintsitzi-motyaarini irirori.”

27 Ari yakanaki Pedro, ikantzi: “Yoka nokarajiitzi nonintzi noyaatakimi, tima nookayita-nakiro okaratzi tzimi-motanari. ¿Paitama impinai-tajinari apaata?” 28 Ikantzi Jesús: “Aririka owakirataji apaata maaroni, impinkatha-ritai

* 19:24 ikyaakoitari = camello

Itomi Atziri isaikan-tajyaaro waniinkata-chari isaika-minto. Aritaki pinkimita-jyaari awirokaiti pikaratzi piyaatakina, pimpinkathari-wintairi maaroni inkarati incharinita-jyaari Israel, ikaratzira 12 inasiyita. Omapiro. ²⁹ Tima tzimayitatsi awintaa-janari, irootaki yookanta-nakarori iwanko, iririntzi, iritsiro, asitariri, iina, iintsiti, iipatsiti. Aritaki iñaajiro ontzimi-motairi oshiki, irasi iwiro yañaayitaji. † ³⁰ Iro kantacha, tzimatsi iroñaaka oshiki itayiwitarori, iriitakira ampoita-tsini iñaayitairo. Tzimatsi pasini ampoiyyita-tsiri iroñaaka, iriitakira itayita-jyaaroni iñaayitairo.”

20

Antawaita-tsiri chochoki-masiki

¹ “Iroka okanta-kota impinkathari-wintantai Inkiti-satzi, osiyari atziri tzimatsiri ichochoki-masiti. Yananinkanaki yamini antawaita-tsini iwankiri-masiki. ² Ikanta iñaaki nintatsiri yantawaiti, ikantakiri: ‘Pitanakyaaro iroñaaka pantawaiti irojatzi tsitiniiti, nompinatimi aparoni kiriiki ikaratzi ipinatanta-piintai-tziri yantawaitaiti aparoni kitaitiri.’ Ikantajiitzi antawai-rintzi: ‘Kamiithataki.’ Ityaantakiri iwankiri-masiki. * ³ Ikanta ijinokita-paaki ooryaatsiri aajatzi ipiyanaja asitarori iwankiri-masi nampitsiki. Iñaapaji pasini ikatziya-jiita tikatsi yantawairi. † ⁴ Ikantapaakiri:

† 19:29 ontzimi-motairi oshiki = yookanaki-rika aparoni, aritaki impaitairi 100; Wairontsi * 20:2 kiriiki = denario † 20:3 ijinokita-paaki ooryaatsiri = ooryaatsiri 3. (Ari okanta iyomitai-tziri ooryaatsiri pairani.)

‘Pijati pantawaiti nowankiri-masiki, aritaki nompinatakimi okaratzi ipinatanta-piintaitzi.’ Jaitijiitaki yantawaiti. ⁵ Ari ikantakiro itampatzikata-paaki ooryaatsiri, aajatzi itainkanaki ooryaatsiri. ‡ ⁶ Ari ikantakirori aajatzi otsitiniityaanaki, iñaapaji atziri isaikajiitzi, tikatsi yantawairi, isampita-paakiri: ‘¿Tikatsima pantawairi pisaika-siwaitantari kitaitiriki?’ § ⁷ Yakajiitanaki, ikantzi: ‘Tikatsi antawaita-kayinani.’ Ikantzi irirori: ‘Pijati pantawaiti nowankiri-masiki, aritaki nompinatakimi okaratzi ipinatanta-piintaitzi.’ ⁸ Okanta otsitinitanaki, ikantakiri asitarori iwankiri-masi kimpoyii-niriri iiriikiti, ikantziri: ‘Pinkanaimiri maaroni antawai-rintzi pimpinatiri aparoni kiriiki ikaratzi ipinatanta-piintaitziri yantawaitaiti aparoni kitaitiri. Iriitaki pitawakyaaa pimpinatiri ampoita-paintsiri yantawaitaki, irojatzi pimatan-takyaariri itakarori kapichikitaiti yantawaitaki.’ ⁹ Ari ipokajiita-paaki ampoita-paintsiri yantawaitaki, kapichiini yantawai-witaka ipinaitakiri aparoni kiriiki. ¹⁰ Ipokajiita-paaki itakarori yantawaitaki kapichikitaiti, isiyakaantzi iriitaki impinapiroiti. Ti, ari ikimitakari pasini-payi tsika ikaratzi ipinaita-kiriri. ¹¹ Ikanta ipinawitaitakari, ikisanakiri asitarori yantawairi, ¹² ikantanakiri: ‘Ti yantawai-piroti ampoita-

‡ **20:5** itampatzikata-paaki ooryaatsiri = ooryaatsiri 6, itainkanaki ooryaatsiri = ooryaatsiri 9. (Ari okanta iyomitai-tziri ooryaatsiri pairani.) § **20:6** otsitiniityaanaki = ooryaatsiri 11. (Ari okanta iyomitai-tziri ooryaatsiri pairani.)

paintsiri, iro kantacha imonkaratakana pipinata-kinari, naaka atsiwita-kariri ooryaatsiri.’
¹³ Ikantzi asitarori iwankiri-masi: ‘Ashininká, nopinatakimi kamiitha, ¿tíma nokantzi-takami kapichikitaiti nompinatimi aparoni kiriiki?’
¹⁴ Yoka aparoni kiriiki nopinatzimiri, pijatai. Tíma naaka ninta-sitacha nompinatiri aparoni kiriiki ampoita-paintsiri yantawaitzi, ¹⁵ ¿Aíroma okantzi nompinatanti nonintziri naaka? ¿Píkisako-niinta-tyaaroma nonisironkatantzi naaka?’ ¹⁶ Tíma oshiki jiwatatsiri iñaayitajiro, iriitaki ampoita-tsini. Tzimatsi oshiki ampoiyyat-siri iñaayitajiro, iriitaki jiwatatsini. Tíma oshiki inkaima-witaityaa, iro kantacha kapichiini inkarati iyosiitaitiri.” *

Yapiitakiro Jesús ikamantzi iwamaitiri

(Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)

¹⁷ Ikanta itonkaanaji Jesús ijatiro Aapatyaawiniki, iriitaki itsipatanaja 12 iyomitaani, ikantakiri awotsiki: ¹⁸ “Ajatatziira Aapatyaawiniki. Ari yaakaan-taitiriri Itomi Atziri, yayiri ijiwari Ompira-tasorintsitaari, intsipata-kyaari Yomitaan-taniri, iriitaki mishakowintirini iwaitiri. ¹⁹ Iwawisaa-kiniri pasini-satziiti atziri iwashaya-mintha-waityaari, impasawaitiri, ipaika-kotakiri. Iro awisawitakyaa mawa kitaitiri, aritaki yañaaji.”

Inintziri Jacobo aajatzi Juan

(Mr. 10.35-45)

* **20:16** Paminiro Tsika Ikantai-tziro Ñaantsi-payi okanta-kota ‘onasiyita ñaantsi-payi’.

20 Okanta iina Zebedeo opoka-sitakiri Jesús, otsipatakari otomi-payi, yoka Jacobo aajatzi Juan. Otyiirowa-paaka, okantapaakiri: “Nonintzi pinisironkatyaana.”²¹ Ari isampitanakiro Jesús, ikantziro: “¿Paitama pikowakotanari?” Okantzi iroori: “Tima irootaintsi pimpinkatharin-tsiti awiroka, nonintzi intsi-patyaami notomi impinkathari-wintanti, isaikimotimi aparoni pakopiroki, iriima pasini isaiki pampatiki.”²² Ikantzi Jesús: “Tira piyotiro opaita pikowakotanari. Tima oshiki nonkimaatsityaari naaka. ¿Arima pamawitakiro awiroka onkarati pinkimaatsityaari? ¿Arima pisiyakaana nonkami naaka?” Ikantajiitzi irirori: “Aritaki nomatakiro.” †²³ Ikantzi Jesús: “Omapiro, tima irootaintsi pinkimaatsityaaro onkarati nonkimaatsityaari naaka. Irooma pintsipatyaana ampinkathari-wintanti pisaiki aparoni nakopiroki, pasini nampatiki, tira naaka nintakai-yaaroni itzimi nontsipatyaari, apatziro iyotzi Asitanari tsika itzimi ikasiya-kaakiri.” ‡²⁴ Ikanta ikimajiitaki pasini iyomitaani, ikisaita-nakiri Juan aajatzi Jacobo.²⁵ Yapatotajiri Jesús iyomitaani-payi, ikantziri: “Piyojitzi awiroka tsika ikanta iwinkathariti pasini-satziiti, oshiki impiratanta. Ari ikimitari aajatzi iriipirota-tsiri ipinkathatai-tziri irirori.”²⁶ Irooma awiroka-payi, aririka pininti piriipiroti, pisiya-

† **20:22** iroka ikantawita Jesús: “¿Arima pimatakiro awiroka piriro kipishaari onkarati niriri naaka? ¿Arima pisiyakaana inkiwaataitina naaka?” ‡ **20:23** iroka ikantawita Jesús: “Omapiro, aritaki pimatakiro piriro niriri naaka, aritaki pinkim-ita-kyana inkiwaataitina naaka.”

kotyaari tsika ikanta ompirataari. ²⁷ Iroorika pinintzi pijiwata-kaanti, pisiya-kotyaari ompirataari. ²⁸ Ti iro impokan-tyaari Itomi Atziri impiratantyyaa, iro ipokantakari isiya-kotyaari ompirataari, inkamawintanti, iriitaki pinakowintan-tatsini, yookakaa-wintairi maaroni.”

Yaminakaajiri apiti mawityaakiri

(Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43)

²⁹ Ikanta yawisajiitanaki Kasiryaariki, oshiki atziri oyaatana-kiriri. ³⁰ Ari isaiki awotsi-nampiki apiti mawityaakiri. Kimaki irirori, ikantaitzi: “Ari inkinapaaki Jesús aka awotsiki.” Irootaki ikaiman-tanakari, ikantzi: “¡Pinkatharí, Ikasiya-kaitani pinkatharini David, pinisironkata-jyaana naaka!” ³¹ Oshiki ikisatha-witai-takari. Ti imairiti, aikiro ikaimatzi sintsiini: “¡Pinkatharí, Ikasiya-kaitani pinkatharini David, pinisironkata-jyaana naaka!” ³² Katziya-paaka Jesús, ikaimakiri ikantziri: “¿Paitama pinintziri?” ³³ Ikantajiitzi irirori: “Pinkatharí, nonintzi naminawaitaji kamiitha.” ³⁴ Antaro inisironkata-nakari Jesús yoka mawityaakiri, ipampita-kiniri irooki. Apatha-kiro yaminawaitanaji kamiitha, iyaatanakiri Jesús.

21

Yariitan-takari Jesús Aapatyaawiniki

(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

¹ Aritaki okaakitzi-mata-paaki yariitan-tyaari Jesús Aapatyaawiniki. Tima

ariijiitaka Chochokipankoniki omontitakari otzisi Yinkaitoni. Ari ityaantakiri Jesús apiti iyomitaani, ² ikantakiri: “Pijati nampitsiki amontitakari, ari piñiuro onthata-kotyaa ikyaakoitari ontsipata-kyaari yanini. Pinthataryaa-kotiro, pamakinaro. * ³ Tzimatsirika sampitimini, pinkantiri awiroka: ‘Inintatziuro pinkathari. Aritaki yoipyaa-jimiro.’” ⁴ Ari omonkaratari isankinatakiri pairani Kamantan-tzinkari, ikantaki:

⁵ Pinkaman-tairo maaroni Kisakowintoni-sato, pinkantiro:

Awotsikitaki Piwinkathariti ipoka-sitakimi, Tsinampa-siri ikanta ipokaki ikyaa-kotaka, Kiripiri inatzii owaiyani yaakaitziri tinari.

⁶ Ikanta ijatanaki apiti iyomitaani, imatakiro okaratzi ikantawa-kiriri Jesús. ⁷ Yamakiro ikyaakoitari otsipataakari oyaaniti. Iwankita-kiniri manthakintsi imitzikaraki, ikyaa-kotanakari Jesús. ⁸ Ikanta atziri-payi saikain-tsiri anta, imaaronka-sita-nakiri imanthaki awotsiki tsika inkinanaki. Tzimatsi pasini chikanain-tsiri inchasi imaaronka-sitziri. ⁹ Tima inkarati atziri jiwatain-tsiri, ikaratzi oyaatakiriri itaapi-iki, ikaimajiitzi, ikantzi:

¡Korakitataiki awinkathariti, Ikasiya-kaitani pinkatharini David!

¡Tasonka-wintaari ikantaja, tima Pinkathari inatzii otyaanka-kiriri!

¡Korakitataiki awinkathariti, awisiryaawintajaari Inkiti-satziwí! †

* **21:2** ikyaa-kotari = burro, pollino, asno † **21:9** Korakitataiki awinkathariti = Hosana; Wairontsi

¹⁰ Ikanta yariita-paaka Jesús Aapatyaawiniki, isampita-wakaanaka ikaratzi nampitarori, ikan-tajiitzi: “¿Tsikama ipaitaka yoka?” ¹¹ Tzimatsi kantanain-tsiri: “Iriitaki Jesús, Kamantan-tzinkari inatzii, iriitaki poñaachari Kasiyakaaw-iniki saikatsiri Tapowiniki.”

Imisitowiri Jesús pimanta-tsiri tasorintsi-pankoki

(Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

¹² Tima kyaapaaki Jesús tasorintsi-pankoki, imisitowa-paakiri pimanta-waita-tsiri, aajatzi ikaratzi amananta-waita-tsiri. Yooka-yitapaakiro iwantariri kiriiki, ari ikimitaakiro tsika iwaitziri siropayi. ¹³ Ikantapaakiri: “Isankinai-takiro pairani iñaawaitzi Pawa, ikantzi: Nowanko onatzii iroka, aritaki yamana-piintai-tinari.

Iro kantacha awirokaiti, aritaki pamatawitanta-piintaki pipimanta-yitzi, pikimita-kaantakiro kosintzi-panko.”

¹⁴ Ari ipokajiita-paaki tasorintsi-pankoki oshiki mawityaakiri, kisoporokiri, maaroni yisita-kota-kaayitairi. ¹⁵ Tima okiryaantzi ikantawintai-tanakaro okaratzi yantakiri Jesús. Ari ikaima-jiitanaki intsi-payi, ikantajiitzi:

¡Thami apinkathatajiri Ikasiya-kaitani pinkatharini David!

Iro kantacha ijiwari-payi Ompira-tasorintsitaari, aajatzi Yomitaan-taniri, ikisajiitanaka irirori, tima ti onimotiri. ¹⁶ Isampitai-tanakiri Jesús, ikantai-tziri: “¿Pikimakiro ikantajiitziri mainari-payi?” Ikantzi Jesús: “Nokimakiri.

¿Tima piñaanatiro awiroka sankinarintsi?
kantatsiri:

Iriitaki intsi-payi aajatzi thotatsiri ithomi,
Pimatakaakiri ipinkatha-yitaimi.”

¹⁷ Ari yawisanaki Jesús, ikinanakiro Asinonkaa-
pankoniki. Ari imaakiri anta.

*Imishatziro Jesús pankirintsi kaari kithokita-
tsini*

(Mr. 11.12-14,20-26)

¹⁸ Okanta okitaitita-manaji, piyaja Jesús
nampitsiki. Ari itashaa-paaki niyaanki-thakiniki
awotsi. ¹⁹ Iñaapaaki awotsi-nampiki pankirintsi,
ijata-sita-nakiro, iñaatziiro ti onkithokiti,
oyosiita-sita osi. Ikantanakiro: “Pasi piwiro airo
pikitho-kitai.” Okanta pankirintsi, kamasitanaki.

‡ ²⁰ Ikanta iñaakiro iyomitaani, okiryaantzi
ikantajiitanaka, isampita-nakiri, ikantziri:
“¿Paitama okama-sitan-tanakari pankirintsi?”

²¹ Yakanaki Jesús, ikantziri: “Omapiro
nonkantimi, iroopiro-rika pawintyaana, airorika
pikiso-siri-waitzi, aritaki pimatajiro awiroka,
aritaki anaanakiro tsika okanta piñaakiro
pankirintsi. Kantatsi piñaanatiro otzisi,
pinkanti: ‘Osirinki otzisi, ompiinki inkaariki.’
Aritaki omatakyaa. ²² Tima onkarati pinkowako-
tairi pamana-nikii, aririka pawintaa-nakyaari
Pawa, aritaki impakimiro.”

Itasorinka Jesús

(Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)

²³ Ikanta yariitaaro Jesús Tasorintsi-pankoki,
iyomitaan-tapaji. Ari ipokakiri ijiwari

‡ **21:19** pankirintsi = higuera

Ompira-tasorintsitaari, aajatzi antari-konapayi, isampita-paakiri: “¿Paitama ontyaan-kakimiri piñaakantiro pitasorinka?”²⁴ Ari yakanaki Jesús, ikantziri: “Aajatzi naaka tzimatsi nosampitimiri. Aririka pakakinari, aritaki nonkantakimi ipaita otyaanka-kinari.²⁵ Ikiwaatantaki pairani Juan, ¿Paitama otyaanka-kiriri? ¿Iriima Pawa? ¿Atzirima?” Ari ikanta-wakaa-jiitanaka: “Aririka ankantiri Pawa otyaankakiri, aritaki inkanta-nakai: ‘¿Paita kaari pikimisantantari?’²⁶ Aririka ankanti: ‘Atziri ontyaan-kakiri,’ aritaki inkisanakai atziripayi.” Tima inkanta-jiiti atziri-payi Kamantan-tzinkarini inatzii Juan.²⁷ Ari ikantajiitzi: “Ti noyotiro.” Ikantzi Jesús: “Pikimitaka awirokaiti ti pininti pinkaman-tinero, aajatzi naaka airo nokaman-tzimiropaita otyaanka-kinari.”

Ikinkithata-koitziri apiti itomitaitari

²⁸ Ikantzi Jesús: “¿Tsikama okantzi-motami awiroka-payi iroka? Tzimatsi atziri tzimatsiri apiti itomi. Okanta apaata ikantakiri itomi: ‘Notomí, pijati pantawaiti pankirintsi-masiki.’²⁹ Ikantzi itomi: ‘Ti noninti.’ Iro osamaniitaki, opiyi-motaari itomi, jataki yantawaitzi.³⁰ Ipoña ikantakiri pasini itomi. Ikantanaki irirori: ‘Ari nomatakiro Apaá.’ Titzimaita ijati.³¹ ¿Itzimikama itomi antakirori ikowakiri iriri?’ Ari ikantajiitzi: “Iriitaki antakirori yitakari impiratari.” Ikantzi Jesús: “Irootaki anaakotajimini impinkathari-wintairi Pawa mayimpiropayi aajatzi sintsiwintanta-piinta-tsiri opiri iriikiti intyaan-tiniri wirakocha-payi. Omapiro.

³² Tima impokawi-taka pairani Juan, ikamanta-witakami pikamiithasiritan-tajyaari, iro kantacha ti pinkimisanta-wakiri. Iriima ikaratzi sintsiwintanta-piinta-tsiri opiri iriikiti aajatzi mayimpipro-payi, okimisantanki. Piñaawitakari awirokaiti, tizimaita piwashaantiro tsika pikanta-jiita, pinkimisantan-tajyaariri.”

Kaari-piro-siriri antawai-rintzi

(Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

³³ “Pinkimi napiitiro nosiyakaa-wintimiro: Tzimatsi atziri pankitzirori chochoki-masi, itantota-kotakiro maaroni othapiki, iwitsikasitakiro iwiro owaaki apaata, iwitsikaki aajatzi pankotsipinthaki yaminakoi-tantyaarori pankirintsi jinoki. Yaminaki atziri aminironi iwankiri-masi. Jataki irirori intaina. ³⁴ Okanta okithoki-paititaki chochoki, ityaantaki impiratani yaajati. ³⁵ Ikanta antawai-rintzi-payi aminirori pankirintsi-masi, iñaawakiri ipokaki ompirataari, ipasawaitaki aparoni, iwakiri pasini, ishimyaakiri pasini. ³⁶ Ityaantaki pasini impiratani, oshiki ikaratzi. Ari ikimitaa-wakiri aajatzi irirori. ³⁷ Ari iwiraantaro ityaantakiri itomi-piro irirori, ikantzi: ‘Aritakima impinkathata-wakiri notomi naaka.’ ³⁸ Ikanta iñaawakiri antawai-rintzi ipokaki itomi, ikanta-wakaa-jiita: ‘Yoka asitajyaaroni apaata pankirintsi-masi. Thami awiri, ayiroota aroka.’ ³⁹ Yairika-wakiri, yaanakiri othapiki pankirintsi-masi, iwakiri. ⁴⁰ Aririka impokanaki asitarori iwankiri-masi, ¿tsikama inkanti-rika antawai-rintzi-payi?” ⁴¹ Ikantajiitzi irirori:

“Ontzimatyii iwamaitiri kaari-pirori, yaminaji pasini iriipirori aminaironi pankirintsi-masi, iriitaki tyaanta-piinti-niriri okithoki iwankiri.”

⁴² Ikantzi Jesús: “Tima piñaanatiro Sankinar-intsi, ikantaitzi:

Imaninta-witakaro kipayi witsikirori pankotsi, Iro kantacha irojatzí yaitairi iroka otzinkami-pirori.

Iriitaki Awinkathariti Pawa matajirori, Irootaki okiryaa-wintan-tariri.” §

⁴³ “Irootaki nonkantan-tyaari naaka: Airo ipinkathari-wintaimi awiroka Pawa, iriira impinkathari-wintai pasini-satzi-payi tsika itzimi osiyaarori pankirintsi okitho-kitzi ikimisantaira. ⁴⁴ Tima inkarati siraryanta-tajyaaroni mapi, aritaki intanka-paaki. Iriima inkarati anawyaajiri mapi, aritaki opowitakiri.”

⁴⁵ Ikanta ijiwari Ompira-tasorintsitaari aajatzi Nasitantaniri, iyotaki iriitaki ikimakaitaki.

⁴⁶ Ari inintawitanaka yaakaan-tirimi, titzimaita imatiro, oshiki itharowan-takari atziri-payi. Tima inkanta-siri-jiiti atziri Kamantan-tzinkari inatzii Jesús.

22

Isiyakaa-wintai-tziri aawakaa-chari

¹ Ari yapiita-najiro Jesús isiyakaa-wintziro iyomitaan-tziri. Ikantzi: ² “Iroka ikanta

ipinkathari-wintantai Inkiti-satzi, isiyari pinkathari oimosirinkiriri itomi yaawakaa.

³ Ityaankakiri impiratani, inkamantiri pokatsini

§ 21:42 kipayi, otzinkami = mapi

yoimosirinkyaa. Titzimaita impokajiiti ikaimakaantani. ⁴ Ityaanka-witaka pasini impiratani, ikantawakiri: 'Pinkantiri noyaimani impoki iyaa, nowamaaki wathayita-tsiri nopira, noimosirinka-tziiri notomi yaawakaiyaa. Aritaki owitsikaka maaroni.' ^{*} ⁵ Iro kantacha yokaiti ikaimakaantani, aikiro ipiyatha-jiitatyaa. Jatayitaki iwaniki, pasini ikinaki ipimanta-waitzi. ⁶ Tzimatsi pasini owasankitaa-kiriri ompirataari, iwakiri. ⁷ Ikanta ikimaki pinkathari, antaro ikisanaka, ityaankaki iwayiriti, yapirotakiri owantain-tsiri, itaitakiniri inampi. ⁸ Ikantajiri pasini impiratani: 'Aritaki owitsikaka maaroni oimosirinkan-tyaari, ti imiraawintaitiri impokajiiti ikaratzi nokaima-kaanta-witakari. ⁹ Pijati awotsiki-payi, pinkantiri inkarati piñiiri impokiita oimosirinkyaa.' ¹⁰ Jataki ompirataari, yapatotaki ikaratzi iñaakiri: kamiithata-tsiri aajatzi kaaripirota-tsiri. Piyojiita-paaka oimosirinka-chani. ¹¹ Ikanta yaminakiri pinkathari ikaratzi pokaintsiri. Iñaatzii satikain-chari ti inkithaatyaaero iwaniinkata-sityaari aawakaa-chani. ¹² Ikantakiri: 'Ashininká, ¿tsikama pikanta pikyaan-takari aka ti pinkithaatyaaero piwaniinkata-sitan-tyaariri notomi?' Ari imairitaki, ti yaki. ¹³ Ikantakiri impiratani: 'Pooso-wakotiri, pooso-kitzitiri, pookiri otsitini-kitaki, ari yiraawaityaari, yatsikai-kiwaityaa, inkimaatsitajyaa.' ¹⁴ Tima oshiki inkaima-witaityaa, iro kantacha kapichiini iyosiitaiti."

* 22:4 nopira = toro

*Ikinkithata-koitziri kiriiki ipinaitziriri
pinkathari*

(Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26)

¹⁵ Ikanta ijajiitaji Nasitantaniri. Ari ikinkitha-waijiitzi, ikantajiitzi: “¿Tsikama ankinakairoka ankompita-kaantyaariri Jesús?” ¹⁶ Ityaankaki iyomitaani Nasitantaniri itsipatakari yaapatyaani Herodes, ikantapaakiri Jesús: “Yomitaan-tanirí, okaratzi piyomitaan-tziriri iroopiro okanta, irootaki iyotakoi-tantyaariri iriipirori Pawa. Ti pinkimisantiro ikantayitziri atziriri, ti piñaawaitiro pinimota-kaantyaariri. ¹⁷ Pinkantina ipaita pikinkithasiritari awiroka: ¿Kamiithata-tsuma ampiri kiriiki ikaratzi sintsiwintanta-tziriri iwinkathariti wirakochapayi?” † ¹⁸ Iyotawakiri Jesús ikinkithasiritari, ikantziri: “Owapyiimotan-tanirí. ¿Paitama piñaantan-tanari? ¹⁹ Piñaakajiitinari kiriiki pasitakaariri Pinkathari.” Ari yamaita-paakiniri kiriiki. ‡ ²⁰ Isampita-nakiri, ikantziri: “¿Paitama asitarori iwairo aka? ¿Paitama asitarori isiyakaaro?” ²¹ Ikantajiitzi: “Iyasi iwinkathariti wirakocha.” Ikantzi Jesús: “Tima iriitaki iwinkathariti wirakocha asitari, pantantyaanari isintsitzimiri, pimpinatiri. Iriima ikaratzi yasitari Pawa, pantantyaanari isintsitzimiri irirori.” ²² Ikanta ikimajiitaki ikantakiri Jesús, okiryaaantzi ikantajiitanaka, iwashaanta-nakiri. Jaitijiitaji.

Isampita-kowintai-tziro yañaaji kamatsiri
(Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)

† 22:17 iwinkathariti wirakocha-payi = César ‡ 22:19 kiriiki = denario

23 Tikira awishi iroka kitaitiri, ipokajitaki Tampatzika-wiri iñiiri Jesús. Iriitaki Tampatzika-wiri-payi kantatsiri: “Airo yañaaji kamayita-tsiri.” Isampita-paakiri Jesús, 24 ikantziri: “Yomitaan-tanirí, isankinataki pairani Moisés, ikantzi: ‘Aririka inkami atziri, airorika iwaiyan-takairo iina, kantatsi yaajiro iririntzi, iwaiyan-takaajiro irirori. Inkimita-kaantiri iriimi asityaarini iririntzi kamaintsiri.’” 25 Thami ankantawaki: Tzimatsi karatatsiri 7 iririntzi. Itarori itzimi yaaki iina, tikira itsimakayiro iina kamaki, yaajiro pasini iririntzi. 26 Ari ikantakari aajatzi apitita-tsiri iririntzi. Aajatzi pasini mawatatsiri. Ari ikantakari maaroni ikaratzira 7. 27 Okanta apaata kamaji iroori kooya. 28 Aririkami yañaayitaji apaata kamayita-tsiri, ¿itzimikama oiminta-pirotyaari kooya? Tima maaroni ikaratzira 7 iinanta-witakaro.”

29 Yakanaki Jesús, ikantziri: “Pikinakaasitakaro awiroka, ti piyota-kotiro Sankinarintsi-pirori, ti piyota-kotiro itasorinka Pawa. 30 Aririka yañaayitaji kamayita-tsiri, airo itzimi aawakai-yitaa-chani. Isiyapa-jyaari Imaninkariti Pawa anta inkitiki. 31 ¿Tima piñaanata-kotiro tsika onkantyyaa aririka yañaaji kamayita-tsiri? Iroka ikantzi Pawa, iñaawaitzi:

32 Naakataki Iwawani Abraham, Isaac, aajatzi Jacob.

Ari ayotziri irirori, tima ti imatiro kaminkari impinkathatiri Pawa, apatziro ipinkathatzi añaayita-tsiri.” 33 Ikanta ikimajitakiri Jesús

ikantaki, okiryaantzi ikantawinta-nakari, ikantajiitzi: “Omapiro okamiithatzi iyomitaan-tziri.”

Otzinkami-pirori Ikantakaan-taitani

(Mr. 12.28-34; Lc. 10.25-28)

³⁴ Ikanta ikimaki Nasitantaniri kamiitha yakakiri Tampatzika-wiri isampita-kiriri, apatojiitaka irirori. ³⁵ Ikanta aparoni apatotainchari, irijatzi yotakotzirori Ikantakaan-taitziri, ipoka-sitakiri Jesús isampitiri, inintzi inkompitakaiyaarimi, ikantapaakiri: ³⁶ “Yomitaan-tanirí, ¿otzimikama otzinkami-piro Ikantakaan-taitziri?” ³⁷ Yakanaki Jesús, ikantziri: “Piwinkathariti inatzi Pawa, ontzimatyii pinintapiro-tajiri, pininta-siri-tajiri. Isiriki piwairi. ³⁸ Irootaki iroka otzinkami-pirori Ikantakaan-taitani. ³⁹ Ari osiyaro apitita-naintsiri, kantatsiri: Pintakota-jyaari pishininka, pinkimita-kaantiri pitakota awiroka. ⁴⁰ Tima iroka apiti nokanta-kimiri, otzinkami-piro onatzii, irootaki poñaachari pasiniki Ikantakaan-taitani aajatzi okaratzi isankinatakiri pairani Kamantan-tzinkari-payi.”

¿Paitama charinitariri Saipatzii-totaari?

(Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44)

⁴¹ Imatanakiri irirori Jesús, isampita-nakiri Nasitantaniri ikarajiitaki yapatojiita, ⁴² ikantziri: “¿Paitama pikinkithasirita-kotariri awiroka Saipatzii-totaari? ¿Tsikama itzimika awaisatziti ikasiya-kayi-takiri pairani incharinityaari?” Ikantajiitzi Nasitantaniri: “Iriitaki pinkatharini David ikasiya-kayi-takiri.” ⁴³ Ikantzi Jesús: “¿Paitama iñaawaita-kaantariri pairani

Tasorinkantsi pinkatharini David, isiyakaan-tziri Iwinkathariti? Ikantaki pairani:

⁴⁴ Iñaawaitanaki Pawa, ikantawajiri

Nowinkathariti:

Pisaikapaji nakopiroki ampinkathari-wintanti, Irojatzí noitsinampaan-tajyaariri kisaniiintzimiri, Aripaiti intyiirowa-sita-jyaami, pimakoryaa-kitzitan-tajyaari.

§ ⁴⁵ Imatzitakaro David ikantaki: ‘Nowinkathariti inatzii.’ ¿Tsika inkini incharinityaari?” ⁴⁶ Ari imairijiitanaki ti yaki. Tharowa-siri ikantajitaka, tikatsi nintatsini isampita-najiri.

23

Ikinkithata-kotziri Jesús Yomitaan-tatziri aajatzi Nasitantaniri

(Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

¹ Ari ikinkithata-kaakiri Jesús apatowintakariri, aajatzi iyomitaani-payi, ikantzi: ² “Piñiiri Yomitaan-tziri aajatzi Nasitantaniri, iriitaki iyotako-pirotzirori Ikantakaantziri pairani Moisés. * ³ Pinkimisantiri okaratzi inkantimiri, ti pinkan-tzimaityaaro pinkimita-kotyaari okaratzi yantayitziri, ti imonkaratiro irirori okaratzi ikantziri. ⁴ Omapiro opomirintsita okaratzi ininta-kayimiri pantairomi. Titzimaita impomirintsityaaro irirori imayitairo. ⁵ Yantasiyitaro inintzi iñaantai-tyaariri. Oshiki yasiminthatari misinantsi-monki tsika ititaitziro Osankinaritsi-pirori intsirika-kotziro ishimpaki,

§ **22:44** Makoryaa-kitzitaantsi * **23:2** iyotako-pirotzirori ikantakaantziri Moisés = isaikantaro isaika-minto Moisés

aajatzi itamakoki. Iwaniinka-ponkitzi-yitziro iithaari isitsiikaki manthakintsi. ⁶ Yasiminthataro isatikaitiri niyaanki tsika iwajiitaja ishininka. Ari ikimitari aririka ijati pankotsiki yapatota-piintaita. ⁷ Inintzi ñaapinkatha iwithata-piintai-tyaari aririka iñiitiri. Inintzi inkantiri atziri-payi: ‘¡Yomitaan-tanirí!’ † ⁸ Ti onkamiithati pininti awiroka inkantaitimi: ‘¡Yomitaan-tanirí!’ Apatziro ikanta yomitaan-tatsiri, iriitaki Saipatzii-totaari tikatsi pasini. Irooma maaroni awiroka-payi osiyawaitakaro pirintzita-wakaiyaami. ⁹ Tima aka kipatsiki ti onkamiithati pinkanta-siwaityaari pishininka: ‘¡Asitanarí!’ Tima apatziro ikanta Asitamiri Inkiti-satzi. ¹⁰ Ti onkamiithati aajatzi inkantaitimi: ‘¡Nowinkatharítí!’ Tima apatziro ikanta piwinkathariti, iriitaki Saipatzii-totaari. ¹¹ Ikaratzi nintatsiri yiriipiroti, isiya-kotyaari impirataitani. ¹² Ikaratzi nintasi-waita-chani impinka-thaitiri, aritaki intsinampa-sirita-kaitairi. Iriima tsinampa-waiwita-chari iriitaki impinkatha-ritakai-tairi.

¹³ ¡Ikanta-machiitzimi Yomitaan-taniri aajatzi Nasitantaniri, owapyiimotan-tanirí! Pintzika-yitakiri kowirori impinkathari-wintairi Inkiti-satzi. Airo pikyaaji awiroka tsika impinkathari-wintantai Pawa, titzimaita pisinitiri pasini inkyaayitaji irirori. ¹⁴ ¡Ikanta-machiitzimi Yomitaan-taniri aajatzi Nasitantaniri, owapyiimotan-tanirí! Pawiinta-sitakaro

† 23:7 Yomitaan-tanirí = Rabí

paapithatziro owanko kinankaro, irootaki pisamaninkan-tarori pamana-piintawita airo iyotantaitami. Tima antaro iwasankitaaitaimi. † 15 ¡Ikanta-machiitzimi Yomitaan-taniri aajatzi Nasitantaniri, owapyiimotan-tanirí! Oshiki pisintsitakiri pasini-satzi-payi isiya-kotai aroka Judá-iti, piyomitaakiri iwapyii-motantyyaa irirori. Aritaki isiya-kota-jyaami awiroka yatsipita-jyaaro sarinka-wini.

16 ¡Ikanta-machiitzimi osiyakariri mawityaakiri yakathata-wakaa-jiitaá! Kantatsiri: 'Aririka impairyaitiro tesorintsi-panko, inkantaiti: iwasankitaina Tasorintsi-panko-wiri airorika nomatziro nokantziri. Pikantzi: tikatsi ompaityaa airorika imonkaratai-tziro. Irooma aririka impairyaitiri ooro saikatsiri tesorintsi-pankoki, pikanta-piintaki: Ontzimatyii yantaitiro ikantai-takiri.' 17 ¡Masontzi-sirirí, mawityaaki-sirirí! ¿Iriima ooro kowapirota-chari? Kaari, iro kowapirotacha tesorintsi-panko otasorintsita-kairi ooro. 18 Pikantzi aajatzi: 'Aririka impairyaitiro pomitai-rontsi, inkantaiti: 'Iwasankitaitina Ataapiintziniri pomitai-rontsiki airorika nomonkaratziro nokantziri. Tirika imonkarataitiro, tikatsi pinkanti. Irooma aririka impairyaitiri ipiraitari itayiitziro pomitai-rontsiki, pikanta-jiitzi: Ontzimatyii yantaitiro ikantai-takiri.' 19 ¡Masontzi-sirirí, mawityaaki-sirirí!, ¿Iriima ipiraitari kowapirota-chari? Kaari, iro kowapirotacha pomitai-rontsi otasorintsita-kairi itayiitziro.

† 23:14 Paminiro 'Tsika Ikantai-tziro Ñaantsi-payi' okanta-kota 'Onasiyita ñaantsi-payi'.

²⁰ Ikaratzi pairyirori pomitai-rontsi, ithonkiri ipairyaakiri ikaratzi itayiitziri anta. ²¹ Ari ikanta ikaratzi pairyirori tasorintsi-panko, ithonkiri ipairyaakiri ikaratzi tzimantarori. ²² Ikaratzi pairyirori inkiti, ithonkiro ipairyiuro isaikinta Pawa, isiyakaakaro iriimi Pawa ipairyaaki.

²³ ¡Ikanta-machiitzimi Yomitaan-taniri aajatzi Nasitantaniri, owapyimotan-taniri! Pipapiintziri Pawa iwosinikan-taitari. Titzimaita pantiro kowapirota-chari inintakai-tzimiri: Pinkamiitha-siriti, pinisironkatantyyaa, pawintaa-sirita-jyaari. Irootaki kowapirota-chari pantayitairo, airo piwashaanta-tzimaitaro pantiniri kowapirota-chari. §

²⁴ ¡Mawityaakiri akathata-wakaa-chari. Osiyakariri tzimawintziriri sikiryaa-niki airo yirakotantari, iro kantacha yirakowaitakiri ipira ikyaaakoitari. *

²⁵ ¡Ikanta-machiitzimi Yomitaan-taniri aajatzi Nasitantaniri, owapyimotan-taniri! Pikimitakaro iraamintotsi aajatzi owamintotsi, okitiwita intakiroki, irooma inthomponta kipatsi okantaka. Aritaki pikantakari awiroka iñiitzimi kamiithasiri pinawita, kosintzi pinatzii, pikowa-piintakiro panintaa-waityaa apaniuroini.

²⁶ ¡Mawityaakiri Nasitantaniri! Pinkimita-

§ **23:23** Iroka kanta-kota-chari “pipapiintziri Pawa”, aririka oshooki 10 inchasi piwosinikan-tarori piwariti, payi aparoni pasitakai-yaari Pawa. Ari pinkanta-piintiro, aririka oshooki 10, pinasityaa aparoni pasitajyaari Pawa. Ari pinkantirori okaratzi shookatsiri pipankitziro; iwosinikan-taitari = menta, eneldo, comino * **23:24** ikyaaakoitari = camello

kaantyya pishita-piintziro inthompoina piraaminto aajatzi piwaminto, onkitita-jiita intakiroki.

²⁷ ¡Ikanta-machiitzimi Yomitaan-taniri aajatzi Nasitantaniri, owapyiimotan-taniri! Pikimitakaro okitamaarowita iwantai-tariri kaminkari, owaniinka okantawita intakiroki. Irooma inthompoina, ari osaikiri itonki-poroki kaminkari, sitzii-nkataki. ²⁸ Ari pikantakari awiroka, iñaawitakami atziri pantakiro kamiithari, owapyiimotan-taniri pinatzii, kaaripiro-siritakimi.

²⁹ ¡Ikanta-machiitzimi Yomitaan-taniri aajatzi Nasitantaniri, owapyiimotan-taniri! Tima piwitsika-pirinitiro ikitaitziri Kamantan-tzinkari, piwaniinka-yitziro tsika ikitaitziri kamiithasiriri. ³⁰ Pikanta-jiitzi: 'Ari atzimi-tyaami pairani airo awamaawaitzirimi arokaiti, airo asiya-kotari awaisatzitini owamaayita-kiriri Kamantan-tzinkari.' ³¹ Apaniroidi pikamanta-kota, pisiya-kotakari piwaisatzitini ikaratzi owamaakiriri pairani Kamantan-tzinkari. ³² ¡Intsityaa pinthotyiro okaratzi yitanakari pairani piwaisatzitini-payi! ³³ ¡Ti pinkamiithasiri-jiiti, pikimita-sitakari maranki! ¿Piñaamatsitaki airo iwasankitai-tzimi sarinka-winiki? ³⁴ Irootaki nontyaan-tantyaamiri Kamantan-tzinkari, Yomitaan-taniri, aajatzi Yotzinkari. Iriitaki piwamaa-kaanti aparo-payi, pipaika-kota-kaantiri. Iriima pasini, pimpasata-kaantawaitiri yapatota-piintaita, oshiki piwasankitaa-yitiri nampitsiki. ³⁵ Irootaki piñaantyaarori awiroka iwasankitaa-wintai-timiri ikaratzi iwamaitakiri pairani, yitanakaro kamiithasiriri

Abel irojatzí Zacarías itomini Berequías. Iriitaki iwamaitaki pairani ijatajiromi pomitairontsiki ipoñaajaro tasorintsi-pankoki. ³⁶ Ari iwasankitaa-wintai-takiri yokapayi okaratzi awisain-tsiri pairani. Omapiro.”

Yiraako-siritaro Jesús Aapatyaawini
(Lc. 13.34-35)

³⁷ “¡Aapatyaawini-satzí! Oshiki piwantaki Kamantan-tzinkari. Pishimyaakiri ikaratzi ityaanta-witai-takamiri. Tima nonintawita-piinta nosiya-kotyaarimi waaripa osamoonki-itziiri yaniriki, ari nonintzi nonkanta-jirimi ikaratzi notomitaari. Titzimaita inintajiiti. ³⁸ Kaanki-panko onkantajyaa piwanko. † ³⁹ Airo piña-piintaana aka irojatzí apaata pinkantantajyaari:
¡Tasonka-wintaari ikantaja, tima Pinkathari inatzii otyaanka-kiriri!” ‡

24

Ikinkithata-kotziro Jesús imporokaitiro
tasorintsi-panko
(Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)

¹ Ikanta isitowanaji Jesús tasorintsi-pankoki, iro ijatanajimi. Ari ikantzi iyomitaani: “Paminirotyaa tsika okanta iwitsikai-tziro tasorintsi-panko.” ² Yakanakiri Jesús, ikantzi: “Piñaakiro awiroka maaroni mapipayi okaratzi opiwiryaa, airo piñaayitajiro apaata inthonkaitiro imporokaitiro. Omapiro.”

† 23:38 piwanko = tasorintsi-panko ‡ 23:39 Wairontsi

Iñiitairi apaata aririka onthonki-matajyaa
(Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24)

³ Ikanta yariiijitaka tonkaariki Yinkaitoniki, saikapaaki Jesús. Ari ipokajiitapaaki iyomitaani, isampita-paakiri: “¿Tsikapaaitima omonkaratyaa okaratzi pikantakiri? ¿Paitama noñiiri noyotan-tyaari? ¿Aripaitima onthonkajyaa aririka pimpiyi-matai?” ⁴ Ari yakanaki Jesús, ikantanakiri: “Paamaiyaa yamatawitai-tzimi = kari. ⁵ Tima oshiki pokatsini apaata impairyaa-paakiro nowairo, inkanti: ‘Naaka Saipatzii-totaari.’ Oshiki yamatawiti. ⁶ Tima ari pinkima-koyitakiro oshiki manantaansi. Paamaiyaa oimiraa-siritzimi = kari, ontzimatyii omatyaa irokapayi, tikira-tzimaita omonkarata onthonkantajyaari maaroni. ⁷ Imaimanita-wakaityaa nampitsiki, iwayirita-wakaiyaa pinkathari-payi. Iñiiti mansiyarintsi, tashitsi, onikayityaa tsikarika-payi. ⁸ Irootaki itanakyaaaroni inkimaatsitaityaaro maaroni iroka-payi.

⁹ Yaakaan-taitakimi, ari imaimani-waitaitimi irojatzi iwamaan-taityaamiri. Oshiki inkisaniinta-nakimi pasini-satziiti okantakaantziro poiijatana naaka. * ¹⁰ Oshiki washaantironi apaata ikimisantawita. Yaakaanta-wakaiyaa ikarajiitzi. Airo yaripirota-wakaa kisaniinta inkanta-wakajyaa. ¹¹ Iñiiti oshiki pokapaintsini isiya-kotyaarimi Kamantan-tzinkari, yamatawita-paakiri inkarati kimisanta-wakirini. ¹² Ari yanta-piroi-tirori kaari-pirori, airo

* 24:9 Wairontsi

itakota-wakai-yitaja. ¹³ Ikaratzi oijatanainari awiintajanari, iriitakira awisakotaa-tsini.

¹⁴ Aririka omonkaratajyaa inkimakoi-tairo maaroni kipatsiki Kamiithari Ñaantsi kinkithata-kotzirori ipinkathari-wintantai Pawa, aripaiti omonkaratajyaa onthonkan-tajyaari maaroni.

¹⁵ Aritaki piñaakiri ipaitai-tziri 'Pinkaari Apirotan-taniri', iriitaki ikinkithata-kotakiri pairani Kamantan-tzinkari Daniel, isaikapaaki otasorintsitzi. (Inkarati ñaanataironi iroka, ontzimatyii inkimathatiro.)

¹⁶ Ikaratzi nampitarori iipatsitiki Judá-iti, ontzimatyii isiyi otzisiki. ¹⁷ Pisaiki-rika intakiroki piwanko, ari pimpoñiyaa pisiyanaki, airo pikyaa-panaatzi paapanaati ompaityaa-rika.

¹⁸ Piwaniki-rika pisaiki, pisiyi airo paapanaatziro pithaari.

¹⁹ ¡Inkanta-matsitaitiro onkarati motyaata-tsini, aajatzi tzimayita-tsini intsiti ainiro ithoyitzi ithomi! ²⁰ Pamaniri Pawa, pinkantiri: 'Pookaa-wintajina airo nosiyan-tawaitanaka kyaarontsi-paitiki, aajatzi kitaitiri imakoryaan-taitari.'

²¹ Tima antaro onkantyyaa yasinonkaityaa apaata. Tima pairani owakira iwitsikai-takiro kipatsi irojatzi iroñaaka, ti iñiiti siyaaroni iroka asinonkaantsi. Airo apiita iñiiti siyaaroni.

²² Airo itharokyatai-tzimi yoimairintaitiro iroka asinonkaantsi, tikatsi awisakotaa-tsinimi. Ikamintha iyosiitai-takiri ikaratzi awintaa-jariri Pawa, irootaki yoimairintan-taita-karori sintsiini asinonkaantsi. ²³ Aririka pinkimi inkantaitimi: 'Yoka Saipatzii-totaari.' Pasini kantatsini: 'Jiirinta Saipatzii-totaari,' airo pikimisantziri.

²⁴ Ari impokaki siyakotyaarini Saipatzii-totaari, siyakotyaarini Kamantan-tzinkari. Iñaakan-tapaaki kaari iñaapiintaitzi. Intasonka-wintan-tayita-paaki. Aamaa-sityaa, ari yamatawiti aajatzi ikaratzi iyosiitakiri Pawa. ²⁵ Tima nokaman-tzita-kamiro pairani. ²⁶ Aririka inkantaitimi: ‘Ariitapaaka otzisiki’, airo pijata-sitziri. Inkanti pasini: ‘Inthomponta pankotsiki isaiki,’ airo pikimisantziri. ²⁷ Tima aririka impiyi Itomi Atziri, isiyapa-jyaaro ookatharontsi. Itanakyaaro omorikanaki isitowa-piintzi ooryaatsiri irojatzi tsika ikyaa-piintzi. ²⁸ Tima tsika-rika isaiki sitziwari, ari ipiyotzi-wintari amimpori.” †

Impiyan-tajyaari Itomi Atziri

(*Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-36; 17.25-36; 12.41-48*)

²⁹ “Aririka onkarata-paaki apaata antaro yasionkaityaa, aritaki intsiwakaki ooryaatsiri, airo yoorinta kasiri. Inthopiryaayiti impokiro, aajatzi ikaratzi tzimawita-chari isintsinka inkitiki. ³⁰ Aripaiti iñiitaji inkitiki iyotantaityaari irootaatsi impiyaji Itomi Atziri. Antaro intharowa-jiiti ikaratzi shininkata-wakaa-chari aka kipatsiki. Iñiitawajiro iwaniinkaro aajatzi itasorinka, inkinan-tapajyaaro minkori. ³¹ Tima sintsiini intyoota-paaki maninkariiti, yapatotapajiri ikaratzi iyosiitai-takiri nampitarori tsika-rika-payi owiraapaja kipatsiki, tsika owachinti-tapaja.

† **24:28** Ikimita añaapiintziri amimpori ishonka-jiita, tima ayoti tzimatsi kamaintsiri. Ari okimitari aajatzi aririka añaayitakiro okaratzi ikinkithata-kotakiri Jesús, ayotzi irootaintsi impiyi-matai.

³² Tima onkimita-jyaaro tsika okanta piñaapiintziro pankirintsi: aririka piñaakiro iirisiti, irootaatsi osarintsitaji. ‡ ³³ Irootaki piyotiri awirokaiti, aririka piñaakiro okaratzi nokanta-kimiri, pokimatajana. ³⁴ Airo ikamita yoka ashininka-payi, irojatzi iñaanta-kyaarori okaratzi nokanta-kimiri. Omapiro. ³⁵ Ari onthonka-jyaari inkiti aajatzi kipatsi, irooma okaratzi nokaman-takimiri ontzimatyii omonkara-yitajyaa.

³⁶ Tikatsi yotironi kitaitiri, tsika iwiraiyaa ooryaatsiri nompiyan-tajyaari, imatzitaro inkiti-wiri Maninkari ti iyoti. Apatziro iyotziro Asitanari irirori. ³⁷ Onkimita-jyaaro pairani ainero yañaawita Noé, ari onkanta-jyaari aajatzi impiyaji-rika Itomi Atziri. ³⁸ Tima pairani tikira ariitya oonkaro, onimowaitziri atziri, iwa-jiita, yirawai-jiitzi, yaawakaiyita iina. Irojatzi ititanta-nakari Noé amaatako-minto-tsiki. ³⁹ Ari onimowaitziri tikatsi inkinkithasirita-koti irojatzi omapokan-takariri oonkaro, ithonka ipi-inkaki. Ari onkanta-jyaari aajatzi impiyaji-rika Itomi Atziri. ⁴⁰ Isaiki apiti antawaita-tsiri iwaniki, yaitaji aparoni inkitiki. Iri-ima pasini yookaita-najiri. ⁴¹ Osaiki apiti kooya ontononka-waitzi, yaitaji aparoni inkitiki. Irooma pasini yookaita-najiro. ⁴² Pisakisiritai awiroka, tima ti piyoti tsika-paiti impiyi Piwinkathariti. ⁴³ Pinkinkithasirita-kotiri tsika inkantyyaa atziri, aririka iyotimi impokatyii kosintzi tsitiniri, aritaki isakisiritakimi airo ikositantaitari iwankoki. ⁴⁴ Ontzimatyii paamaiyaa

‡ 24:32 pankirintsi = higuera

awiroka. Owitsika pinkantyya, tima tikatsi yotatsini tsika-paiti impiyi Itomi Atziri.

Yotasirita-tsiri ompirataari

(Lc. 12.41-48)

⁴⁵ Pisiya-kotyaari antawai-ryaantzi ompirataari, yotasirita-tsiri kamiitha. Yookanakiri iwankoki ompiratariri, ikantanakiri: ‘Paminiri ikaratzi saikatsiri pankotsiki, pimpa-piintiri iyaari.’ ⁴⁶ Tima kimosiri inkantyya yoka ompirataari aririka impiyi ompiratariri, aririka iñaapajiri imonkaratakiro ikantana-kiriri. ⁴⁷ Aritaki isinitainiri yaamawinta-jyaaniri okaratzi yasitari. Omapiro. ⁴⁸ Iriima kaari-pirori ompirataari, ikantzi: ‘Airo ipiyita ompiratanari.’ ⁴⁹ Iwasankitaa-waitakiri pasini ompirataari. Jataki itsipatyaari sinki-ryaantzi. ⁵⁰ Ari onimowaitziri ompirataari, ti iyotiro kitaitiri, tsika iwiraiyaa ooryaatsiri impiyi, imapokasitajyaa yariitajyaa. ⁵¹ Oshiki iwasankitaa-pajiri, yookajiri tsika ikasiya-kaitakiri owapyimotan-taniri. Ari yiraawaityaa, yatsikai-kiwaityaa, inkimaatsitajyaa.”

25

Ikinkithata-koitziro 10 mainaro

¹ “Iroka ikanta ipinkathari-wintantai Inkitsatzi, isiya-kotaro 10 mainaro jatatsiri tsitiniri omonthai-yaari aawakaa-chani. Aayitanaki ootaminto. ² Tzimatsi 5 mainaro yotasirita-tsiri, tzimatsi aajatzi 5 mainaro kaari yotasirita-tsini. ³ Iroka 5 mainaro kaari yotasirita-tsini, aawitanaka ootaminto, iro kantacha kapichiini

aanaki iyaaki. ⁴ Irooma pasini yotasirita-tsiri, aanaki iroori ootaminto, aanaki aajatzi oshiki iyaaki. ⁵ Ti impoki sintsiini aawakaa-chani, aapaakiro owochokini, maajiitanaki. ⁶ Okanta niyaankiiti tsitiniri, okimatzi ikaimaitzi, ikantaitzi: ‘¡Korakitaki aawakaa-chani, pimonthaa-wakyaari!’ ⁷ Saakitanaki mainaropayi, ojaikita-najiri iyaaki ootaminto-payi. ⁸ Okanta mainaropayi kaari yotasirita-tsini, okamiwita-nakaro yotasirita-tsiri, okantziro: ‘Pimpina iyaaki poota-minto, irootaintsi intsiwaki nasi naaka.’ ⁹ Okantanaki yotasirita-tsiri: ‘Airo, ari inthaata-nakyaasi nasi naari, pijati pamananta-painti awiroka.’ ¹⁰ Ojaminthaitapaintzi amanantzi, ariitapaaka aawakaa-chani. Jatanaki okaratzi aamawintainchari, omonthaa-wakari, yaanakiro tsika yoimosirinkaitiri. Yasitai-tanakiro ikyaa-piintaitzi. ¹¹ Okanta opiyawita-paaka mainaro jatatsiri amanantzi, okaima-kaima-witapaaka, okantzi: ‘¡Pasitaryiinaro naari!’ ¹² Okimatzi yakaita-nakiro, ikantai-tziro: ‘Ti noyotimi. Omapiro.’ ¹³ Pisakisiri-yitaji awiroka, tima ti piyotiro kitaitiri, tsika inkarati ooryaatsiri impiyi Itomi Atziri.”

Ikinkithata-koitziri kiriiki
(Lc. 19.11-27)

¹⁴ ‘Iroka ikanta Inkiti-satzi ipinkathari-wintantai, isiya-kotari atziri jatatsini intaina, yapatotakiri impiratani, ipanakiri okaratzi yasitari yaamaako-wityaaniri. ¹⁵ Tima ipanakiri aparoni-payi tinatatsiri ijaikitaki iiriikiti. Yoka

impiratani yotasirita-tsiri kamiitha ipanakiri ikaratzi 5 tinatatsiri ijaikitaki kiriiki, pasini impiratani amataachari iyotasiritzi ipanakiri ikaratzi apiti tinatatsiri ijaikitaki kiriiki, iriima owiraanta-paakarori ipanakiri aparoni. Jataki irirori intaina. * 16 Ikanta impirataitani ipaitakiri 5 kiriiki, yantawaita-kaakiri iiriikiti, ishikyaakiri, yaaji pasini ikaratzi 5 kiriiki. 17 Ari ikantakari pasini ipaitakiri apiti tinari ijaikitaki kiriiki, ishikyaajiri irirori, yaaji ikaratzi apiti tinari ijaikitaki kiriiki. 18 Iriima pasini ipaitakiri aparoni, yaanakiri iiriikiti, ikitatakiri kipatsiki. 19 Okanta osamanitaki piyaja ompiratariri asitariri kiriiki, ikaimakaan-tapajiri impiratani-payi iyotzi tsika ikantakiri iiriikiti. 20 Pokapaaki ipaitakiri 5 tinari ijaikitaki kiriiki, iñaakapajiri pasini 5 tinari ijaikitaki kiriiki ishikyaakiri, ikantapaaki: 'Pinkatharí, 5 tinari ijaikitaki kiriiki pipakinari pairani, yoka pasini 5 tinari ijaikitaki noshikyaajiri.' 21 Ikantzi Pinkathari: 'Ariwí nompiratani, yotasiriri pinatzii. Kapichiini kiriiki pikimpoyaakina, aritaki pinkimpoyaaji oshiki pasini kiriiki. Pimpoki, pintsipatyaana anintaajyaa.' 22 Ariitapaaka ipaitakiri apiti tinari ijaikitaki kiriiki, ikantapaaki: 'Pinkatharí, apiti itinatzi ijaikitaki kiriiki pipakina, yoka pasini apiti itinatzi ijaikitaki noshikyaajiri.' 23 Ikantzi Pinkathari: 'Ariwí nompiratani, amataachari iyosiritzi.

* 25:15 tinatatsiri ijaikitaki kiriiki = talento. Ikaratzi ishikitzi kiriiki, iriitaki aparoni talento, itinatzi 40 kilo. Antitacha impinatan-taityaari 20 antawaita-tsiri aparoni osarintsi.

Kapichiini kiriiki pikimpoyaakina, aritaki pinkimpoyaaji pasini oshiki kiriiki. Pimpoki, pintsipatyaana anintaajyaa.’²⁴ Ipokapaaki ipaitakiri aparoni itinatzi ijaikitaki kiriiki, ikantapaaki: ‘Pinkathari, noyotzi naaka masiryaantzi pinatzii, sintsiini pantawaita-kaantziri piiriikiti, ari okanta pishikyaan-tariri.’²⁵ Irootaki notharowa-kaanta-kamiri, naanakiri piiriikiti, nokitatakiri kipatsiki. Yoka namajimiri.²⁶ Yakanaki asitariri kiriiki, ikantziri: ‘Kaari-piro-siriri pinatzii awiroka, oshiki pipirana. Piyowitaka aritaki nonkisakimi airorika pishikiyiri kiriiki,²⁷ piñaawitaka airo pimatziro awiroka, paminimi antawaita-kayi-mirini, aritaki ishikiniintakimi kiriiki, iriitaki pimpawajinarimi nopiyaka iroñaaka.’²⁸ Ikantai-tanakiri ikaratzi saikain-tsiri: ‘Paapithatiri tinatatsiri ijaikitaki kiriiki, pimpairi pasini impirataitani oshikyaa-kiriri ikaratzi 10 itinatzi ijaikitaki kiriiki.’²⁹ Tima inkarati otzimi-motakiri, aritaki ontzimimo-pirotairi. Iriima kaari otzimi-motzi, imapiro-i-tairi yaapithai-tairi okaratzi tzimimo-witariri.³⁰ Paanakiri yoka kaari-piro-siriri, pookiri otsitini-kitzi. Ari yiraawaityaari, yatsikai-kiwaitajyaa inkimaatsi-waitajyaa.”

Ikinkithata-koitziro mishakowintaantsi

³¹ “Aririka impiyaji Itomi Atziri omapiro impinkatharin-tsitapaji. Intsipata-jyaari maninkariiti, isiya-kota-jyaari pinkathari isaikantaro waniinkata-chari isaika-minto.³² Yapatotajiri maaroni atziri tsika-rika isaikaji irirori. Inasita-jyaari imisaika-yitajiri. Inkimita-kotyaari atziri nasitariri ipiraitari

ti ininti inkonowyaa. ³³ ikatziya-yitairi ipira itako-pirotani irako-piroki, iriima ipira imaninta-yitziri yampatiki ikatziya-yitairi. †
³⁴ Tima iñaanatairi Pinkathari inasitakari ipira irako-piroki, inkantiri: ‘Pimpoka-jiiti maaroni, oshiki inkimosiritakajiimi Asitanari, pinampita-jyaaro tsika ipinkathari-wintantzi irirori, tima pairani iwitsika-yitzi-takamiro owakira iwitsikan-takarori kipatsi. ³⁵ Tima piñaakina pairani aawitana notashi, pipakina nowariti. Piñaakina ayimatana nomiri, pipakina niriiri. Piñaakina nariitami pinampiki, pinisironkatakina piwankoki. ³⁶ Piñaakina nosaraa-kowaitzi, pipakina nokithaatakari. Piñaakina nomantsiyataki, pamitakotakina nisita-kotan-taari. Iminkyaa-kaantai-takina, pipoka-sitakina paminana.’ ³⁷ Ari inkanta-jiiti kamiithasiriri: ‘Pinkathari. ¿Tsika-paiti noñiimi pitasha-niintzi, nopantamiri piwariti? ¿Tsika noñiimi pimiriniintzi, nopantamiri pimiri? ³⁸ ¿Tsika-paiti noñiimi, naakamiithatan-tamiri nowankoki? ¿Tsika noñiimika pisaraa-kowaitzi, nopantamiri pithaari? ³⁹ ¿Tsika-paiti noñiimi pimantsiyatzi, yasitakoi-tzimi, nojatantari noñiimi?’ ⁴⁰ Inkanti Pinkathari: ‘Tima pinisironka-yityaari ikaratzi awintaa-yitaanari nokimita-kaantajiri iyiki, naakataki pinisironkatzi. Omapiro.’ ⁴¹ Impithoka-sitanakiri inasitakari yampatiki, inkantiri: ‘¡Kaari-pirorí! Pijati pinkimaatsita-jyaari paamari kaari tsiwaka-nitaa-tsini ikasiya-kaita-kiriri

† 25:33 ipiraitari itako-pirotani = oisha = oveja; ipira imaninta-yitziri = cabra

Kamaari intsipata-jyaari maaroni imaninkariti irirori. ⁴² Piñaawitakana notashi-niintzi, ti pimpina noyaari. Ayimatakina nomiri, ti pimpina niriiri. ⁴³ Piñaawitana nariita pinampiki, ti pinisironkatyaana piwankoki. Piñaawitakana nosaraa-kowaitzi, ti pimpina nonkithaatyaari. Piñaawitakana nomantsiyatzi, iminkyaaaitakina, ti pimpoki piñiina.’ ⁴⁴ Ari inkanta-witanakyaa kaari-piro-siriri: ‘Nowinkathariti, ¿tsika-paiti noñaawitami pitashi-niintzi, pimiriniintzi, pipoki nonampiki, pisaraa-kowaitzi, pimantsiyatzi, iminkyaaaitzimi, titzimaita nonisironkatyaami?’ ⁴⁵ Inkanti Pinkathari: ‘Tima piñaakiri yasinonkaa-waita yokaiti kaari iriipirota-tsini, tira pinisironka-yityaari, naakataki pantzi-motaki. Omapiro.’ ⁴⁶ Irootaki yatsipitan-tyaarori kanta-jitaa-chani owasankitaantsi. Iriima inkarati kamiithasiritaa-tsini, irasi iwiro yañaayitaji.”

26

Ikamanta-wakaita yaakaantiri Jesús (Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ Ikanta ithonka-nakiro Jesús okaratzi ikinkithata-kotakiri, ikantanakiri iyomitaani:
² “Piyojiitzi awiroka oyotapaaka apiti kitaitiri yoimosirinkai-tairo Anankoryaantsi. Ari yaakaan-taitiri Itomi Atziri ipaikakoitiri.”

³ Ikanta ijiwari Ompira-tasorintsitaari-payi, Yomitaan-taniri-payi aajatzi Antari-kona-payi, ipiyojiitaka iwankoki Caifás ijiwari-piroti

Ompira-tasorintsitaari. ⁴ Ari ikamanta-wakaa-jiitaka, ikantzi: “Thami amatawitiri Jesús ayiri awa-kaantiri. ⁵ Iro kantacha, airo amaimanitziri kitaitiri yoimosirinkaita, ikisako-wintari = kari atziri-payi.”

Isaitan-taitari Jesús kasankari
(Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

⁶ Ikanta yariitaka Jesús nampitsiki Asinonkaapankoniki, ikyaapaaki iwankoki Simón omawitari pairani pathaa-rontsi. ⁷ Ari ariitapaaka kooya amakotaki kasankari, kamiitha okantaka onaki iwitsikai-tziro mapi, oshiki owinaro. Osaitan-tapaakari iitoki Jesús isaikaki iwajiita. * ⁸ Ikisajiitanaka iyomitaani iñaakiro, ikantajiitanaki: “¿Paitama aparawaitan-tarori? ⁹ Aritaki aakimi oshiki kiriiki aririka ampimanta-kiromi, iriitaki ampasityaaririmi asinonkainkari.” ¹⁰ Iyotakotakiri Jesús ikinkithasiritari, ikantziri: “¿Paitama pikisan-tarori kooya? Kamiitha noñaakiro naaka antakiri. ¹¹ Irasi iwatyiiro pintsipatyaari asinonkainkari, irooma naaka airo piñiiro pintsipata-piintyaana. ¹² Tima ojiwatatzii iroka kooya osaitan-tanaro kasankaari omishata-tyaana tsika onkantyyaa ipaikakoitina apaata. ¹³ Tsika-rika ikamantantaitairo Kamiithari Ñaantsi, aritaki inkinkithatakoitajiro aajatzi iroka kooya, inkinkithasiritantaityaarori antakiri iroori. Omapiro.”

* 26:7 mapi = alabastro

*Ipimantantzi Judas**(Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)*

¹⁴ Ikanta Judas Nampitsiwiri karawitariri 12 iyomitaani Jesús, ijata-sitakiri ijiwari Ompira-tasorintsitaari. ¹⁵ Ikinkitha-waita-kaakiri, ikantziri: “¿Paitama pimpinari aririka namakimiri?” Iñaakai-takiri ikaratzi 30 ipiwiryaa kiriiki impaitiriri. ¹⁶ Aripaiti yitanakaro Judas yamina-minatziro tsika-paiti yaakaantiri.

*Owiraantarori yakyoota-najiri iyomitaani-payi**(Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)*

¹⁷ Tima monkarata-paja itarori kitaitiri iwanta-piintai-tarori yatantaitari kaari ikonowaitzi siñakaironi, pokajiita-paaki iyomitaani Jesús, isampita-paakiri: “¿Tsika ankotsita-kaantika ayaari oimosirinkantyaarori Anankoryaantsi?” ¹⁸ Ari ikantzi irirori: “Pijati nampitsiki. Ari pimonthaakyaa atziri, pinkantiri: ‘Ikantzi oyomitaanari: “Noyotzi irootaintsi nompyaakotyaa, nonintzi nojati piwankoki noimosirinkyaa kitaitiri Anankoryaantsi, nontsipatyaari noyomitaani-payi.” ’ ” ¹⁹ Imatakiro iyomitaani okaratzi ikantakiriri Jesús. Ikotsita-kaantaki iyaari kitaitiri Anankoryaan-tsiki.

²⁰ Aritaki tsitiniityaanaki yariita-paaka Jesús, saikapaaki iwajiityaa itsipata-paakari iyomitaani ikarajitzi 12. ²¹ Ikanta iwajiita, ikantzi Jesús: “Pikarajitaki pakyootana aka, tzimatsi aponi

aakaantinani. Omapiro.” ²² Owasiri ikanta-jiitanaka. Aparo-payi yitanakaro isampitziri, ikantziri: “¿Naakama Pinkathari?” ²³ Ikantzi Jesús: “Itzimi-rika oochaantakironi yatantaitari tsika noochaantziro naaka, iriitaki aakaantinani. ²⁴ Omapiroatyaa impyaakotyaa Itomi Atziri, tima irootaki isankinata-koitakiri pairani. Iro kantacha nokantzi naaka: ‘Airo itzimaa-jatzimi yoka, aakaantirini Itomi Atziri.’ ” ²⁵ Ari ikantanaki Judas pithoka-sitan-taniri: “¿Naakama Yomitaanari?” Ikantzi Jesús: “Irootaki pikan-takiri awiroka.”

²⁶ Tima ainiro isaiki iwajiita, yaakiro Jesús yatantaitari, ipaasoonki-wintakiro, ipitoryaakiro, ipayitakiri iyomitaani, ikantziri: “Iroka, piyaaro, nowatha onatzii.”

²⁷ Yaakotakiro iraitziri, ipaasoonki-wintakiro, ipakotakiri iyomitaani, ikantziri: “Pirajiiti maaroni, ²⁸ tima niraani onatzii iroka, irootaki ñaakanta-pirotironi aapatyaa-wakaan-tajyaari, irootaki sitowaa-tsini yaripiroi-tantyaariri kaari-piro-siriri. ²⁹ Pinkimi nonkanti, airo niritaaro iroka irojatzii apaata aririka impinkathari-wintantai Asitanari, aripaiti apiitairori.”

*Ikinkithatziro Jesús imanakowintanti Pedro
(Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)*

³⁰ Ikanta ithonka-nakiro ipanthaakotziri Pawa, jaitijiitanaki yinkai-toniki. ³¹ Ikantanakiri Jesús iyomitaani: “Irootaintsi pookina iroñaaka tsitiniri. Tima irootaki isankinata-koitakiri pairani ikantaitzi: Nowiri aamaako-wintariri ipiraitari, aritaki inthonkakyaa yoiwaraa-nakyaa ipira.

³² Iro kantacha aririka nañaaji, Tapowinikira piñaapajina.” ³³ Ari yakanaki Pedro, ikantzi: “Aritakima yookajiitakimi pasini-payi, airo nomatziro naaka.” ³⁴ Ikantziri Jesús: “Iroñaaka tsitiniri tikira iñiita waripa, mawasatzi pinkantaki: ‘Ti noñiiri Jesús.’ Omapiro.” ³⁵ Ikantzi Pedro: “Airo nookimi, aritaki ankarati ankami.” Ari ikantajiitaki aajatzi maaroni iyomitaani.

Yamani Jesús Tononkaitoniki

(Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)

³⁶ Ikanta yariitaka Jesús itsipatakari iyomitaani ipaitai-tziro Tononkaitoniki, ikantapaakiri iyomitaani-payi: “Ari pisaikawaki aka, nojaniintawaki naaka anta, namani.” ³⁷ Apatziro yaanakiri Pedro aajatzi apiti itomi Zebedeo. Tima oshiki yiraako-sirita-paakari Jesús. ³⁸ Ikantziri: “Owamai-mata-tyaana nowasirinka. Ari pisaikawaki awiroka aka, thami asakisiriti.” ³⁹ Awisanaki kapichiini irirori Jesús. Tyiirowa-paaka, amanapaaki. Ikantzi: “Asitanarí, pinintzi-rika awiroka, pokakaakowintina onkarati nonkimaatsityaari. Airo panta-kayinaro noninta-witari naaka, apatziro pimata-kayinaro pininta-kaakinari awiroka.” ⁴⁰ Ipiya-sita-pajari iyomitaani, iñaapaa-tziiri imaajiitzi. Ikantapaakiri Pedro: “¿Tima pinkisa-sityaaro kapichiini piwochoki, pintsipatyaana asakisiriti? † ⁴¹ Pisaakiti, pamani, paamaiyaa otsimikari pikinakaa-sitani. Oshiki okaratzi kamiithata-tsiri pikowawitari pantirimi, iro kantacha ti pinkisa-siwai-nityaa.” ⁴² Aajatzi

† 26:40 kapichiini = aparoni-machiini hora

ipiyana ja Jesús, amanapaji, ikantzi: “Asitanarí, iroorika natsipityaari nonkimaatsityaaro iroka, aritaki nomatakiro pininta-kaakinari.” ⁴³ Ikanta ipiyapaja, aajatzi iñaapajiri imaajiitzi, tima antaro okantaka iwochokini. ⁴⁴ Ipiya-pithatanaari, mawa ipiyaka yamani. Irojatzzi yapiitapaji ikantakiri inkaaranki. ⁴⁵ Ari ipiya-sitapaakari iyomitaani, ikantapaakiri: “¿Irojatzzima pimaajiitzi? Monkarata-paaka yaakaan-tantaityaariri Itomi Atziri, yaitanakiri kaari-pirosiririki atziri. ⁴⁶ Pimpiriinti, thami ajataji. Okaakitzi-mata-paaki pimantinani.”

Yairikai-takiri Jesús

(Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴⁷ Iñaawai-minthaitzi Jesús ariitapaaka Judas, ikarata-piintziri 12 iyomitaani. Oshiki atziri itsipata-paaka, yamayitaki iwisa-minto, ipasaminto. Ityaantani inatzii ijiwari-piroti Ompira-tasorintsitaari, irasi aajatzi antari-kona-payi. ⁴⁸ Tima ikamantzi-takari yamayitakiri yoka pithoka-sitan-taniri, ikantakiri: “Itzimi-rika nowithata-paakyaari nonintaata-paakiri, iriitaki, pairikiri.” ⁴⁹ Ari itsitoka-paakari Judas okaakiini Jesús, ikantapaakiri: “Yomitaanarí.” Inintaata-paakiri iwithata-paakari. ⁵⁰ Ari isampitziri Jesús, ikantzi: “Ashininká, aritaki ariitakami aka, pimatirotiyaa pipoka-sitziri.” Pokajiita-paaki itsipayita-paakari, yairika-paakiri Jesús, yoosotanakiri. ⁵¹ Ikanta tsipata-kariri okaakiini Jesús, inosika-nakiro iyotsiroti, itotzitakiri iyimpita inanpiri ijiwari-piroti Ompira-tasorintsitaari. ⁵² Ikantzi Jesús: “Piwajiro piyotsiroti tsika

paakiro. Tima inkarati owisantan-tarori iroka kotsiro, aritaki iwisaitakiri irirori. ⁵³ Piyotzi awiroka, kantacha namaniri Asitanari, aritaki intyaan-kakimi oshiki-pirota-tsiri maninkariiti kisakowintyaa-nanimi. ‡ ⁵⁴ Iro kantacha ari omonkaratari okaratzi isankinata-koita-kinari pairani.” ⁵⁵ Ipithoka-sita-nakari Jesús ikaratzi pokaintsiri, ikantziri: “¿Naakama kosintzi pamasitan-tanari piwisa-minto aajatzi pipasa-minto? ¿Tima piñaa-piintina noyomitaantzi maaroni kitaitiri aka tasorintsi-pankoki, kaarima paantana anta? ⁵⁶ Ari onkantyaari, irootaki omonkaratan-tyaari okaratzi isankinatakiri pairani Kamantan-tzinkari.” Ari isiyayitanaka maaroni iyomitaani-payi, yooka-nakiri Jesús apaniroini.

Yapatowintaitari Jesús

(Mr. 14.53-65; Lc. 22.54,63-71; Jn. 18.12-14,19-24)

⁵⁷ Tima inkarati airikapaa-kiriri inkaaranki Jesús, irijatzi aanakiriri iwankoki Caifás ijiwari-piroti Ompira-tasorintsitaari. Ari yapatojiita Yomitaan-taniri-payi aajatzi Antari-kona-payi. ⁵⁸ Nosikacha niitsiinkiroini Pedro iyaatako-wintziri Jesús, irojatzi yariitan-tapaakari iwankoki ijiwari-piroti Ompira-tasorintsitaari. Kyaapaaki owaankiiri-tsitiki pankotsi, itsipata-paakari kimpoyaan-taniri, inintzi Pedro inkimako-wintiri tsika inkantaitiri

‡ **26:53** oshiki-pirota-tsiri maninkariiti = 12 legión; legión = oshiki-piroriiti iwayiriti wirakocha, inkarati 3000 owayiri, tirika inkarati 6000

Jesús. ⁵⁹ Ikanta ijiwari-piroti Ompira-tasorintsitaari itsipatakari ikaratzi apatotain-chari, yaminawitaka ipaita thaiya-kotyaarini Jesús ompoñaan-tyaari iwa-kaantiri. ⁶⁰ Ti iñaamaityaa, ipokawitaka oshiki nintatsiri inthaiya-kotyaarimi. Irojatzí ikatziyan-tanakari apiti thaiya-kota-nakariri, ⁶¹ ikantanaki: “Nokimiri naaka chapinki iñaawaitzi ikantzi: ‘Ari nomporokakiro tasorintsi-panko, iro awisawitakyaa mawa kitaitiri, nonthonkajiro nowitsikairo.’ ” ⁶² Ari ikatziyanaka ijiwari-piroti Ompira-tasorintsitaari, ikantanakiri Jesús: “¿Paitama kaari pakanta? ¿Tima piyota-kotiro okaratzi ikantakoi-tzimiri?” ⁶³ Irojatzí imairitaki Jesús, ti yaki. Ari isintsi-thata-nakiri, ikantziri: “Pimpairyiiri Añaanita-tsiri Pawa, noyotan-tyaari omapiro onkarati pinkantinari. ¿Awirokama Saipatzii-totaari Itomi Pawa?” ⁶⁴ Ari yakanaki Jesús, ikantziri: “Irootaki pikantakiri awiroka. Iroñaaka piñiiri Itomi Atziri isaiki-motairi irako-piroriki Pawa Sintsi-pirori impinkatharitari. Ari piñaajiri impiyi inkinapaji minkoriki.” ⁶⁵ Ikanta ikimawakira Ijiwari-piroti Ompira-tasorintsitaari, isaraanakiro iithaari ikisanaka, ikantanaki: “Ñaakiro, ipairyaa-sitakari Pawa. Tikatsi aninti pasini inkanta-koitiri. Pikimajiitaki awiroka ithainkakiri Pawa. ⁶⁶ ¿Tsikama pikanta-jiitzika awiroka?” Ari ikantajiitzi ikarajiitzi: “¡Tzimaki ikinakaa-sitani! ¡Ontzimatyii inkami!” ⁶⁷ Ari ichoonta-poro-waita-nakiri. Tzimatsi pasini kaposaporo-

waita-nakiriri. Tzimatsi pasini pasaporo-waita-nakiriri. ⁶⁸ Ikantziri: “¡Saipatzii-totaari! ¿Kamantan-tzinkari pinatzii, intsityaa pinkantina ipaita pasawaitzimiri?”

*Ikantzi Pedro: Ti noñiiri naaka Jesús
(Mr. 14.66-72; Lc. 22.55-62; Jn. 18.15-18,25-27)*

⁶⁹ Irojatzii isaikaki Pedro intakiroki, ari oñaapaakiri otzikataaro, okantapaakiri: “¿Tima awiroka itsipata pairani Jesús Tapowini-satzi?” ⁷⁰ Oshiki ñaakiriri Pedro itikanakiro, ikantzi: “Tityaa, ti noyotiri ipaita pikantanari.” ⁷¹ Ari isitowa-paintzi Pedro itantotai-takiro kaankirintsiki. Aajatzi oñaapajiri pasini ompirataaro, okantapaakiri itsipayitakari: “Irijatzii yoka itsipata-piintari Jesús, Kasiyakaawini-satzi.” ⁷² Ari yapiita-nakiro Pedro itikanakiro, ikantzi: “Omapiroatyaa, iyotzi Pawa, ti noyotiri naaka yoka atziri pikantanari.” ⁷³ Tikira osamaniti, yapiitakiri ikaratzii itsipatakari ikantziri: “Awirokataka itsipata-piintari Jesús, tima Tapowini-satzi pinatzii, iriiwaitaki iñaawaita-piintzi irirori.” ⁷⁴ Ikantanaji Pedro: “Timachiini, ti noyotiri yoka atziri pikantanari. Apatziro iyotzi Pawa nothaiya-rika, iriitaki wasankitainani.” Ari iñaanaki waripa. ⁷⁵ Ari ikinkithasirita-najiro Pedro ikantakiriri Jesús: “Tikira iñiita waripa, mawasatzi pinkanti: ‘Ti noñiiri Jesús.’ ” Sitowanaki Pedro, antaroiti yiraawaitanaka.

27

Yaitanakiri Jesús Pilato-ki

(Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32)

¹ Okanta okitaitita-manaji, apatota-manaka ijiwariti Ompira-tasorintsitaari aajatzi antari-kona-payi, ikamanta-wakaa-jiitaka iwiri Jesús.

² Ari yoosoita-nakiri Jesús, yaitanakiri isaiki ijiwari wirakocha ipaita Poncio Pilato, jiwari-pirori inatzii irirori.

Ikamantakari Judas

³ Ikanta Judas pithoka-sitan-taniri, iyotanaki iwamaakaanta-sitai-takari Jesús. Antaroitii ikinkithasiritanaka, yaanajiri 30 kiriiki yoipyaa-jiniri ijiwari Ompira-tasorintsitaari aajatzi antari-konaiti, ⁴ ikantapajiri: “Yoka piiriikiti. Ti onkamiithati okaratzi nantakiri. Tikatsi yanti Jesús naakaanta-sitakari.” Ikantajiitanaki irirori: “Taanitya, piyotziro awiroka.”

⁵ Yookanakiri kiriiki tasorintsi-pankoki, isiya-pirota-nakityaa ipiyanaka, sitsikapaaka. ⁶ Ikanta ijiwari-piroti Ompira-tasorintsitaari, yaajiri kiriiki, ikanta-wakaa-jiita: “Ti osinitaa-ntsiti ankimpoyaaajiri kiriiki, tima iriitaki apinawintakiriri iwan-taityaariri.” ⁷ Ikanta-wakaa-jiita: “¿Tsika ankanti-rika kiriiki?” Ikantajiitzi: “Thami amanantan-tyaaro pitzithari-pathata-tsiri, tsika inkitaitiri inkamayiti pasini-satziiti atziri.” ⁸ Irojatzii iroñaaka ipaitai-tziro iroka kipatsi: “Iraantsi-patha.” ⁹ Ari omonkaratari isankinatakiri pairani Kamantaniri Jeremías, ikantaki:

Yaitakiri 30 kiriiki,

Iriitaki inintajiitakiri Israel-iiti impinaitiri,
 10 Irootaki yamanantan-taitakari pitzithari-
 patha,
 Irootaki inintakaa-kinari Pinkathari namanan-
 tiro.

Isampitakiri Pilato yoka Jesús

(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)

11 Ariitaka Jesús isaiki jiwari wirakocha, isampita-wakiri, ikantziri: “¿Awiroka iwinkathariti Judá-iti?” Yakanaki Jesús, ikantzi: “Irootaki pikantakiri awiroka.” 12 Ikanta ijiwari-piroti Ompira-tasorintsitaari aajatzi Antari-kona-payi, oshiki ithaiya-kowita-paakari Jesús. Ti yakamaityaa irirori. 13 Ikantzi Pilato: “¿Tima pinkimi okaratzi ikantakoi-tzimiri?” 14 Irojatzii imairitaki, ti yaki. Oshiki okantzimosiryaa-nakiri Pilato yoka Jesús.

Imishakowintai-tziri Jesús iwamaitiri

(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

15 Tzimatsi yamita-piintari ijiwariti wirakocha: Maaroni osarintsi aririka yoimosirinkyaa Judá-iti, imisitowa-kaantziri yasitakoi-tziri ishininka itzimi-rika inintajiitakiri irirori. 16 Tzimatsi aparoni Judá-iti yaakaan-taitziri ipaita Barrabás, ikimakoitani inatzii yoka yantakiro kowiinkata-tsiri. 17 Ikanta yapatojiitaka atziri, isampitantaki Pilato, ikantzi: “¿Ninkama pinintziri nomisitowa-kaantiri? ¿Iriima Barrabás? ¿Iriima pinintziri Jesús ipaitai-tziri Saipatzii-totaari?” 18 Iyotzi Pilato isamaitari Jesús, irootaki yaakaan-taitan-tariri. 19 Tima otyaankaki inkaaranki iina Pilato kamantirini,

ikantakiri: “Airo pantawinthatziri awiroka kamiithasiriri. Tima oshiki imisimpyaakina tsitiniri, antaro omintharowa-siryaakina.”
²⁰ Iro kantacha yokapayi ijiwari-piroti Ompira-tasorintsitaari aajatzi antari-konapayi, itsimaakiri piyotain-chari atziri, ikantziri: “Irootaki kamiithatatsi imisitowaitiri Barrabás, iriima Jesús iwamaitiri.”²¹ Yapiita-nakiro jiwari wirakocha isampitantzi: “¿Ninkama pinintziri nomisitowa-kaantajiri?” Ikantajiitzi maaroni: “¡Iriitaki Barrabás!”²² Ikantzi Pilato: “¿Tsikama nonkanti-rika Jesús ipaitaitziri Saipatzii-totaari?” Ikantajiitzi atziri: “¡Pipaika-kota-kaantiri!”²³ Ari ikantzi ijiwari wirakocha: “¿Tzimatsima kaari-pirori yantakiri?” Aikiro isintsitatzi ikaimajiitzi atziri, ikantzi: “¡Pipaikakota-kaantiri!”

²⁴ Ari iyotanaki Pilato ampinaasi-waita isampitziri, tima omapiro ikatsima-jiitaki atziri. Ikaimakaantaki nijaa, iñiitakiri maaroni ikiwaakotanaka, ikantzi: “Tira naaka kanta-sityaaroni iwamaitakiri-rika kamiithasiriri. Awiroka kanta-sityaaroni.”²⁵ Ikantajiitzi atziri piyotain-chari: “Irootaki nokowajiitzi, naaka yookoiti ipaita-rika awisain-tsini, imaitajiri aajatzi inkarati noncharini-yitajyaari, yookoitairi irirori.”²⁶ Ari imisitowa-kaantaitakiri Barrabás. Iriima Jesús ipasata-kaantanakiri, imishakowintakiri ipaikakoitiri.

²⁷ Ikanta owayiri-payi, ikyaakaa-nakiri Jesús iwayiri-pankotiki. Ari yapatowinta-kariri. *

* 27:27 iwayiri-pankoti = pretorio

28 Isapokai-tapaakiri Jesús, ikithaatan-takari kityonka-masita-tsiri osiyarori ikithaata-piintari pinkathari-yitatsiri. 29 Yamathaitan-takari kitoochii-tapo, yairika-kaakiri irako-piroki saworo-karaki. Ityiirowasi-tzimaitari ithainka-mawaitziri, ikantajiitzi: “;Apinkathatziri iwinkathariti Judá-iti!” † 30 Oshiki ichoontaporo-waitakiri, iposaina-waitantari saworo-karakiki. 31 Ikanta ikaratakiro isirona-wintawaitari. Isapokainiri ikithaata-kiriri inkaaranki, ikithaatainiri iithaari, yaanakiri ipaika-kotiri.

*Ipaikakoi-tziri Jesús irojatzzi ikamantakari
(Mr. 15.21-41; Lc. 23.26-49; Jn. 19.17-30)*

32 Ikanta ijajiitanaki, imonthaakari Simón poñaachari Cirene, ikanta-nakiri yanatiro ipaikakoi-tantyaariri Jesús. 33 Irojatzzi yariitan-takari tonkaariki ipaitai-tziro Atzirii-toni. 34 Ari ipakoitakiri Jesús kachori ikonowai-takiro iyipitintsi, ikanta ithotawakiro kapichiini, ti iriro. ‡ 35 Ikanta ipaikakoi-takiri. Yaakiro owayiri-payi iithaatari Jesús, yooki-motawakai-yitakaro, ikimita-kaantakiro iñaary-taita iyotantyaari itzimi ayironi. Ari omonkaratari ikinkithatakiriri pairani Kamantan-tzinkari, ikantaki:
Ipawakaakaro nomanthaki.
Iñaariwintakaro iyotantyaari itzimi-rika ayironi.

† 27:29 Iro yamita-piintari pinkathari yamathaitaro poriryaa-yitatsiri, yairika-piintziro aajatzi irako-piroriki asiro-karaki.

‡ 27:34 Irootaki yoitaitziriri atziri airo ikimaatsitanta aririka iwasankitaaitiri.

36 Ari isaikajiitaki yaminako-wintziri.
 37 Isankinaitaki ipaikakoi-tanta-kariri, okantzi:
 YOKA JESÚS, IRIITAKI IWINKATHARITI JUDÁ-
 ITI. Intsirika-koita-kiniri jiñokiini ipatziinaki.
 38 Itsipatai-takiri apiti kosintzi ipaikakoi-tziri,
 iwatzika-koitaki irako-piroki, pasini yampatiki.
 39 Ithainka-mawaitakiri ikaratzi awisayita-tsiri
 anta, itikai-nata. § 40 Ikantai-tziri: “Awiroka
 porokironi tasorintsi-panko, iro awisaki mawa
 kitaitiri piwitsikairo. Awirokami Itomi Pawa
 piwawisaa-kotajyaa. ¿Paitama kaari payiitanta
 ipaikakoi-takimi?” 41 Ari imatzitakaro ijiwari-
 piroriti Ompira-tasorintsitaari, Yomitaan-
 taniri-payi, Nasitantaniri-payi, aajatzi antari-
 kona-payi, ikantajiitzi: 42 “Iwawisaa-kotziri
 pasini, ¿kaari imatantaro iwawisaa-kotajyaa
 irirori iriimi iwinkathariti Israel-iiti? Ari
 iwawisaa-kota-jyaami ipaikakoi-takiri, aritaki
 ankimisanta-kirimi 43 Yawintaari Pawa, intsityaa
 añiiri omapiro-rika itakotari ari iwawisaa-
 kotajiri. Tima inkanta-piintzi: ‘Naaka Itomi
 Pawa.’ ” 44 Ari imatzitakaro kosintzi itsipatakari
 ipaika-kota, ithainkima-waitakiri.

Ikamantakari Jesús

(Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

45 Ikanta itampatzikata-paaki ooryaatsiri,
 omapoka-sitanaka otsitinitanaki, irojatzi
 osihityaan-tanaka. * 46 Ari ikaimanaki

§ 27:39 Iro yamijiitari Judá-iti itikai-nata aririka inthainka-sir-
 itanti. Irootaki osiyarori amijiitari aroka-payi, aririka ookotiri
 atziri anthainka-siritiri, ankantiri: “¡Piñaakiro! ¡Pikimakiro!”

* 27:45 Ooryaatsiri

Jesús sintsiini, ikantanaki: “¡Elí! ¡Elí! ¿Lama sabactani?” (Iro akantziri añaaniki aroka: “¡Pawá! ¡Pawá! ¿Paitama pookan-tanakanari?”) ⁴⁷ Ikanta saikawinta-kiriri, ikimawakiri ikaimanaki, ikantajiitzi: “Pinkimiri, ikaimatziiri Elías.” ⁴⁸ Isiya-painta, imitzitziya-paintzi manthakintsi kipishaariki, yankowii-takiniri saworo-pankiki, iwaan-kakota-kiniri yatsimiyaata-wakiro. ⁴⁹ Ikantajiitzi pasini: “¡Piwashaantiri! Añaawakiri ari impokaki Elías yookakaa-wintairi.” ⁵⁰ Yapiita-nakiro Jesús ikaimanaki sintsiini, pyaakotanaka.

⁵¹ Okanta tasorintsi-pankoki, saraanaki niyaankiki ithatasii-tzirori, apimanki okantanaka, itanakaro jinoki irojatzi osaawiki. Antaroiti onikanaka kotaayitanaki mapi. ⁵² Ithonka iporoka-kotanaki kaminkari, oshiki añaajatsi kamiithasiriri kamawitain-chari. ⁵³ Tima yañaajira pairani Jesús, ikaratzi añaajatsiri isitowa-najiro omoroki jatayitaji nampitsiki tasorin-tsita-tsiri, oshiki atziri iñaakayitaari. † ⁵⁴ Ikanta ijiwari owayiriiti aajatzi ikaratzi ikatziya-wintari Jesús, iñaakiro onikaro, iñaakiro okaratzi awisain-tsiri, antaroiti itharowanaki, ikantanaki: “¿Omapiro-witatyaaama Itomitari Pawa yoka?”

⁵⁵ Amina-kotakiri anta oshiki kooya. Irootaki poñainchari Tapowiniki oyaatziri Jesús, oshiki amitakota-piintakiri. ⁵⁶ Iroka okarajiitzi: María Pankothanthaari-sato, María iriniro Jacobo aa-

† 27:53 nampitsi tasorin-tsita-tsiri = Aapatyaawini

jatzi José, aritaki osaikakiri aajatzi iriniro itomipayi Zebedeo.

Ikitaitakiri Jesús

(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁵⁷ Okanta otsitiniityaanaki, ari ipokaki ashaaranta-chari poñaachari Tonkaironiitoniki, ipaita José. Irijatzi iyomitaani Jesús. ⁵⁸ Ijatasitakiri Pilato, ikantapaakiri: “Pisinitinari nonkitatajiri Jesús.” Nintaki Pilato yaanajiri inkitatairi. ⁵⁹ Ikanta José, iponatan-taari Jesús kitiri manthakintsi. ⁶⁰ Iwakota-paintziri owakiranataki imoronta-kaantziri José siranta ikasiya-kaari kaminkari, ipinaa-kaantaki antaroiti mapi, ishipita-kotan-takari. Piyana José. ⁶¹ Okanta María Pankothanthaari-sato, aajatzi pasini María, aminajiitaki tsika ikitaitakiri.

Aamaako-wintariri tsika ikitaitakiri

⁶² Okanta awisanaki iwitsika-winta-piintaitaro kitaitiri imakoryaan-taitari, ari ijataki ijiwari Ompira-tasorintsitaari aajatzi Nasitantaniri anta iwankoki Pilato, ⁶³ ikantapaakiri: “Pinkatharí, chapinki ainiro yañaawita kamatawiri, nokimiri ikantzi: ‘Aririka nonkama-witakyaa, iro awisawitakyaa mawa kitaitiri, aritaki nañaaji.’” ⁶⁴ Pintyaanki aamaakowintyaarini irojatzi omonkaratan-takyaari mawatapaintsiniri kitaitiri. Aamaa-sityaa ijataki tsitiniri iyomitaani-payi, yaajatiri. Inkantiri atziri-payi: ‘¡Añaaji Jesús!’ Aririka imatakiro, aritaki owatsi-pirotakyaa yamatawitanti.” ⁶⁵ Ikantanaki Pilato: “Yoka owayiri-payi, paanakiri, pinkantiri

yaamaako-wintyaari tsika okanta pinintziro awiroka.” ⁶⁶ Jaitijiitaki tsika iwakoitakiri Jesús, iwitziñaaka-kota-paakiri omoroki. Ari isaika-winta-jiitziri.

28

Yañaantaari Jesús

(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

¹ Okanta awisanaki kitaitiri imakoryaan-taitari, aritaki kitaitita-manaji itapiintarori kitaitiri. Ananinkanaka María Pankothanthaari-sato aajatzi pasini María aminiro tsika ikitaitakiri Jesús. ² Omapoka-sitanaka onika sintsiini, tima yayiita-paakitzi Imaninkariti Awinkathariti, katziya-paaka kitataari-moroki, isirinka-paakiro mapi yasitan-taita-karori, ari isaikapaaki. ³ Siparyaa ikantapaaka iroowaitaki oorinta ookatha-rontsi. Kitamaaroki okantaka iithaari iroowaitaki okitamaaro-tzi sharaka. ⁴ Ikanta owayiri aamaako-wintariri kitataari, antaro itharowanaki, piyonkawaitanaka iñaawakiri maninkari, tyaanaki osiyawaitakaro inkamana-kityiimi. ⁵ Ari iñaanata-nakiro maninkari kooya-payi saikain-tsiri, ikantziro: “Airo pitharowan-tajiitana awiroka. Noyotaki iriitaki pipoka-sitzi Jesús ipaikakoi-takiri. ⁶ Ti isaiki aka, añaaji, aritaki ikantzi-takami chapinki. Pimpoki, paminiro tsika inaryaa-witaka. ⁷ Pimpiyanaki, pinkamantiri iyomitaani-payi añaaji Jesús ikamawitaka, ijiwataimi Tapowiniki, aritaki piñaajiriri anta. Irootaki ikantai-takinari nonkamantimi.”

8 Ti oshintanaki kooya-payi opiya-pithata-nakaro kaminkari-moroki, oimiraa-nakiro, iro kantacha oshiki otharowintanaka, osiyana-kityaa kooya-payi ojati onkamantiri iyomitaani. Osiya-minthaita onkamantiri iyomitaani, ⁹ imonthaakaro Jesús awotsiki, iwithata-wakaro. Ojata-sita-nakiri ikatziyaka, otyirowa-sita-paakari, awithano-kitakiri. ¹⁰ Ari ikantziro Jesús: “Airo pitharowan-tasiwaitana. Pijati, pinkamantiri ikaratzi nirintzitari, ijati Tapowiniki, aritaki iñaayita-jinari anta.”

Ikinkithatakiri owayiri

¹¹ Okanta opiyajiitanaka kooya, jatanaki aajatzi owayiri-payi nampitsiki, ikamantakiri ijiwari Ompira-tasorintsitaari okaratzi awisain-tsiri. ¹² Ari yapatojiitanaka aajatzi antari-konapayi, ikanta-wakaa-jiitaja: “¿Tsika ankantyaaka amanakotan-tyaariri?” Ikaimakiri owayiri, iyomitaa-naakiri ikantziri: “Yoka oshiki kiriiki nompinatimiri, ¹³ pinkantiri atziri-payi: ‘Ipokajiitaki niyaankiiti tsitiniri iyomitaani, nomaa-minthaitzi naaka, ikosita-paintziri.’” ¹⁴ Aririka inkimaki ijiwari wirakocha, naaka kantako-wintimini airo iwasankitaantami.” ¹⁵ Yaakiri owayiri-payi ipinaita-kiriri, imatakiro ikamantanta-yitakiro ñaantsi okaratzi ikantaitakiriri. Irootaki imatzita-nakari aajatzi aparopayi Judá-iti ikamantantziro iroka ñaantsi irojatzzi ikantziro iroñaaka.

Ityaantziri Jesús iyomitaani

(Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

¹⁶ Ikanta 11 iyomitaani Jesús jataki Tapowiniki, osaikira otzisi ikantzi-takariri Jesús tsika iñaajiri. ¹⁷ Ikanta iñaawajiri Jesús, ityiirowasita-waari. Tzimatsi kisosirita-tsiri, ikanta-siritzi: “Iriitaa-jataki Jesús.” ¹⁸ Ari ipokapaaki Jesús okaakiini, ikantapaakiri: “Tima inthonkyaa ipinkathai-taana inkitiki aajatzi kipatsiki. ¹⁹ Irootaki nonkantan-tyaamiri awirokaiti: Pijati pinthonkiro maaroni nampitsi, pinkimisanta-kaayitairi atziri-payi. Aririka inkimisanta-yitaji, pinkiwaa-yitairi, tima iriitaki isiniyitairi Asitairi, Itomi, aajatzi Tasorinkantsi. * ²⁰ Piyomitaa-yitairi yantairo okaratzi noyomitaa-yitakimiri awiroka. Irooma naaka nasi nowatyiiro nontsipata-jyaami, irojatzi apaata onthonkantajyaari kipatsi.” Ari onkantyaari.

* **28:19** Wairontsi

Ashéninka Perené
Ashéninka Perené: Ashéninka Perené (New
Testament+)

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ashéninka Perené)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

4937822c-7fbb-5a7c-989d-ccf71fe482a2